ORTAOKUL - İMAM HATİP ORTAOKULU

KUR'AN-I KERİM

8

DERS KİTABI

Bu kitap, Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 31.05.2016 tarih ve 33 sayılı (ekli listenin 14'üncü sırasında) kurul kararıyla 2017-2018 öğretim yılından itibaren 5 (beş) yıl süreyle ders kitabı olarak kabul edilmiştir.

Yazar
Bekir PINARBAŞI

SDR
DİKEY YAYINCILIK

Her hakkı saklıdır ve **DİKEY YAYINCILIK SANAYİ VE TİCARET LİMİTET ŞİRKETİ**'ne aittir. İçindeki şekil, yazı, metin ve grafikler, yayınevinin izni olmadan alınamaz; fotokopi, teksir, film şeklinde ve başka hiçbir şekilde çoğaltılamaz, basılamaz ve yayımlanamaz.

ISBN
978-975-9168-52-0

Editör
Fikri ÖZDEMİR

Dil Uzmanı
Osman Nuri BAYRAK

Görsel Tasarım Uzmanı
Aysel GÜNEY

DİKEY YAYINCILIK

Kavacık Subayevleri Mah. Fahrettin Altay Cad. No.: 4/8 Keçiören/ANKARA

tel.: (0.312) 318 51 51 - 50 • belgegeçer: 318 52 51

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

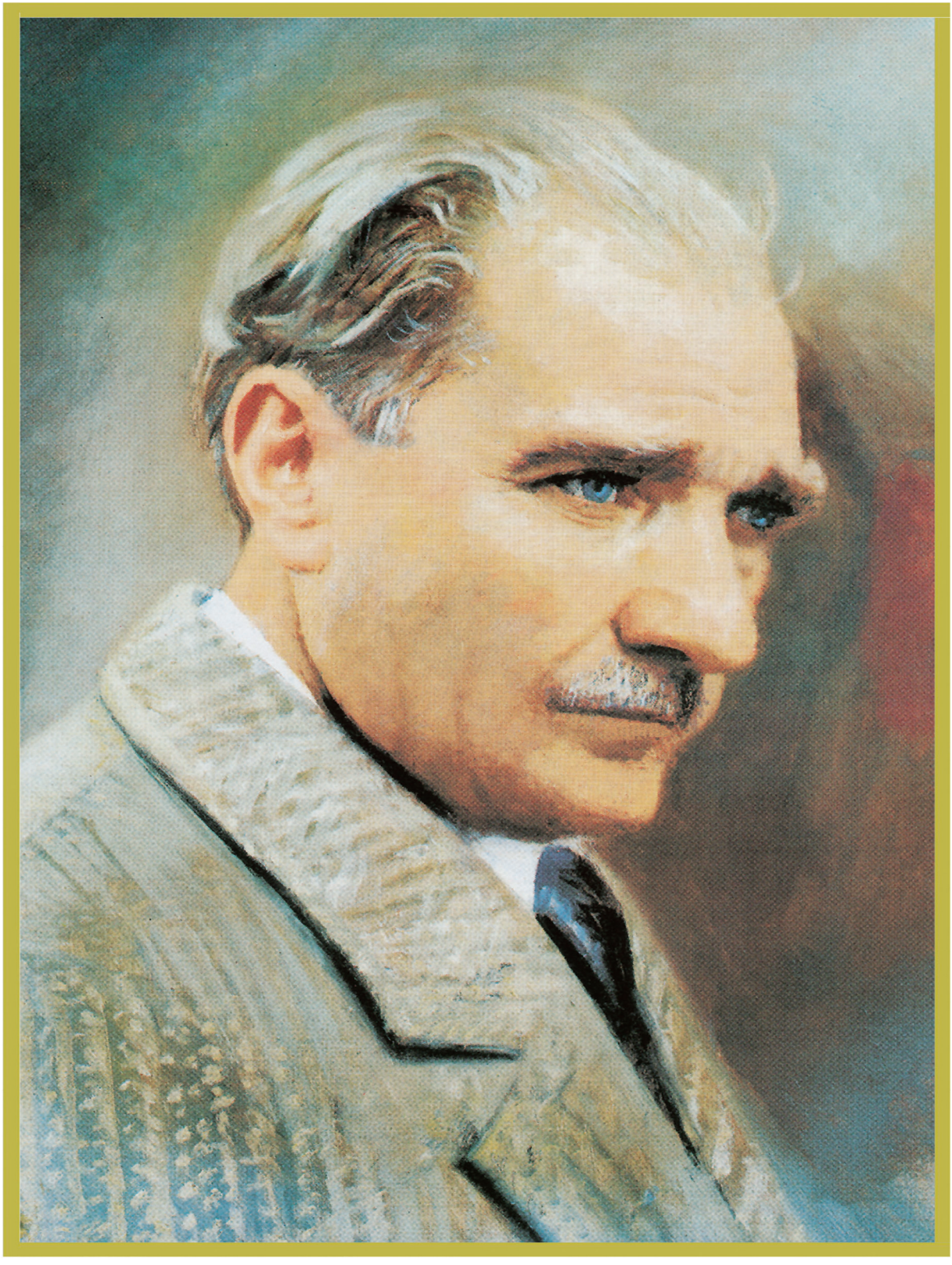
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

ORGANİZASYON ŞEMASI 8

1. ÜNİTE: KUR'AN-I KERİM'İ TANIYALIM 9

I. KUR'AN-I KERİM'İN TEMEL KONULARI 10

1. Tevhid 12

2. Risalet 17

3. Ahiret 22

II. KUR'AN'IN MESAJINI ANLIYORUM 27

1. Kur'an Kıssaları Öğreniyorum: Hz. Yakup, Hz. Yusuf 29

2. Sureleri Tanıyorum: Hucurât Suresi 44

3. Kur'an'dan Dualar Öğreniyorum (Neml 19) 49

4. Kur'an Kavramlarını Öğreniyorum: İslam, Takva, Sabır, Sulh 52

KENDİMİZİ SINAYALIM 61

2. ÜNİTE: KUR'AN-I KERİM'İ GÜZEL OKUMA 63

KUR'AN-I KERİM'İ GÜZEL OKUMA 64

I. OKUNACAK SURE VE AYETLER (Furkân Suresi, Hucurât Suresi, Rahman Suresi, Cuma Suresi, Nebe Suresi) 83

II. TECVİT BİLGİSİ 84

1. İdgamlar 84

1.1. İdgam-ı Meal-Gunne 84

1.2. İdgam-ı Bila-Gunne 86

2. Sakin Mim'in Okunuş Şekilleri 87

3. Râ'nın Hükümleri 89

4. Vakf, İbtida, Vasl ve İşaretleri 95

5. Secde Ayetleri ve İşareti 105

III. EZBERLENECEK DUALAR, SURELER VE ANLAMLARI 112

1. Asr Suresini ve Anlamını Öğreniyorum 112

2. Kadir Suresini ve Anlamını Öğreniyorum 112

3. Ayetü'l-Kürsi ve Anlamını Öğreniyorum 114

KENDİMİZİ SINAYALIM 116

SÖZLÜK 118

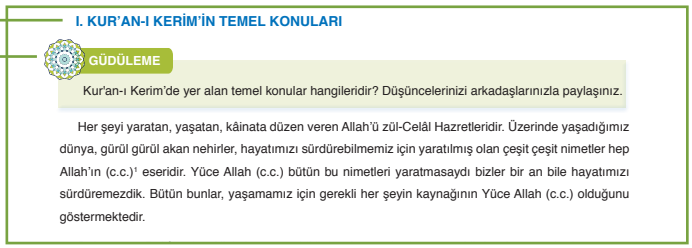
KAYNAKÇA 126

GÖRSEL KAYNAKÇA 127

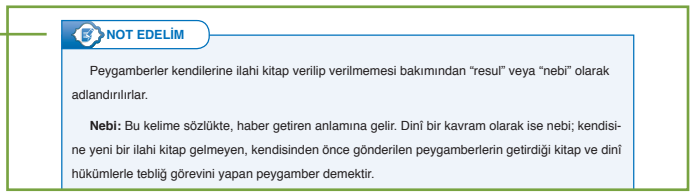
ORGANİZASYON ŞEMASI

Üniteye ait konu başlıkları

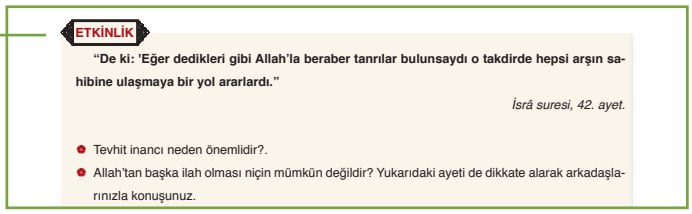
Öğrencilerin dikkatini çekmeye yönelik olarak konuların başında verilen güdüleme çalışmaları

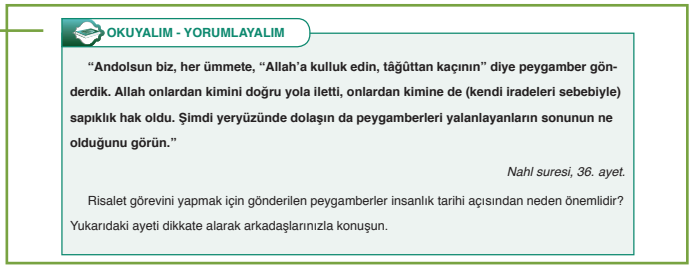
Öne çıkarılması faydalı görülen bazı bilgi, ayet, hadis vb. unsurların yer aldığı bölüm

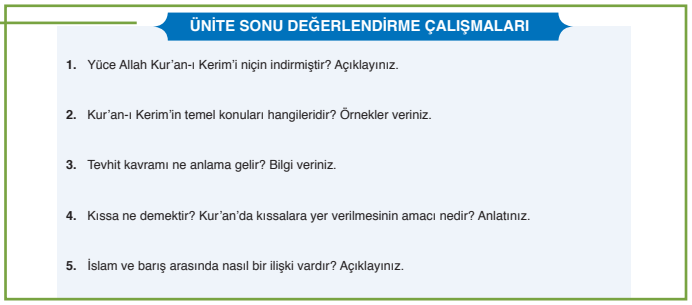
Öğrenilen bilgileri pekiştirmek amacıyla düzenlenmiş etkinlik çalışmaları

Okuyalım, yorumlayalım bölümü

Ünite boyunca öğrenilen bilgilerin yeterince kavranıp kavranmadığını ölçmek amacıyla ünite sonunda verilen değerlendirme çalışmaları

1. ÜNİTE

KUR'AN-I KERİM'İ TANIYALIM

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Tevhid kavramı hakkında bir araştırma yapınız.

2. Kur'an-ı Kerim mealinden Yusuf suresinin anlamını bularak okuyunuz.

3. Kur'an-ı Kerim'de yer alan dualardan üç örnek bularak defterinize yazınız.

4. Takva ve sulh kavramlarının anlamlarını araştırıp öğreniniz.

I. KUR'AN-I KERİM'İN TEMEL KONULARI

GÜDÜLEME

Kur'an-ı Kerim'de yer alan temel konular hangileridir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Her şeyi yaratan, yaşatan, kâinata düzen veren Allahü zül-Celâl Hazretleridir. Üzerinde yaşadığımız dünya, gürül gürül akan nehirler, hayatımızı sürdürebilmemiz için yaratılmış olan çeşit çeşit nimetler hep Allah'ın (c.c.)[1] eseridir. Yüce Allah (c.c.) bütün bu nimetleri yaratmasaydı bizler bir an bile hayatımızı sürdüremezdik. Bütün bunlar, yaşamamız için gerekli her şeyin kaynağının Yüce Allah (c.c.) olduğunu göstermektedir.

Rahman ve Rahîm olan Allah (c.c.), maddi ihtiyaçlarımız kadar manevi ihtiyaçlarımızı da düşünmüştür. Bizleri yaratıp kendi başımıza bırakmamıştır. Akıl, irade, düşünebilme gibi özellikler vererek, kitaplar ve peygamberler göndererek bizleri kendisinin varlığına ve birliğine inanmaya yönlendirmiştir. Rabb'imiz (c.c.), Hz. Âdem'den (a.s.)[2] itibaren Hz. Muhammed'e (s.a.v.)[3] kadar her çağda, her dönemde gönderdiği peygamberler vasıtasıyla insanlara yol göstermiştir. Onlara inançlı, ahlaklı ve faziletli bir şekilde yaşamanın yollarını öğretmiştir. Peygamberlerin yoluna uyan kişilerin hem dünya hem de ahirette mutluluk ve huzura ulaşacağını bildirmiştir. Peygamberler konuşmaları, davranışları, öğütleri ve yaşayışlarıyla insanlara yol göstermiş, rehberlik etmişlerdir.

Rabb'imiz (c.c.), tarih boyunca birçok peygamber göndermiş ve bunlardan bazılarına da ilahi kitaplar vahyetmiştir. Allahü zül-Celâl Hazretleri tarafından gönderilen son peygamber Hz. Muhammed (s.a.v.), son ilahi kitap ise Kur'an-ı Kerim'dir. Kur'an-ı Kerim Yüce Allah (c.c.) tarafından, Hz. Muhammed'e (s.a.v.) vahiy yoluyla indirilmiştir. Allah Resulü (s.a.v.), kendisine gelen her ayet ve sureyi vahiy kâtiplerine yazdırmıştır. Ayrıca gelen ayetler hem Peygamberimiz (s.a.v.) hem de onun dışında birçok Müslüman tarafından ezberlenmiştir. Böylece Kur'an hem yazılarak hem de birçok kişi tarafından ezberlenerek günümüze kadar ulaşmıştır. İşte bu tedbirler ve

Görsel 1.1: *Allah (c.c.) inancı, Kur'an-ı Kerim'in en çok üzerinde durduğu konulardan biridir.*

1. c.c.: "Celle celâlühû" ifadesinin kısaltmasıdır. "Şanı yüce olan (Allah) anlamına gelir."
2. a.s.: "Aleyhisselam" ifadesinin kısaltmasıdır. Bu ifade "Selam ona olsun." anlamına gelir.
3. s.a.v.: "Sallallâhü aleyhi vesellem." ifadesinin kısaltılmış şeklidir. Bu ifade, "Yüce Allah ona (Hz. Muhammed'e) rahmet etsin, iyilik, güzellik, esenlik ve hayırlar versin." anlamına gelir.

Yüce Allah'ın (c.c.) koruması nedeniyle Kur'an-ı Kerim indirildiği dönemden itibaren hiçbir değişikliğe uğramadan günümüze kadar gelmiştir. Yüce Allah (c.c.) bu konuyla ilgili bir ayette, **"Kur'an'ı kesinlikle biz indirdik; elbette onu yine biz koruyacağız."**[1] buyurmuştur.

Kur'an-ı Kerim, kendinde hiçbir şüphe bulunmayan ilahi bir kitaptır. **"Kendisinde hiçbir şüphe bulunmayan bu kitabın indirilişi, âlemlerin Rabb'i tarafındandır."**[2] ayeti bu gerçeği ifade etmektedir.

Kur'an-ı Kerim bizleri doğru yola ileten, hayatımıza yön veren, yolumuzu aydınlatan ilahi bir kaynaktır. Rabb'imiz (c.c.) İsrâ suresinde, **"Gerçekten bu Kur'an en doğru yola götürür ve iyi işler yapan müminler için büyük bir mükâfat olduğunu ve ahirete inanmayanlar için elem dolu bir azap hazırladığımızı müjdeler."**[3] buyurarak bu gerçeğe işaret etmiştir. Âlemlerin Rabb'i olan Yüce Allah'ın (c.c.) Zümer suresinde açıkça buyurduğu gibi Kur'an bir hidayet rehberidir.[4] İnsanları en doğru yola iletir. Ancak Kur'an'ın bu amacının gerçekleşmesi için onu samimiyetle okumak, anlamaya çalışmak ve onun yoluna uymak gerekir. Bu sebeple Kur'an-ı Kerim'i okumak, onun temel konularının neler olduğunu bilmek her Müslüman'ın görevidir. Tevhid, risalet ve ahiret yüce kitabımız Kur'an'da yer alan temel konulardan bazılarıdır.

OKUYALIM - YORUMLAYALIM

"(O peygamberleri) apaçık belgeler ve kitaplarla gönderdik. İnsanlara, kendilerine indirileni açıklaman ve onların da (üzerinde) düşünmeleri için sana bu Kur'an'ı indirdik."

Nahl suresi, 44. ayet.

"Allah sözün en güzelini; ayetleri, (güzellikte) birbirine benzeyen ve (hükümleri, öğütleri, kıssaları) tekrarlanan bir kitap olarak indirmiştir. Rablerinden korkanların derileri (vücutları) ondan dolayı gerginleşir. Sonra derileri de (vücutları da) kalpleri de Allah'ın zikrine karşı yumuşar. İşte bu Kur'an Allah'ın hidayet rehberidir. Onunla dilediğini doğru yola iletir. Allah kimi saptırırsa artık onun için hiçbir yol gösterici yoktur."

Zümer suresi, 23. ayet.

Yukarıdaki ayetlerde ne gibi mesajlar verilmektedir? Yorumlayınız.

1. Hicr suresi, 9. ayet.
2. Secde suresi, 2. ayet.
3. İsrâ suresi, 9-10. ayetler.
4. bk. Zümer suresi, 23. ayet.

1. Tevhid

GÜDÜLEME

"Allah bir, şerîki yok." ifadesi ne anlama gelir?

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'in en çok üzerinde durduğu konulardan biri hiç şüphesiz tevhidtir. **Tevhid** kelimesi sözlükte birlemek, bir şeyin bir ve tek olduğuna hükmetmek, tek kılmak gibi anlamlara gelir. Dinî bir kavram olarak ise tevhid; Allah'tan (c.c.) başka hiçbir ilah olmadığını, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Allah'ın resulü olduğunu dil ile ifade edip kalben de buna inanmak demektir. Buna göre **"Lâ ilâhe illallah, Muhammedün resûlullah"** sözünü içtenlikle ve doğruluğuna gönülden inanarak söyleyen kişi kelime-i tevhidi kabul edip Müslüman olmuş sayılır.

Görsel 1.2: *Kelime-i tevhid (Hat: Kadir Sakaoğlu)*

NOT EDELİM

Tevhid, Arapça vahdet kelimesinden türemiştir. **Vahdet** kelimesi; cinsi içinde teklik, benzersizlik, sayı olarak teklik, bütün olmak, parçalardan meydana gelmemek ve parçalara ayrılmamak gibi anlamlara gelir. Aynı kökenden gelen **vâhid** kelimesi ise tek, bir, eşsiz, benzersiz demektir.[1]

Yüce Allah (c.c.) tarafından gönderilen bütün peygamberler her şeyden önce tevhid inancı üzerinde durmuşlardır. İnsanları Allah'ın (c.c.) varlığına ve birliğine iman etmeye çağırmışlardır. Kur'an-ı Kerim'de doğrudan doğruya Allah'ın birliğini ele alan, tevhid inancı üzerinde önemle duran birçok ayet bulunur. Örneğin bu konuyla ilgili olarak İhlâs suresinde şöyle buyrulur:

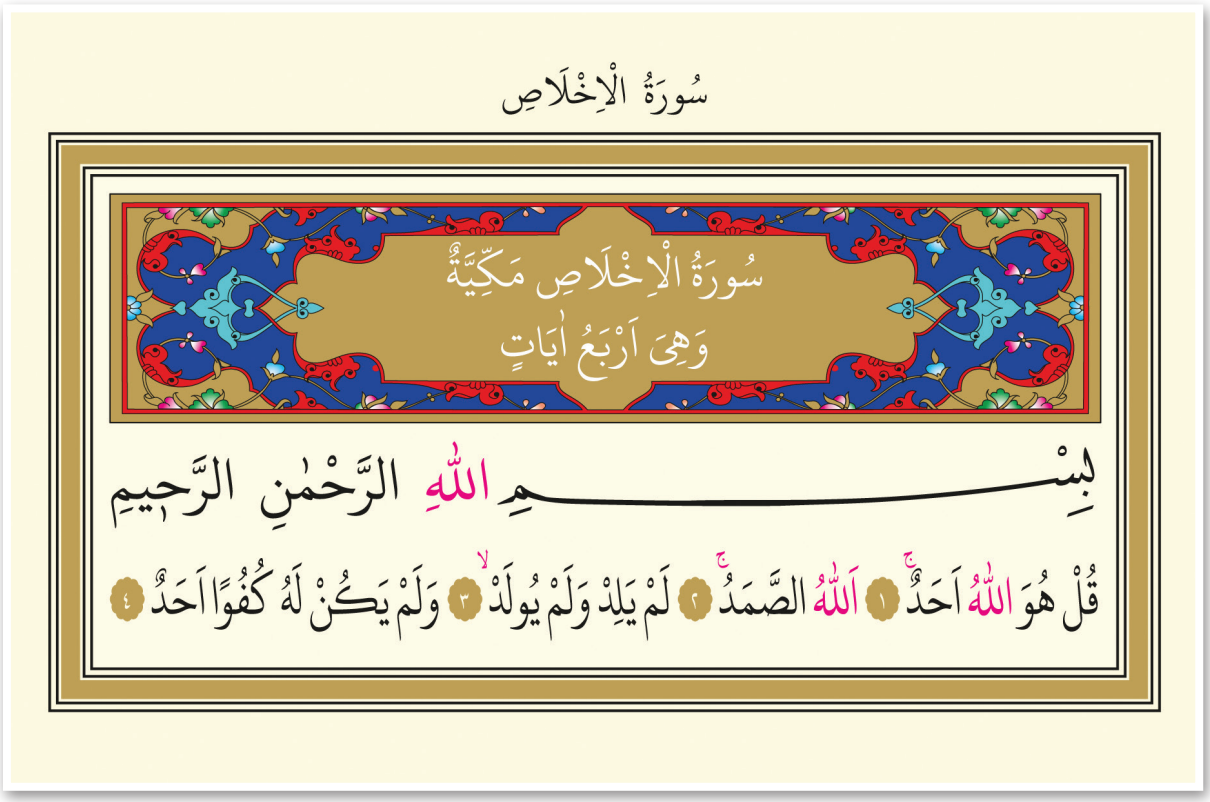
"De ki: O, Allah bir tektir.

Allah Samed'dir (Her şey ona muhtaçtır, O, hiçbir şeye muhtaç değildir.)

O'ndan çocuk olmamıştır (Kimsenin babası değildir). Kendisi de doğmamıştır (Kimsenin çocuğu değildir).

Hiçbir şey O'na denk ve benzer değildir."[2]

1. bk. Dinî Terimler Sözlüğü, s. 365; İslami Terimler Sözlüğü s. 326; İslami Kavramlar, s. 700-701.
2. İhlâs suresi, 1-4. ayetler.

Görsel 1.3: *İhlâs suresi*

Hz. Muhammed'den (s.a.v.) önce gelip geçmiş bütün peygamberler de gönderildikleri topluma Allah'ın (c.c.) birliğini hatırlatmışlardır. Onlar tıpkı Hz. Muhammed (s.a.v.) gibi tevhid inancı üzerinde önemle durmuşlar, insanları sadece Allah'a (c.c.) ibadet edip şirkten uzak durmaya çağırmışlardır. Bu konuyla ilgili olarak Enbiyâ suresinde yer alan bir ayette Rabb'imiz (c.c.) şöyle buyurmuştur: **"Senden önce gönderdiğimiz bütün peygamberlere, 'Şüphesiz, benden başka hiçbir ilah yoktur. Öyleyse bana ibadet edin'. diye vahyetmişizdir."**[1] Bakara suresinde ise Rabb'imiz (c.c.), Yakup Peygamber (a.s.) ve oğulları arasında geçen bir konuşmayı bizlere aktararak şöyle buyurur: **"...O zaman (Yakup) oğullarına: 'Benden sonra kime kulluk edeceksiniz?' demişti. Onlar: 'Senin ve ataların İbrahim, İsmail ve İshak'ın ilahı olan tek Allah'a kulluk edeceğiz; biz ancak ona teslim olmuşuzdur' dediler."**[2]

Kur'an-ı Kerim'de yer alan ayetlerden de anlaşılacağı gibi Hz. Âdem'den başlayarak Hz. Muhammed'e (s.a.v.) kadar bütün peygamberlerin ortak mesajı tevhiddir. Çünkü onlar insanları, Allah'ın (c.c.) varlığına ve birliğine inanmaya yani tevhid inancını kabul etmeye çağırmışlardır. Kur'an-ı Kerim'in açıkça ifade ettiği gibi Allah'ın (c.c.) elçilerinin insanlara verdiği mesaj şudur: **"İlahınız bir tek Allah'tır. O'ndan başka ilah yoktur. O, Rahman'dır, Rahîm'dir."**[3]

1. Enbiyâ suresi, 25. ayet
2. Bakara suresi, 133. ayet.
3. Bakara suresi, 163. ayet.

Allah'ın (c.c.) birliğini (tevhid inancını) konu alan ayetlerden bazı örnekler şöyledir:

"Allah ile birlikte bir ilah daha tanıma! Sonra kınanmış ve kendi başına terk edilmiş olarak kalırsın."[1]

"Allah kendisinden başka ilah olmayandır. En güzel isimler O'na mahsustur."[2]

"O, günahı bağışlayan, tövbeyi kabul eden, azabı çetin, lütuf sahibi Allah'tır ki O'ndan başka hiçbir ilah yoktur, dönüş ancak onadır."[3]

"O, doğunun da batının da Rabb'idir. O'ndan başka ilâh yoktur. Öyleyse yalnız O'nun himayesine sığın."[4]

İslam dininde yer alan tevhid inancına göre Yüce Allah (c.c.) çocuk edinmeyen, kendinden başka hiçbir ilah olmayan, eşi benzeri bulunmayan yüce bir varlıktır. **"Allah, hiçbir çocuk edinmemiştir. O'nunla birlikte hiçbir ilah yoktur. Öyle olsaydı her ilah kendi yarattığını alır götürür ve mutlaka birbirlerine üstün gelmeye çalışırlardı..."**[5] mealindeki ayet bu gerçeği açıkça ifade etmektedir. Bu ayete göre Allah'ın (c.c.) birliğine halel getirecek hiç kimse, hiçbir güç yoktur. Evrendeki düzen de bunun kanıtıdır. Zaten Allah'tan (c.c.) başka ilah olsaydı evrendeki düzen bozulurdu. Rabb'imiz (c.c.) bu konuyla ilgili olarak şöyle buyurmaktadır:

"Eğer yerde ve gökte Allah'tan başka ilahlar olsaydı kesinlikle ikisinin de düzeni bozulurdu. Demek ki Arş'ın Rabb'i Allah onların nitelemelerinden uzaktır, yücedir."[6]

Tarih boyunca çeşitli toplumlarda zaman zaman tevhid inancından sapmalar olmuştur. İnsanlar bazen kendi elleriyle yaptıkları taştan, tahtadan putlara tapmışlardır. Bazen de kendileri gibi bir insanı yüceltip ilahlaştırmışlardır. Kutsal kitabımız Kur'an'da yer alan birçok ayette bu hususa değinilmiş, Allah'tan (c.c.) başka Rab edinmenin boş ve anlamsız bir inanç olduğu vurgulanmıştır. Örneğin bu konuyla ilgili olarak Tevbe suresinde, **"Onlar Allah'ı bırakıp hahamlarını, papazlarını ve Meryem oğlu Mesih'i rableri olarak kabul ettiler. Oysa tek Tanrı'dan başkasına kulluk etmemekle emrolunmuşlardı. O'ndan başka tanrı yoktur. Allah, koştukları eşlerden münezzehtir."**[7] buyrulmuştur. Aynı durum Hz. Peygamber (s.a.v.) döneminde yaşayan müşrik putperestler için de geçerlidir. O dönemde yaşayan putperestler gökleri ve yeri Allah'ın (c.c.) yarattığını biliyorlar fakat yine de putlara tapmaya devam ediyorlardı. Kur'an-ı Kerim'de bu durum şöyle anlatılmaktadır: **"Andolsun ki onlara: 'Gökleri ve yeri yaratan kimdir?' diye sorsan, Allah'tır derler..."**[8] Allah'a şirk koşan putperestler bu batıl inançlarına gerekçe olarak da şöyle diyorlardı: **"...Biz onlara sadece, bizi Allah'a daha çok yaklaştırsınlar, diye ibadet ediyoruz..."**[9]

1. İsrâ suresi, 22. ayet
2. Tâ-Hâ suresi, 8. ayet.
3. Mü'min suresi, 3. ayet.
4. Müzzemmil suresi, 9. ayet.
5. Mü'minûn suresi, 91. ayet
6. Enbiyâ suresi, 22. ayet.
7. Tevbe suresi, 31. ayet.
8. Lokmân suresi, 25. ayet.
9. Zümer suresi, 3. ayet.

Hz. Muhammed (s.a.v.) peygamber olarak görevlendirildiğinde insanları putlara tapmaktan, Allah'a şirk koşmaktan vazgeçmeye çağırmıştır. Allah'tan (c.c.) başka ilah edinmemeleri konusunda insanları açıkça uyarmıştır. Yüce kitabımız Kur'an'da **"Allah, 'İki tanrı edinmeyin, o ancak bir tek Tanrı'dır. Yalnız benden korkun.' dedi."**[1] buyrularak bu gerçeğe işaret edilmiştir. Başka bir ayette ise şöyle buyrulmuştur: **"O, Allah'tır. Ondan başka hiçbir ilah yoktur. Dünyada da ahirette de hamd ona mahsustur. Hüküm yalnızca onundur. Kesinlikle ona döndürüleceksiniz."**[2]

ETKİNLİK

"De ki: Eğer onların iddia ettiği gibi Allah'la beraber (başka) ilahlar olsaydı, o zaman o ilahlar da Arş'ın sahibine ulaşmak için elbette bir yol ararlardı."

İsrâ suresi, 42. ayet.

- Tevhid inancı neden önemlidir?
- Allah'tan (c.c.) başka ilah olması niçin mümkün değildir? Yukarıdaki ayeti de dikkate alarak arkadaşlarınızla konuşunuz.

Sonuç olarak İslam'ın tevhid inancına göre **"Allah kendisinden başka hiçbir ilah olmayandır. Diridir, kayyumdur. O'nu ne bir uyuklama tutabilir, ne de bir uyku. Göklerdeki her şey, yerdeki her şey O'nundur. İzni olmaksızın O'nun katında şefaatte bulunacak kimdir? O, kulların önlerindekileri ve arkalarındakileri (yaptıklarını ve yapacaklarını) bilir. Onlar O'nun ilminden, kendisinin dilediği kadarından başka bir şey kavrayamazlar. O'nun kürsüsü bütün gökleri ve yeri kaplayıp kuşatmıştır. (O, göklere, yere, bütün evrene hükmetmektedir.) Gökleri ve yeri koruyup gözetmek O'na güç gelmez. O, yücedir, büyüktür."**[3]

Allah (c.c.), eşi benzeri olmayan, üstün sıfatlara sahip Yüce bir Yaratıcı'dır:

"...Onun benzeri hiçbir şey yoktur. O hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir."[4]

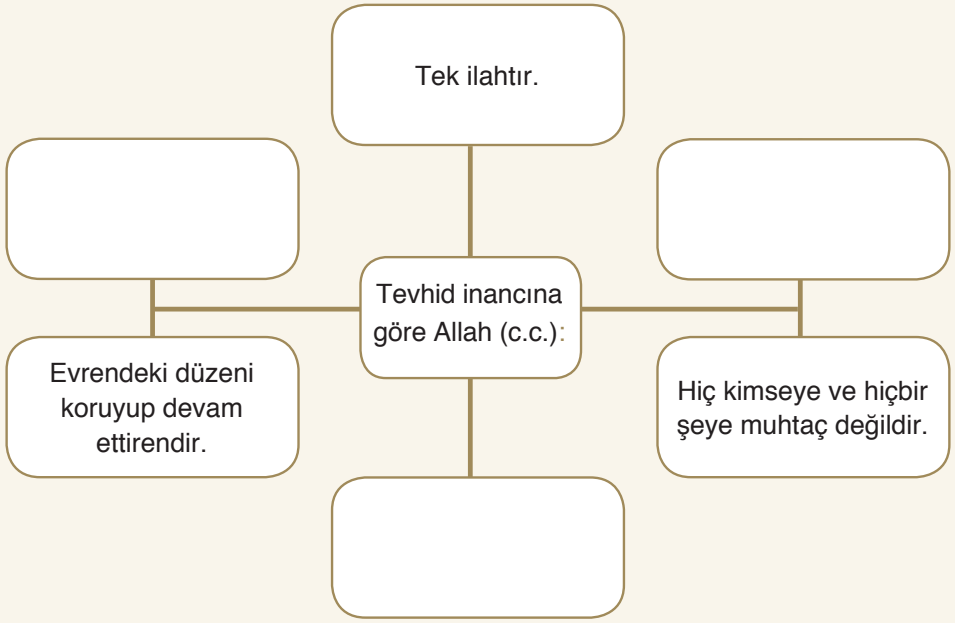
"Şüphesiz Allah, kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz. Bunun dışında kalan (günahları) ise dilediği kimseler için bağışlar. Allah'a şirk koşan kimse, şüphesiz büyük bir günah işleyerek iftira etmiş olur."[5]

Yüce Allah (c.c.) mülkün, bütün evrenin tek sahibidir. Her şeyi ve herkesi koruyup gözeten O'dur:

"O, kendisinden başka hiçbir ilah bulunmayan Allah'tır. O, mülkün gerçek sahibi, kutsal (her türlü eksiklikten uzak), barış ve esenliğin kaynağı, güvenlik veren, gözetip koruyan, mutlak güç sahibi, düzeltip ıslah eden ve dilediğini yaptıran ve büyüklükte eşsiz olan Allah'tır. Allah, onların ortak koştuklarından uzaktır."[6]

1. Nahl suresi, 51. ayet.
2. Kasas suresi, 70. ayet.
3. Bakara suresi, 255. ayet.
4. Şurâ suresi, 11. ayet.
5. Nisâ suresi, 48. ayet.
6. Haşr suresi, 23. ayet.

ETKİNLİK

- Yukarıdaki şemada boş bırakılan yerlere sizce ne gelebilir? Arkadaşlarınızla paylaşınız.

NOT EDELİM

Günlük hayatta her Müslüman sık sık kelime-i şehadeti söyleyerek tevhid inancını benimsediğini, Allah'ın varlığına ve birliğine iman ettiğini ifade eder.

Kelime-i şehadetin Arapçası şöyledir:

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ

وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

Anlamı:

Ben şehadet ederim ki Allah'tan (c.c.) başka ilah yoktur, yine şehadet ederim ki Hz. Muhammed (s.a.v.) O'nun kulu ve elçisidir.

2. Risalet

GÜDÜLEME

"Risalet görevi", "Allah Resulü", "Son Resul" ve "Resulullah" ifadeleri sizlere neler çağrıştırmaktadır? Düşüncelerinizi ifade ediniz.

Resul kavramı sözlükte peygamber, elçi vb. anlamlara gelmektedir. Bu kavramla aynı kökten olan risalet ise peygamberlik, elçilik anlamlarına gelir.

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'de yer alan temel kavramlardan biri risalettir. Âlemlerin Rabb'i olan Yüce Allah (c.c.), tarih boyunca insanları kendisinin varlığına ve birliğine inanmaya çağırmaları için birçok peygamber göndermiştir. Peygamberler de kendilerine verilen ilahi görevi en güzel şekilde yerine getirmişlerdir. Allah'ın (c.c.) gönderdiği bütün peygamberler yaşantılarıyla topluma örnek olmuşlar, insanları çeşitli konularda uyarmışlardır. Kendisine inanıp ibadet edilecek tek ilahın Yüce Allah (c.c.) olduğunu insanlara duyurmuşlardır. İşte yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'de peygamberlerin yerine getirmekle yükümlü oldukları bu görev "risalet" olarak adlandırılmaktadır. Başka bir ifadeyle risalet; Allah'ın (c.c.) gönderdiği vahiyleri, emir ve yasakları, dinî gerçekleri insanlara duyurmaktır.[1]

NOT EDELİM

Peygamberler kendilerine ilahi kitap verilip verilmemesi bakımından "resul" veya "nebi" olarak adlandırılırlar.

Nebi: Allah'ın (c.c.) kendisine vahyettiği şeyleri öğrenip olduğu gibi insanlara aktaran, onları, vahye inanmaya ve itaat etmeye çağıran peygamber demektir. Nebi kavramı, resul kavramından daha geneldir. Her resul nebidir fakat her nebi resul değildir.

Resul: Kendisine yeni bir ilahi kitap verilen, insanları hak dine çağırmakla, dinî ve toplumsal hayatı Allah'ın (c.c.) emirlerine göre düzenlemekle görevli peygamber demektir.

MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s.277 ve 304.

Peygamber Farsça kökenli bir kelimedir. Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'de peygamber kelimesinin karşılığı olarak resul veya nebi kavramları kullanılmaktadır. Bazı ayetlerde hem resul hem de nebi kavramına bir arada yer verilmektedir. Örneğin Nisâ suresinin 69. ayetinde Rabb'imiz (c.c.) şöyle buyurmaktadır:

"Kim Allah'a ve Resulü'ne itaat ederse işte onlar, Allah'ın kendilerine nimet verdiği nebiler, sıddıklar, şehitler ve salihlerle beraberdirler. Onlar ne güzel arkadaştır."

1. Dinî Terimler Sözlüğü, s. 287.

ETKİNLİK

"Her resul nebidir fakat her nebi resul değildir." sözü ne anlama gelir? Arkadaşlarınızla değerlendiriniz.

İlahi bir görev olan risalet insanlık tarihiyle yaşıttır. Rabb'imiz (c.c.), insanları yaratıp kendi hâline bırakmamıştır. Aksine tarih boyunca gönderdiği peygamberler ve ilahi kitaplarla insanlara yaratılış amaçlarını hatırlatmıştır. İlk insan olan Hz. Âdem (a.s.) aynı zamanda ilk peygamberdir. Her peygamber gibi Hz. Âdem (a.s.) de insanları Allah'ın (c.c.) varlığına ve birliğine inanmaya, sadece ona ibadet ve kulluk etmeye çağırmıştır. Allah'a (c.c.) inanıp ibadet edenleri cennetle müjdelemiştir. Çünkü peygamberlerin temel görevlerinden biri de müjdelemektir. Bu konuyla ilgili bir ayette Rabb'imiz (c.c.) şöyle buyurur: **"Biz, peygamberleri ancak müjdeleyiciler ve uyarıcılar olarak göndeririz. Kim iman eder ve kendini düzeltirse onlara korku yoktur. Onlar üzüntü de çekmeyecekler."**[1] Aynı konuyu ele alan başka bir ayette ise Yüce Allah (c.c.) şöyle buyurmaktadır: **"Müjdeleyici ve uyarıcılar olarak peygamberler gönderdik ki peygamberlerden sonra insanların Allah'a karşı bir bahaneleri olmasın! Allah izzet ve hikmet sahibidir."**[2]

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ وَالَّذِينَ مَعَهٗٓ اَشِدَّآءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَآءُ بَيْنَهُمْ تَرٰيهُمْ
رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانًا ۟ سِيمَاهُمْ فِى وُجُوهِهِمْ مِنْ اَثَرِ
السُّجُودِ ۟ ذٰلِكَ مَثَلُهُمْ فِى التَّوْرٰيةِ ۚ وَمَثَلُهُمْ فِى الْاِنْجِيلِ ۖ كَزَرْعٍ اَخْرَجَ شَطْـَٔهُ
فَاٰزَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوٰى عَلٰى سُوقِهِ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيَغِيظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ ۟
وَعَدَ اللّٰهُ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَاَجْرًا عَظِيمًا

Görsel 1.4: *"Muhammed Allah'ın resulüdür." anlamına gelen ifadeyle başlayan Fetih suresinin 29. ayeti*

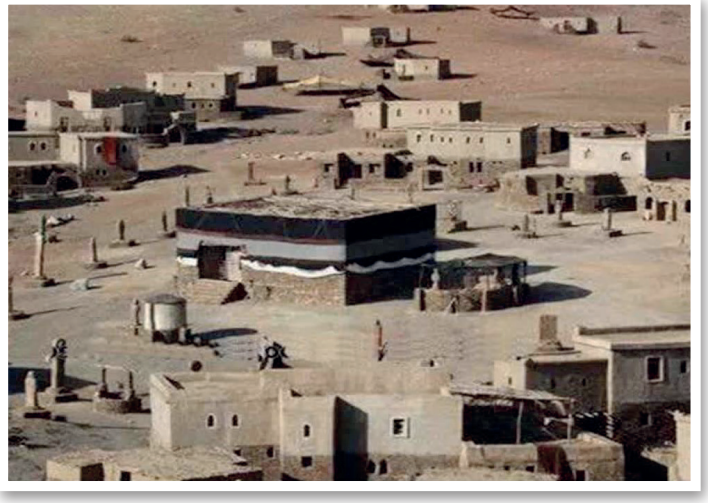
Kur'an'da sıkça üzerinde durulan risalet kavramıyla amaçlanan esas konu tebliğdir. Çünkü kendisine risalet görevi verilen her resul, her nebi ilahi emir ve yasakları, helal ve haramları insanlara tebliğ etmekle yükümlüdür. Kur'an-ı Kerim'de bu hususu ifade eden birçok ayet bulunur. Mesela bir ayette Rabb'imiz (c.c.) şöyle buyurur: **"Allah'a itaat edin, Peygamber'e de itaat edin. Eğer yüz çevirirseniz bilin ki elçimize düşen sadece apaçık bir tebliğdir."**[3] Risalet ve tebliğ görevi zor bir iştir. Peygamberler ortaya koydukları ilkelerle, insanları yıllar boyunca içinde oldukları haksızlık, kötülük ve batıl inançlardan uzak durmaya çağırmışlardır.

1. En'âm suresi, 48. ayet.
2. Nisâ suresi, 165. ayet.
3. Teğâbün suresi, 12. ayet.

Peygamberler, kendilerine verilen görevi kararlı bir şekilde yerine getirmişler, bu konuda her türlü güçlük ve sıkıntıya karşı koymuşlardır. Allah'ın (c.c.) gönderdiği peygamberler kimseden korkmadan, üstlendikleri risalet görevini sabırla yerine getirmişlerdir. Ahzâb suresinde, **"O peygamberler ki Allah'ın gönderdiği emirleri duyururlar, Allah'tan korkarlar ve O'ndan başka kimseden korkmazlar. Hesap görücü olarak Allah (herkese) yeter."**[1] buyrularak bu gerçeğe işaret edilmiştir.

Peygamberler risalet görevlerini yerine getirirken kimseye baskı uygulamamışlar, zor kullanmamışlardır. Sadece Allah'ın (c.c.) kendilerine bildirdiği ilahi emir ve yasakları insanlara duyurmakla yetinmişlerdir. **"Eğer yüz çevirirlerse bilesin ki biz seni onların üzerine bekçi göndermedik. Sana düşen sadece tebliğdir…"**[2] mealindeki ayet bu gerçeği ifade etmektedir.

İnsanları yaratan ve yaşatan Yüce Allah'tır (c.c.). Risalet ve tebliğ amacıyla peygamberler gönderip insanlara yol gösteren, helali ve haramı öğreten, doğruyu ve yanlışı bildiren de yine Yüce Rabb'imizdir (c.c.). Bu sebeple Rabb'imizin (c.c.) gönderdiği bütün peygamberler biz insanlar için birer hidayet kaynağıdır, rehber ve önderdir. Onların hayatları, hakkı hâkim kılmak için verdikleri mücadeleler bizler için çok önemli dersler içermektedir. Rabb'imiz (c.c.) birçok surede peygamberlerin hayat hikâyelerine, kıssalara vurgu yaparak onlardan ibret almamızı istemektedir. Mesela bir ayette, **"Andolsun onların (geçmiş peygamberler ve ümmetlerinin) kıssalarında akıl sahipleri için pek çok ibretler vardır…"**[3] buyurmaktadır. Bazen de peygamberlerin kıssaları bizler için önemli öğütler içermektedir. Rabb'imiz (c.c.) bu durumu dile getiren bir ayette şöyle buyurmaktadır: **"Peygamberlerin haberlerinden senin kalbini (tatmin ve) teskin edeceğimiz her haberi sana anlatıyoruz. Bunda sana gerçeğin bilgisi, müminlere de bir öğüt ve bir uyarı gelmiştir."**[4]

Görsel 1.5: *Yüce Allah'ın (c.c.) emriyle, Hz. İbrahim (a.s.) ve Hz. İsmail (a.s.) tarafından yapılan Kabe'den eski bir görünüm (temsilî resim)*

Tarih boyunca Yüce Allah (c.c.) tarafından risaletle görevlendirilen bütün peygamberler bizler gibi birer insandır. Çünkü Yüce Allah (c.c.) insanlara yol göstermek amacıyla göndereceği peygamberleri yine insanlar arasından seçmiştir. Bu konuyla ilgili bir ayette, Yüce Allah (c.c.) Hz. Muhammed'e (s.a.v.) hitaben şöyle buyurmuştur: **"De ki: Ben, yalnızca sizin gibi bir beşerim. (Şu var ki) bana, sizin ilahınızın, ancak bir tek ilah olduğu vahiy olunuyor…"**[5] Ancak yine de insanlar, risalet ve tebliğle görevlendirilen peygamberlerin kendileri gibi bir insan olmasına tepki göstermişlerdir. Aynı şekilde inkârcıların inatçılıkları yüzünden, Allah'ın (c.c.) peygamberleri görevlerini yaparken pek çok güçlükle karşılaşmıştır.

1. Ahzâb suresi, 39. ayet.
2. Şûrâ suresi, 48. ayet.
3. Yusuf suresi, 111. ayet.
4. Hûd suresi, 120. ayet.
5. Kehf suresi, 110. ayet.

Yunus suresinde, **"İçlerinden bir adama: İnsanları uyar ve iman edenlere, Rableri katında onlar için yüksek bir doğruluk makamı olduğunu müjdele, diye vahyetmemiz, insanlar için şaşılacak bir şey mi oldu ki o kâfirler: Bu elbette apaçık bir sihirbazdır, dediler?"**[1] buyrularak peygamberlerin karşılaştıkları güçlüklere işaret edilmiştir.

Yüce Allah (c.c.), Hz. Âdem'den (a.s.) Hz. Muhammed'e (s.a.v.) kadar insanlara hakkı ve hidayeti göstermek amacıyla birçok peygambere risalet görevi vermiştir. Kendilerine risalet görevi verilen bütün elçiler dürüst, adil ve güvenilir kimselerdir. Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'de risaletle görevlendirilen peygamberlerin bu özelliklerini, onların üstün sıfatlarını konu alan çeşitli ayetler bulunur. Mesela Rabb'imiz (c.c.) bir ayette şöyle buyurur: **"Kitap'ta İbrahim'i an. Zira o, sıdkı bütün bir peygamberdi."**[2] buyrulur. Başka bir ayette ise "**Hiçbir peygamberin emanete hıyanet etmesi düşünülemez..."**[3] buyrulur. Böylece peygamberlerin emanetleri koruyan, Allah'ın (c.c.) kendilerine verdiği görevi en güzel şekilde yerine getiren güvenilir kimseler olduğuna işaret edilir. Mesela âlemlere rahmet olarak gönderilen Hz. Muhammed (s.a.v.) emanetleri koruyan, dürüst bir kimse olduğu için, içinde yaşadığı toplumda **"Muhammed'ül-Emin** (güvenilir Muhammed)**"** olarak şöhret bulmuştur. Hayatı boyunca hiç kimse Hz. Muhammed'in (s.a.v.) yalan söylediğini, hile yaptığını, haksızlık ettiğini görmemiştir.

Kendisine risalet görevi verilen peygamberler seçkin kimselerdir:

"(Allah) Ey Musa! dedi, ben risaletlerimle (sana verdiğim görevlerle) ve sözlerimle seni insanların başına seçtim. Sana verdiğimi al ve şükredenlerden ol."

A'râf suresi, 144. ayet.

Risalet müjde ve uyarı içerir:

"Ey kitap ehli! Peygamberlerin arası kesildiği bir sırada 'Bize ne müjdeleyici bir peygamber geldi, ne de bir uyarıcı!' demeyesiniz diye, işte size (hakikati) açıklayan elçimiz (Muhammed) geldi. (Evet,) size bir müjdeleyici ve uyarıcı gelmiştir. Allah her şeye hakkıyla gücü yetendir."

Mâide suresi, 19. ayet.

Allah (c.c.) her topluma risalet görevi verdiği peygamberlerle uyarıda bulunmuştur:

"...Hiçbir ümmet yoktur ki aralarında bir uyarıcı gelip geçmiş olmasın."

Fâtır suresi, 24. ayet.

"Her ümmetin bir peygamberi vardır..."

Yunus suresi, 47. ayet.

1. Yunus suresi, 2. ayet.
2. Meryem suresi, 41. ayet.
3. Âl-i İmrân suresi, 161. ayet.

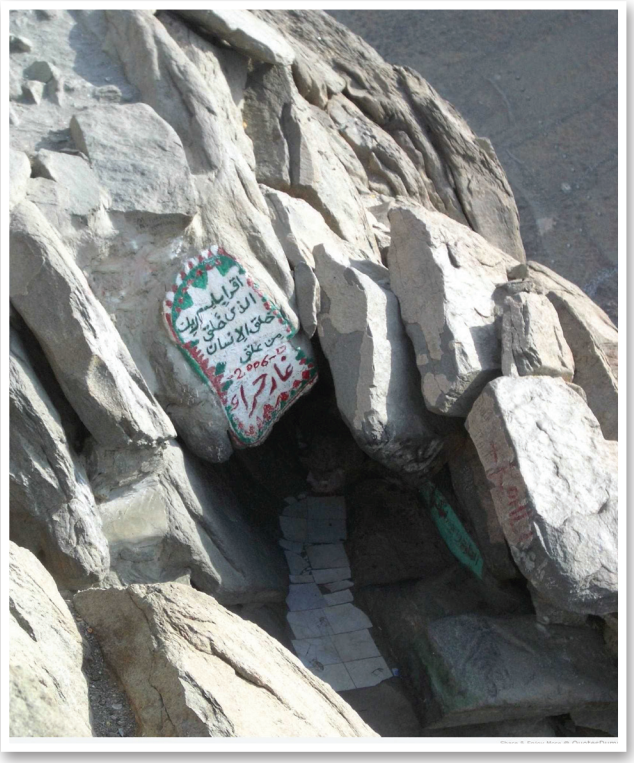
OKUYALIM - YORUMLAYALIM

"Andolsun biz her ümmete, 'Allah'a kulluk edin, tâğûttan kaçının.' diye peygamber gönderdik. Allah onlardan kimini doğru yola iletti, onlardan kimine de (kendi iradeleri sebebiyle) sapıklık hak oldu. Şimdi yeryüzünde dolaşın da peygamberleri yalanlayanların sonunun ne olduğunu görün."

Nahl suresi, 36. ayet.

Risalet görevini yapmak için gönderilen peygamberler insanlık tarihi açısından neden önemlidir? Yukarıdaki ayeti dikkate alarak arkadaşlarınızla konuşunuz.

Sonuç olarak risalet insanlar için son derece hayati bir önem taşımaktadır. İnsanlar, risalet göreviyle görevlendirilen peygamberlerin uyarılarını dikkate aldığında toplumda barış, huzur ve güven olmuştur. Peygamberlerin gösterdiği yoldan uzaklaşıldığında ise kin, nefret, kavga, gözyaşı, adaletsizlik ve haksızlıklar yaygınlaşmıştır. Bu sebeple daha adil, daha paylaşımcı, sevgi ve hoşgörünün hâkim olduğu bir dünyada yaşamak için peygamberlerin sesine kulak vermek gerekir. Çünkü resul veya nebi bütün peygamberler, hiçbir karşılık beklemeksizin insanların dünya ve ahirette mutlu olmaları için çalışmışlardır. Peygamberler, Yüce Allah'ın (c.c.) insanlara bir lütfudur. Rabb'imiz (c.c.) bir ayette, **"Andolsun, Allah, müminlere kendi içlerinden; onlara ayetlerini okuyan, onları arıtıp tertemiz yapan, onlara kitap ve hikmeti öğreten bir peygamber göndermekle büyük bir lütufta bulunmuştur. Oysa onlar, daha önce apaçık bir sapıklık içinde idiler."**[1] buyurarak bu gerçeği açıkça ifade etmiştir.

Görsel 1.6: *Allah Resulü Hz. Peygamber'e (s.a.v.) ilk vahiy, Hira Mağarası'nda gelmiştir.*

1. Âl-i İmrân suresi, 164. ayet.

3. Ahiret

GÜDÜLEME

"Ahiret yurdu", "Ahiret hayatı" ifadeleri sizlere neleri hatırlatmaktadır?

Kur'an-ı Kerim bütün insanları doğru yola iletmeyi amaçlayan ilahi bir kitaptır. Allah'ın (c.c.) mübarek sözlerini içeren bu yüce kitabın sık sık üzerinde durduğu bazı önemli kavramlar vardır. İşte bu kavramlardan biri de ahirettir. Ahiret kelimesi sözlükte; son, sonra gelen, son olan gibi anlamlara gelir. Dinî bir kavram olarak ise ahiret; dört büyük melekten biri olan İsrafil'in (a.s.), Allah'ın emriyle sûra üflemesiyle başlayıp daha sonraki ikinci üfleyişi, yeniden dirilişi, cennet ve cehennemi de içine alan ve sonsuza kadar devam edecek olan hayatı ifade eder.

Yüce kitabımız Kur'an'da pek çok ayette Allah'a (c.c.) iman ile ahiret gününe iman birlikte geçer. Böylece Allah'a (c.c.) iman ile ahirete imanın birbirinden ayrı tutulamayacağına dikkat çekilir. Dinî açıdan ahireti inkâr etmek mümkün değildir. Ahireti inkâr eden kişi tıpkı Allah'ı (c.c.) inkâr etmiş gibi kâfir olur. Dolayısıyla ahireti ya da iman esaslarından herhang birini inkâr etmek insanı dinden çıkarır. Yüce Allah (c.c.) bu konuyla ilgili bir ayette şöyle buyurur: "**Ey iman edenler! Allah'a, Peygamberine, Peygamberine indirdiği kitaba ve daha önce indirdiği kitaba iman edin. Kim Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkâr ederse derin bir sapıklığa düşmüş olur.**"[1]

ETKİNLİK

"İyilik, yüzlerinizi doğu ve batı taraflarına çevirmeniz(den ibaret) değildir. Asıl iyilik, Allah'a, ahiret gününe, meleklere, kitaplara ve peygamberlere iman edenlerin; mala olan sevgilerine rağmen, onu yakınlara, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışa, (ihtiyacından dolayı) isteyene ve (özgürlükleri için) kölelere verenlerin; namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren, antlaşma yaptıklarında sözlerini yerine getirenlerin ve zorda, hastalıkta ve savaşın kızıştığı zamanlarda (direnip) sabredenlerin tutum ve davranışlarıdır..."

Bakara suresi, 177. ayet.

- Yukarıdaki ayette imanın şartlarından hangileri yer almaktadır? Belirleyiniz.
- Bu ayetten ne gibi ilkeler çıkarabiliriz? Listeleyiniz.

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

1. Nisâ suresi, 136. ayet.

Allah'ın (c.c.) varlığına ve birliğine inanan her Müslüman, ahirete de iman eder. Allah'a (c.c.) ve ahirete iman, insanın hayatı doğru anlamasını sağlar. Kur'an'a göre bu dünya hayatı kısa ve geçicidir. Dolayısıyla Kur'an'da, dünya hayatının sona erdiğini bildiren, İsrafil'in (a.s.) birinci kez sûra üflemesinden sonra başlayacak olan süreci yani ahiret hayatını konu alan pek çok ayet vardır. Bu ayetlerde; kıyametin nasıl kopacağı, yeniden dirilişin nasıl olacağı, mahşer, hesap, mizan, cennet ve cehennem hayatı gibi pek çok hususa açıkça yer verilir. Buna göre sûra üflemeyi ve kıyametin kopuşunu anlatan bir ayette Rabb'imiz (c.c.) şöyle buyurur: **"Sûra üflenir ve Allah'ın dilediği kimseler dışında göklerdeki herkes ve yerdeki herkes ölür. Sonra ona bir daha üflenir, bir de bakarsın onlar kalkmış bekliyorlar."**[1]

Yüce kitabımız Kur'an'a göre ahiret haktır. İnsanların ahiret hayatında, mahşer yerinde toplanması da mutlaka gerçekleşecek bir olaydır. Rabb'imiz (c.c.), Kur'an-ı Kerim'de, **"Dağları yürüteceğimiz ve senin yeryüzünü çırılçıplak göreceğin günü bir hatırla. Biz onları mahşerde toplarız da içlerinden hiçbirini bırakmayız."**[2] buyurarak bu gerçeği açıkça ifade etmiştir. Yüce Allah (c.c.) sûra ikinci kez üflendikten sonra yeniden dirilişi de şöyle anlatır: **"Sûra üfürülür. Bir de bakarsın kabirlerden çıkmış Rablerine doğru akın akın gitmektedirler. Şöyle derler: Vay başımıza gelene! Kim bizi diriltip mezarımızdan çıkardı? Bu, Rahman'ın vaad ettiği şeydir. Peygamberler doğru söylemişler."**[3]

Görsel 1.7: *Kur'an-ı Kerim, ölen herkesin Yüce Allah (c.c.) tarafından, ahirette mutlaka diriltileceğini haber verir. Yeniden dirilişi de tabiattaki canlanmaya benzetir.*

1. Zümer suresi, 68. ayet.
2. Kehf suresi, 47. ayet.
3. Yâsin suresi, 51-52. ayetler.

ETKİNLİK

- Aşağıdaki ayetleri ahiret inancının önemi açısından yorumlayınız.

"Şüphesiz, inananlar (Müslümanlar) ile Yahudiler, Hıristiyanlar ve Sâbiîlerden (her bir grubun kendi şeriatında) Allah'a ve ahiret gününe inanan ve salih ameller işleyenler için Rableri katında mükâfat vardır; onlar korkuya uğramayacaklar, mahzun da olmayacaklardır."

Bakara suresi, 62. ayet.

"…Kim Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkâr ederse derin bir sapıklığa düşmüş olur."

Nisâ suresi, 136. ayet.

İslam dini dünya hayatına önem verir ancak kişinin hiçbir zaman ahireti de unutmaması gerektiğini söyler. Dinimize göre bu dünya hayatı aldatıcı, kısa ve geçicidir. Kur'an-ı Kerim'de bu gerçeği dile getiren birçok ayet bulunur. Örneğin Rabb'imiz (c.c.) Hadîd suresinde yer alan bir ayette bu konuda bizleri şöyle uyarır:

"Bilin ki dünya hayatı ancak bir oyun, bir eğlence, bir süs, aranızda karşılıklı bir övünme, çok mal ve evlat sahibi olma yarışından ibarettir (Nihayet hepsi yok olur gider.). Tıpkı şöyle: Bir yağmur ki bitirdiği bitki, çiftçilerin hoşuna gider. Sonra kurumaya yüz tutar da sen onu sararmış olarak görürsün. Sonra da çer çöp olur. Ahirette ise (dünyadaki amele göre ya) çetin bir azap ve(ya) Allah'ın mağfiret ve rızası vardır. Dünya hayatı, aldanış metaından başka bir şey değildir."[1] Aynı konuyu dile getiren başka bir ayette ise Rabb'imiz (c.c.) şöyle buyurur: **"Dünya hayatı ancak bir oyun ve bir eğlencedir. Elbette ki ahiret yurdu Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için daha hayırlıdır. Hâlâ akıllanmayacak mısınız?"**[2]

İnsan akıllı, irade sahibi bir varlıktır. Yüce Allah (c.c.) insanı üstün özelliklerle yaratmıştır. O, aklıyla iyiyi kötüden, hakkı batıldan, geçici olanla ebedî olanı birbirinden ayırır. Fakat yine de insan, sahip olduğu bu üstün özelliklere rağmen bu dünya hayatına kapılıp aldanır. Allah'ın kendisini yeniden diriltecceğinden ve ahiret hayatının gerçekleşeceğinden şüphe eder. Allahü Teâlâ bu konuyla ilgili olarak Meryem suresinde şöyle buyurur: **"İnsan, 'Öldüğümde gerçekten diri olarak (topraktan) çıkarılacak mıyım?' der. İnsan, daha önce hiçbir şey değil iken kendisini yarattığımızı düşünmez mi?"**[3] Yüce kitabımız Kur'an, bazı insanların ahiret hakkındaki bu şüpheci yaklaşımlarını açık ve kesin bir dille reddeder. Rabb'imiz (c.c.), **"Bu dünya hayatı ancak bir eğlence ve oyundan ibarettir. Ahiret yurduna gelince, işte gerçek hayat odur. Keşke bilselerdi!"**[4] buyurarak gerçek hayatın ahiret hayatı olduğunu açıkça ortaya koyar.

1. Hadid suresi, 20. ayet.
2. En'âm suresi, 32. ayet.
3. Meryem suresi, 66-67. ayetler.
4. Ankebût suresi, 64. ayet.

ETKİNLİK

"Gökten de bereketli bir su indirip onunla kullar için rızık olarak bahçeler ve biçilecek taneler (ekinler), birbirine girmiş kat kat tomurcukları olan yüksek hurma ağaçları bitirdik ve böylece onunla ölü bir beldeye hayat verdik. İşte (dirilip kabirlerden) çıkış da böyledir."

Kâf suresi, 9-11. ayetler.

- Sizce yukarıdaki ayetlerde yeniden diriliş, tabiattaki dirilişe niçin benzetilmiş olabilir?

Bizleri yaratan ve yaşatan Yüce Allah'tır (c.c.). O hiçbir örneğimiz yokken bizleri yaratmıştır. Sonsuz güç ve kudrete sahip olan Rabb'imiz (c.c.) elbette ki bizleri ahiret hayatında yeniden diriltecektir. Sebe suresinde, **"De ki: Rabb'imiz hepimizi kıyamet günü bir araya toplayacak, sonra da aramızda hak ile hüküm verecektir. O gerçeği apaçık ortaya koyan, hakkıyla bilendir."**[1] buyrularak bu durum açıkça ifade edilir.

Kur'an-ı Kerim mahşer yerinde toplanmanın, dünyada yapılan amellerin mizanda tartılacağının ve herkese yaptığı iyilik ve kötülüklerin yazılı olduğu amel defterleri verileceğinin de açık ve kesin olduğunu bildirir. Örneğin Yüce Allah (c.c.) Kehf suresi, 47. ayette kıyamet koptuktan sonra yeniden diriltilecek olan insanların toplanacağı mahşer yeri hakkında şöyle buyurur: **"...Biz onları mahşerde toplarız da içlerinden hiçbirini bırakmayız."**

Dünyada yapılan iyi ve kötü amellerin tartılacağı mizan hakkında ise Enbiyâ suresinde şöyle buyrulur: **"Kıyamet günü için adalet terazileri kuracağız. Öyle ki hiçbir kimseye zerre kadar zulmedilmeyecek. (Yapılan iş) bir hardal tanesi ağırlığınca da olsa onu getirip ortaya koyacağız. Hesap görücü olarak biz yeteriz."**[2] Kur'an'da açıkça belirtildiğine göre sevapları günahlardan daha çok olan müminler kurtuluşa erecektir. Günahları çok olanlar ise ziyana uğrayacaktır. **"O gün amellerin tartılması da haktır. Kimlerin sevabı ağır basarsa işte onlar kurtuluşa erenlerdir. Ama kimlerin sevabı da hafif gelirse işte onlar ayetlerimize haksızlık etmiş olmaları sebebiyle kendilerini ziyana sokanlardır."**[3] mealindeki ayetler bu durumu ifade eder. Her insanın amel defteri, dünyada yaptığı iyi veya kötü her şeyi içerir. Allahü Teâlâ Kehf suresinde, **"Kitap ortaya konur. Suçluları, kitabın içindekilerden korkuya kapılmış görürsün. 'Eyvah bize! Bu nasıl bir kitaptır ki küçük, büyük hiçbir şey bırakmadan hepsini sayıp dökmüş!' derler. Onlar bütün yaptıklarını karşılarında bulurlar. Senin Rabb'in hiç kimseye zulmetmez."**[4] buyurarak bu durumu açıkça belirtir. Sonuç olarak insan, dünyada yaptığı her kötülüğün hesabını ahiret hayatında, kaçınılmaz bir şekilde vermek zorunda kalır. Bu durum İsrâ suresinde şöyle anlatılır: **"Her insanın amelini boynuna yükledik. Kıyamet günü kendisine, açılmış olarak karşılaşacağı bir kitap çıkaracağız. 'Oku kitabını! Bugün hesap sorucu olarak sana nefsin yeter!' denilecektir."**[5]

1. Sebe suresi, 26. ayet.
2. Enbiyâ suresi, 47. ayet.
3. A'râf suresi, 8-9. ayetler.
4. Kehf suresi, 49. ayet.
5. İsrâ suresi, 13-14. ayetler.

Ahiret inancıyla doğrudan ilişkili kavramlar arasında cennet ve cehennem de yer alır.

Görsel 1.8: *Kur'an-ı Kerim'de cennet nimetleri dünyadaki yiyeceklerden örnekler verilerek anlatılır.*

Dünyada yaptıkları iyi ve kötü amelleri mizanda tartılan kişilerin karşılaşacağı sonuç ve gideceği yer de Kur'an-ı Kerim'de açıkça anlatılır. Buna göre Yüce Allah'a (c.c.) inanıp ibadet eden, salih ameller işleyen kimselerin amelleri tartıldıktan sonra gidecekleri yer cennettir. Cennet ve cennetliklerin durumu hakkında Rabb'imiz (c.c.) şöyle buyurur: **"Allah'a karşı gelmekten sakınanlara söz verilen cennetin durumu şöyledir: Orada bozulmayan su ırmakları, tadı değişmeyen süt ırmakları, içenlere zevk veren içecek ırmakları ve süzme bal ırmakları vardır. Orada onlar için meyvelerin her çeşidi vardır. Rablerinden de bağışlama vardır. Bu cennetliklerin durumu, ateşte temelli kalacak olan ve bağırsaklarını parça parça edecek kaynar su içirilen kimselerin durumu gibi olur mu?"**[1]

Yüce kitabımız Kur'an'a göre Allah'ın (c.c.) ayetlerini alaya alan, ahireti inkâr eden, dünya hayatını haksızlık, kötülük ve zulümle geçiren kişiler için de cehennem haktır. Böylesi kişiler mutlaka cehenneme girecektir. Ahiret hayatı onlar için büyük bir acı getirecektir. Rabb'imiz (c.c.) Kehf suresinde, **"... Biz zalimlere öyle bir ateş hazırladık ki onun alevden duvarları kendilerini çepeçevre kuşatmıştır. (Susuzluktan) feryat edip yardım dilediklerinde, maden eriyiği gibi yüzleri yakıp kavuran bir su ile kendilerine yardım edilir. O ne kötü bir içecektir! Cehennem ne korkunç bir yaslanacak yerdir."**[2] buyurarak bu durumu açıkça ortaya koyar.

Sonuç olarak her Müslüman, ahiret kavramını iyi öğrenmelidir. İmanın en önemli şartlarından birinin "ahirete inanmak" olduğunu bilmelidir. Allah'a (c.c.), meleklerine, kitaplarına, peygamberlere, ahirete, kaza ve kadere bilinçli bir şekilde iman etmelidir. Rabb'imizin (c.c.) emirlerine uymalı, ona ibadet etmeli, ahlaklı, faziletli bir şekilde yaşamayı ilke edinmelidir. Rabb'imiz (c.c.), Bakara suresinde, **"Onlar sana indirilene de senden önce indirilenlere de inanırlar. Ahirete de kesin olarak inanırlar. İşte onlar Rab'lerinden (gelen) bir doğru yol üzeredirler ve kurtuluşa erenler de işte onlardır."**[3] buyurarak böylesi kimselerin kurtuluşa ereceğini müjdeler.

1. Muhammed suresi, 15. ayet.
2. Kehf suresi, 29. ayet.
3. Bakara suresi, 4-5. ayetler.

OKUYALIM - YORUMLAYALIM

"Ayetlerimizi ve ahirete kavuşmayı yalanlayanların amelleri boşa çıkmıştır. Onlar ancak yapmakta olduklarının cezasını çekerler."

A'râf suresi, 147. ayet.

Allah'a (c.c.) ve ahirete inanmayan kişiler ahirette nasıl bir sonuçla karşılaşacaktır? Yukarıdaki ayeti de dikkate alarak sınıfınızda beyin fırtınası yapınız.

II. KUR'AN'IN MESAJINI ANLIYORUM

Âlemlerin Rabb'i olan Yüce Allah (c.c.) tarih boyunca birçok peygamber göndermiştir. Peygamberlerinden bazılarına da ilahi kitaplar vermiştir. Rabb'imiz (c.c.) tarafından gönderilen son peygamber Hz. Muhammed (s.a.v.), ona verilen kitap ise Kur'an-ı Kerim'dir.

Kur'an-ı Kerim, Allah'ın (c.c.) insanları karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için gönderdiği kutsal kitaptır. Allah'ın (c.c.) sözlerine kulak veren, onun emirlerine uyan, yasaklarından kaçınan kişi kurtuluşa erer. Rabb'imiz (c.c.) bu konuyla ilgili olarak Abese suresinde şöyle buyurur: **"...Bu (Kur'an) bir öğüttür. Dileyen ondan öğüt alır."**[1] Aynı konuya dikkat çeken başka bir ayette ise Rabb'imiz (c.c.), **"Bu Kur'an; kendisiyle uyarılsınlar, Allah'ın ancak tek ilah olduğunu bilsinler ve akıl sahipleri düşünüp öğüt alsınlar diye insanlara bir bildiridir."**[2] buyurur. Dolayısıyla Kur'an, Allah (c.c.) tarafından biz insanlara gönderilmiş olan bir bildiridir. Bu bildiri bizlere aynı zamanda Yüce Allah'ın (c.c.) tek ilah olduğunu hatırlatır. Sadece ona inanıp ibadet etmemiz gerektiğini öğretir. O hâlde akıl sahibi insanlar da Allah'ın (c.c.) ayetlerini düşünüp öğüt almalıdır. Kur'an-ı Kerim'in mesajını anlamaya çalışmalıdır.

Görsel 1.9: *Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'i okuyup anlamaya çalışmak ibadettir.*

1. Abese suresi, 11-12. ayetler.
2. İbrahim suresi, 52. ayet.

Zaman zaman aklımıza Kur'an-ı Kerim'de hangi konular yer alır? Kur'an-ı Kerim niçin indirilmiştir? Yüce Rabb'imizin (c.c.) bizlere, Kur'an'da vermek istediği mesaj nedir? gibi sorular gelebilir. Allahü Teâlâ yüce kitabımızda bu konularla ilgili bazı bilgiler verir. Kur'an'ın indiriliş amacının ne olduğunu bizlere açıklayıp anlatır. Örneğin Rabb'imiz (c.c.) bu konuyla ilgili olarak İbrahim suresinde, **"...Bu Kur'an, Rablerinin izniyle insanları karanlıklardan aydınlığa, mutlak güç sahibi ve övgüye layık, göklerdeki ve yerdeki her şey kendisine ait olan Allah'ın yoluna çıkarman için sana indirdiğimiz bir kitaptır..."**[1] buyurur. Bizleri yaratan, yaşatan, bizlere rızık veren Yüce Allah'tır (c.c.). O hâlde Allah'ın (c.c.) kulları olarak bizler de O'nun mübarek sözlerine kulak verelim. Kur'an-ı Kerim'i sık sık okuyup onun mesajını anlamaya çalışalım.

Kur'an-ı Kerim'in mesajını anlamanın çeşitli yolları vardır. Bunlardan biri de Yüce Allah'ın (c.c.) Kur'an'da ibret almamız için anlattığı kıssalardır. Kur'an-ı Kerim'de geçmiş peygamberler ve milletlerle ilgili olarak anlatılan ibret verici olaylara kıssa denir.[2] Yüce Allah (c.c.) bir ayette, **"Ey Muhammed! Sana bu Kur'an'ı vahyetmekle kıssaların en güzelini anlatıyoruz. Hâlbuki daha önce sen bunlardan habersiz idin."**[3] buyurarak Kur'an'da anlatılan kıssaların önemine dikkat çekmektedir. Rabb'imiz (c.c.) başka bir ayette ise şöyle buyurmaktadır: **"Andolsun, senden önce de peygamberler gönderdik. Onlardan sana kıssalarını anlattığımız kimseler de var, durumlarını sana bildirmediğimiz kimseler de var..."**[4]

OKUYALIM-YORUMLAYALIM

"Peygamberlerin haberlerinden, kendileriyle senin kalbini pekiştirdiğimiz her bir haberi sana aktarıyoruz..."

Hûd suresi, 120. ayet.

Peygamberlerle ilgili kıssa ve haberleri öğrenmemizin bizlere ne gibi faydaları olabilir? Yukarıdaki ayeti de dikkate alarak düşüncelerinizi ifade ediniz.

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'de kıssası anlatılan birçok peygamber vardır. Hz. Yakup (a.s.) ve Hz. Yusuf (a.s.) bu peygamberlerdendir. Şimdi genel olarak Kur'an'da yer alan ayetler çerçevesinde onların hayat hikâyesini öğrenelim.

1. İbrahim suresi, 1. ve 2. ayetler.
2. Dinî Terimler Sözlüğü, s. 204.
3. Yusuf suresi, 3. ayet.
4. Mü'min suresi, 78. ayet.

1. Kur'an Kıssaları Öğreniyorum: Hz. Yakup, Hz. Yusuf

GÜDÜLEME

Hz. Yakup (a.s.) hakkında neler biliyorsunuz?

Hz. Yakup (a.s.)

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'de kıssası anlatılan peygamberlerden biri, Hz. Yakup'tur (a.s.). Hz. Yakup (a.s.), Hz. İbrahim'in (a.s.) torunudur. Hz. Yakup'un (a.s.) babası Hz. İshak'tır (a.s.). Hz. İshak (a.s.), dünyaya gelmeden önce doğumu müjdelenen bir peygamberdir. Yüce Allah (c.c.) bu konuyla ilgili olarak Hûd suresinde şöyle buyurmaktadır: **"Andolsun, elçilerimiz (melekler), İbrahim'e müjde getirip 'Selam sana!' dediler… İbrahim'in karısı ayakta idi. (Bu sözleri duyunca) güldü. Ona da İshak'ı müjdeledik; İshak'ın arkasından da Yakub'u. Karısı, 'Vay başıma gelenler! Ben bir kocakarı ve bu kocam da bir ihtiyar iken çocuk mu doğuracağım? Gerçekten bu çok şaşılacak bir şey!' dedi."**[1] Hz. İbrahim'in (a.s.) karısı Sare oldukça yaşlıydı. Çocuk sahibi olamayacağını düşündüğü için bu haberi duyunca büyük bir şaşkınlık yaşadı. Ancak melekler ona şöyle cevap verdiler: **"…Allah'ın emrine mi şaşıyorsun? Allah'ın rahmeti ve bereketi size olsun ey (peygamber ocağının) ev halkı! Şüphesiz o övülmeye layıktır, şanı yücedir, dediler."**[2]

Hz. İshak (a.s.), tıpkı babası Hz. İbrahim (c.c.) gibi, Yüce Allah (c.c.) tarafından seçilmiş bir peygamberdi. O, Allah'ın (c.c.) salih, bilgin[3], hidayete erdirilmiş kullarından biriydi.[4]

Hz. İshak (a.s.), evlilik çağına gelince babası tarafından evlendirildi. Bu evlilikten Hz. Yakup (a.s.) dünyaya geldi. Hz. Yakup'un annesinin adı Refeka'dır. Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'de Hz. Yakup'un (a.s.) özelliklerinden bahseden bazı ayetler bulunur. Örneğin Rabb'imiz (c.c.) bu hususta Enbiyâ suresinde şöyle buyurur: **"Ona İshak'ı ve ayrıca da Yakup'u bağışladık ve her birini salih kimseler yaptık. Onları bizim emrimizle doğru yolu gösteren önderler yaptık ve kendilerine hayırlar işlemeyi, namazı dosdoğru kılmayı, zekâtı vermeyi vahyettik. Onlar sadece bize ibadet eden kimselerdi."**[5]

Görsel 1.10: *Yüce Allah (c.c.) diğer peygamberlere olduğu gibi Yakup Peygamber'e (a.s.) ve onun soyundan gelenlere de namazı dosdoğru kılmayı emretmiştir.*

Hz. Yakup (a.s.); uzun boylu, tatlı dilli, güler yüzlü ve vakar sahibi bir kimseydi. Aynı zamanda güzel konuşma yeteneğine sahip bir kişi olan Hz. Yakup'un (a.s.) lakabı, İsrail'dir.[6] Önceleri Harran bölgesinde yaşayan Hz. Yakup (a.s.) ve ailesi daha sonra Kenan bölgesine gelip yerleşmiştir. Kendisine verilen İsrail lakabı sebebiyle Hz. Yakup'un (a.s.) soyundan gelenlere İsrailoğulları denilmektedir.

Kur'an-ı Kerim'de Hz. İbrahim (a.s.) ve Hz. İshak'la (a.s.) birlikte Hz. Yakup (a.s.) hakkında şöyle buyrulmaktadır: **"(Ey Muhammed!) Güçlü ve basiretli kullarımız İbrahim'i, İshak'ı ve Yakup'u da an. Şüphesiz biz onları, ahiret yurdunu düşünme özelliği ile (temizleyip) ihlaslı kimseler kıldık."**[7]

1. Hûd suresi, 69, 71 ve 72. ayetler.
2. Hûd suresi, 73. ayet.
3. bk. Hicr suresi, 53. ayet.
4. bk. En'âm suresi, 53. ayet.
5. Enbiyâ suresi, 72-73. ayetler.
6. M. Âsım Köksal, Peygamberler Tarihi, s. 263.
7. Sa'd suresi, 45-46. ayetler.

Hz. Yusuf (a.s.)

Hz. Yakup Peygamber'in (a.s.) geniş bir ailesi ve on iki oğlu vardı. Onun oğullarından biri ise Hz. Yusuf'tu (a.s.). Hz. Yusuf (a.s.) güzel yüzlü ve sevimli bir çocuktu. Küçük olduğu için de babası onunla yakından ilgilenirdi. Hz. Yusuf (a.s.) bir gece ilginç bir rüya gördü. Sabahleyin uyandığında hemen babasının yanına koştu. Babası da ondan gördüğü rüyayı anlatmasını istedi. Bu olay şöyle gelişti:

"Bir zamanlar Yusuf, babasına (Yakup'a) demişti ki: 'Babacığım! Gerçekten ben (rüyada) on bir yıldız, Güneş'i ve Ay'ı gördüm. Gördüm ki onlar bana boyun eğiyorlardı.' demişti."[1] Hz. Yakup (a.s.) hem Allah'ın (c.c.) peygamberi hem de kendisine ilim verilmiş basiretli, bilge biriydi. Hz. Yusuf'u (a.s.) dinler dinlemez bu rüyanın önemli mesajlar içerdiğini anladı. Ona şöyle dedi: **"İşte Rabb'in seni böylece seçecek, sana (rüyada görülen) olayların yorumunu öğretecek ve daha önce ataların İbrahim ve İshak'a nimetlerini tamamladığı gibi sana ve Yakup soyuna da tamamlayacaktır. Şüphesiz Rabb'in hakkıyla bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir."**[2]

Hz. Yakup (a.s.), yorumladığı rüyanın bazı tehlikelere de işaret ettiğini fark ederek konuşmasını şöyle sürdürdü: **"…Yavrucuğum! Rüyanı kardeşlerine anlatma. Yoksa sana tuzak kurarlar. Çünkü şeytan, insanın apaçık düşmanıdır."**[3] Yakup Peygamber (a.s.), oğlu Hz. Yusuf'u (a.s.) çok seviyor, kardeşleri ise onu çok kıskanıyordu. Büyük kardeşler kıskançlık duygusuyla hareket ediyor, babalarının haksızlık yaptığını düşünerek şöyle diyorlardı: **"…Biz güçlü bir topluluk olduğumuz hâlde Yusuf ve kardeşi (Bünyamin) babamıza bizden daha sevgilidir. Doğrusu babamız açık bir yanılgı içindedir."**[4] Kardeşler kendi aralarında konuşurken ortaya şöyle bir düşünce attılar: **"(Aralarında dediler ki:) Yusuf'u öldürün veya onu bir yere atın ki babanız sadece size yönelsin. Ondan sonra (tövbe edip) salih kimseler olursunuz."**[5] Fakat **"Onlardan bir sözcü, 'Yusuf'u öldürmeyin, onu bir kuyunun dibine bırakın ki geçen kervanlardan biri onu bulup alsın. Eğer yapacaksanız böyle yapın.' dedi."**[6] Bu düşünceyi hepsi kabul etti.

Bir gün Hz. Yakup'un (a.s.) oğulları babalarının yanına gidip babalarına şöyle dediler: **"Ey babamız! Yusuf hakkında bize neden güvenmiyorsun? Hâlbuki biz onun iyiliğini isteyen kişileriz. Yarın onu bizimle beraber gönder de gezip oynasın. Şüphesiz biz onu koruruz.**

Babaları, 'Doğrusu onu götürmeniz beni üzer, siz ondan habersiz iken onu kurt yer diye korkuyorum.'

Onlar da 'Andolsun biz kuvvetli bir topluluk iken onu kurt yerse (o takdirde) biz gerçekten hüsrana uğramış oluruz.' dediler."[7]

1. Yusuf suresi, 4. ayet.
2. Yusuf suresi, 6. ayet.
3. Yusuf suresi, 5. ayet.
4. Yusuf suresi, 8. ayet.
5. Yusuf suresi, 9. ayet.
6. Yusuf suresi, 10. ayet.
7. Yusuf suresi, 11-14. ayetler.

ETKİNLİK

"Ona İshak'ı ve ayrıca da Yakup'u bağışladık ve her birini salih kimseler yaptık. Onları bizim emrimizle doğru yolu gösteren önderler yaptık ve kendilerine hayırlar işlemeyi, namazı dosdoğru kılmayı, zekâtı vermeyi vahyettik. Onlar sadece bize ibadet eden kimselerdi."

Enbiyâ suresi, 72-73. ayetler.

- Yukarıdaki ayetlere göre peygamberler:

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....kimselerdir.

Hz. Yakup'un (a.s.) oğulları babalarını ikna ettiler. Yaptıkları plan gereği kardeşleri Hz. Yusuf'u (a.s.) da alıp kıra gittiler. Orada yemek yediler. Bir süre koşup oyun oynadılar. Daha sonra da aralarında konuştukları gibi oyun oynadıkları yerin yakınında bulunan bir kuyuya Hz. Yusuf'u (a.s.) attılar. Oğulları, akşamleyin Hz. Yakup'un (a.s.) yanına gelerek olayı şöyle anlattılar: **"Ey babamız! Biz yarışa girmiştik. Yusuf'u da eşyamızın yanında bırakmıştık. (Bir de ne görelim!) Onu kurt yemiş. Her ne kadar doğru söylesek de sen bize inanmazsın, dediler."**[1]

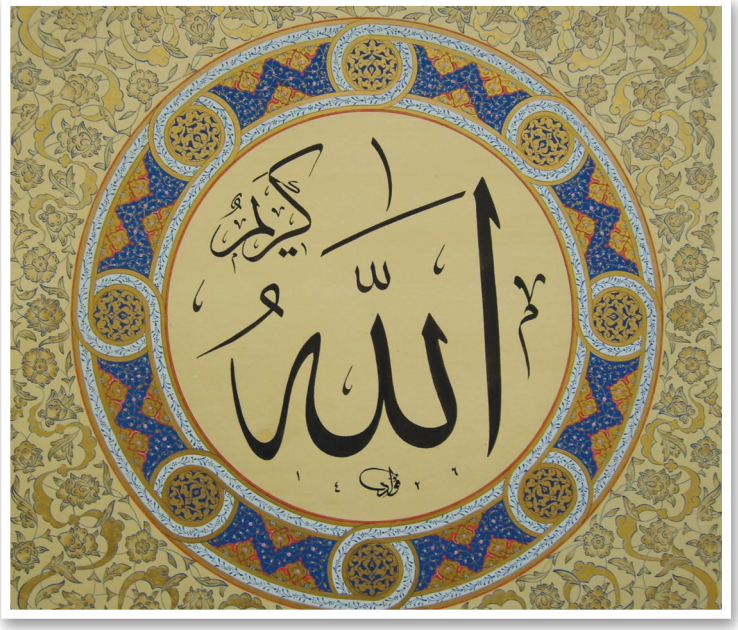
Oğulları, daha önceden Hz. Yusuf'un (a.s.) gömleğini almış, avladıkları bir hayvanın kanını da gömleğe bulamışlardı. Hz. Yusuf'un (a.s.) kaybolduğunu söylediklerinde iyice üzülen babalarına, kanlı gömleği uzattılar. Bu kanlı gömleği, babalarını inandırmak için kullandılar. Hz. Yakup (a.s.) gömleği eline aldı. Yusuf'un (a.s.) kaybolması içini parçalamış, bu kanlı gömlek de yarasına tuz basmıştı. Hz. Yakup (a.s.) derin bir üzüntü içerisindeydi. Gözleri yaşlı, kızgın ve hüzünlü bir şekilde oğullarına şöyle dedi: **"...Nefisleriniz sizi aldatıp böyle bir işe sürükledi. Artık bana düşen, güzel bir sabırdır. Anlattıklarınıza karşı yardımı istenilecek de ancak Allah'tır."**[2]

Kardeşleri kıskançlık etmişler, Hz. Yusuf'u (a.s.) kuyuya atmışlardı. Onun orada ölmesini, kaybolup gitmesini istiyorlardı. Ancak Yüce Allah (c.c.) onların bu kötü düşüncelerini biliyordu. Aradan saatler geçmişti. Hz. Yusuf (a.s.) hâlâ kuyudaydı. Gözleri kuyunun ağzında, gelen giden var mı, diye korkuyla bekliyordu. Kuyuda korku ve endişe içerisinde beklerken birden bir ses duydu. Bir kervan, kuyunun yakınlarına gelip dinlenmek için mola verdi. Yüce Allah (c.c.) bu durumu şöyle anlatır: **"Bir kervan gelmiş, sucularını suya göndermişlerdi. Sucu, kovasını kuyuya salınca 'Müjde! Müjde, İşte bir oğlan!' dedi. Onu alıp bir ticaret malı olarak sakladılar. Oysa Allah, onların yaptıklarını biliyordu."**[3]

1. Yusuf suresi, 17. ayet.
2. Yusuf suresi, 18. ayet.
3. Yusuf suresi, 19. ayet.

Kervandakiler Hz. Yusuf'u (a.s.) sevinçle kuyudan çıkardılar. Bu çocuk onlar için değerli bir gelir kaynağı olabilirdi. Çünkü o dönemde kölelik vardı. Hz. Yusuf'u (a.s.) köle olarak satıp iyi bir gelir elde edeceklerini düşündüler. Bir süre dinlendikten sonra hemen yola koyuldular. Mısır'a vardıklarında yaptıkları ilk iş köle pazarına gitmek oldu. Çünkü **"Onu ucuz bir fiyata, birkaç dirheme sattılar. Zaten ona değer vermiyorlardı."**[1]

Hz. Yusuf (a.s.) artık Mısır'da bir köle idi. Onu, Mısır kralının en yetkili adamlarından biri satın almıştı.Bu adam, kralın Mısır hazinesinden sorumlu olan veziri idi. Vezir, sıcak kanlı, güzel yüzlü bir çocuk olan Hz. Yusuf'u (a.s.) karısına teslim etti. Bu konuda Yüce Allah (c.c.) şöyle buyurmaktadır: **"Mısır'da onu satın alan adam, karısına dedi ki: Ona değer ver ve güzel bak! Umulur ki bize faydası olur. Veya onu evlât ediniriz..."**[2] Böylece Hz. Yusuf'un (a.s.), vezirin sarayındaki yaşantısı da başlamış oldu.

Görsel 1.11: *Hz. Yusuf (a.s.), yaşadığı zorluklar karşısında Yüce Allah'a (c.c.) sığınmış, iffetli davranmıştır.*

Hz. Yusuf (a.s.) güzel ahlaklı, dürüst, yardımsever ve merhametli bir çocuktu. Vezirin sarayında bulunan herkes kısa sürede onu çok sevdi. Vezirin karısı da kocası bu çocuğu kendisine getirdiği için çok memnundu. Bu çocuk âdeta yaşadıkları yere mutluluk ve huzur getirmişti. Her şeyi çok çabuk öğreniyor, başkalarına değer veriyor ve çevresindeki insanlarla iyi geçiniyordu. Bu nedenle başta vezirin karısı olmak üzere sarayda bulunan herkes onu çok ama çok seviyordu.

Günler, haftalar, aylar birbirini kovaladı, seneler hızla geçti. Hz. Yusuf (a.s.) büyüyüp gençlik çağına ulaştı. O, tıpkı çocukluğunda olduğu gibi çok güzel, çok yakışıklıydı. Akıllı, ileri görüşlü, adaletliydi. Sahip olduğu güzel özelliklerle de herkesin dikkatini çekiyordu. Yüce Allah (c.c.) ergenlik çağına ulaşınca ona; ilim, adaletle davranma ve isabetle hükmetme yeteneği verdi.[3] Böylece o, çevresinde çıkan sorunları iyi değerlendiriyor, insanlar arasında adaletle hükmediyordu.

1. Yusuf suresi, 20. ayet.
2. Yusuf suresi, 21. ayet.
3. bk. Yusuf suresi, 22. ayet.

Hz. Yusuf (a.s.) son derece yakışıklı bir gençti. Vezirin karısı ona ilgi duyuyordu. Kendisine ilgi duyduğunu, Hz. Yusuf'a (a.s.) da hissettirdi. Fakat Hz. Yusuf (a.s.) inançlı, iffetli, Allah'tan (c.c.) korkan, günah işlemekten kaçınan bir gençti. Vezirin karısını reddetti. Kadın yine de isteğinde ısrar etti. Fakat Hz. Yusuf (a.s.) iffetini korudu. Kadının Hz. Yusuf'a (a.s.) duyduğu ilgi ve bu ikisi arasında yaşananlar Kur'an-ı Kerim'de şöyle anlatılır:

"Evinde bulunduğu kadın, onun nefsinden murat almak istedi, kapıları iyice kapattı ve 'Haydi gel!' dedi. O da '(Hâşâ), Allah'a sığınırım! Zira kocanız benim velinimetimdir, bana güzel davrandı. Gerçek şu ki zalimler iflah olmaz!' dedi.

Andolsun ki kadın ona meyletti. Eğer Rabb'inin işaret ve ikazını görmeseydi o da kadına meyletmişti. İşte böylece biz, kötülük ve fuhşu ondan uzaklaştırmak için (delilimizi gösterdik). Şüphesiz o, ihlaslı kullarımızdandı.

İkisi de kapıya doğru koştular. Kadın onun gömleğini arkadan yırttı. Kapının yanında onun kocasına rastladılar.

Kadın dedi ki: Senin ailene kötülük etmek isteyenin cezası, zindana atılmaktan veya elem verici bir işkenceden başka ne olabilir?"[1]

Hz. Yusuf (a.s.) hem günah işlemeye zorlanmış hem de iftiraya uğramıştı. Vezirin karısı onu suçluyordu. Vezir, Hz. Yusuf'un böyle bir kötülük yapacağına ihtimal vermiyordu. Çünkü yıllarca sarayında yaşamış olan bu gencin hiçbir kötülüğünü, herhangi bir olumsuz davranışını görmemişti. Fakat vezirin karısı, Hz. Yusuf'a (a.s.) iftira ediyor, onun zindana atılmasını istiyordu. Vezir, karısının söylediklerinden şüphe ediyordu. Bu sebeple yaşanan olayı, kadının akrabalarından birine danıştılar. Adam bilge biriydi. Onları dikkatle dinledi ve şöyle dedi: **"...Eğer gömleği önden yırtılmışsa kadın doğru söylemiştir, bu ise yalancılardandır. Eğer gömleği arkadan yırtılmışsa, kadın yalan söylemiştir. Bu ise doğru söyleyenlerdendir."**[2]

سُورَةُ هُودٍ ٢٣٤

سُورَةُ يُوسُفَ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ
مِائَةٌ وَإِحْدَى عَشْرَةَ آيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

الٓرٰ ۚ تِلْكَ اٰيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ۙ ١ اِنَّآ اَنْزَلْنَاهُ قُرْءٰنًا عَرَبِيًّا
لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ۙ ٢ نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ اَحْسَنَ الْقَصَصِ
بِمَآ اَوْحَيْنَآ اِلَيْكَ هٰذَا الْقُرْاٰنَ ۖ وَاِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ
لَمِنَ الْغَافِلِينَ ۚ ٣ اِذْ قَالَ يُوسُفُ لِاَبِيهِ يَاَبَتِ اِنِّي رَاَيْتُ اَحَدَ
عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَاَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ ۚ ٤

قَالَ يَابُنَيَّ

Görsel 1.12: *Hz. Yusuf (a.s.) kıssası Yusuf suresinde anlatılmaktadır.*

Kadının kocası Hz. Yusuf'un (a.s.) gömleğinin arkadan yırtılmış olduğunu gördü ve zaten doğru söylediğinden emin olamadığı karısına çok kızdı. Ona, **"...Bu, sizin tuzağınızdır. Sizin tuzağınız gerçekten büyüktür, dedi."**[3] Vezir uyarılarına şöyle devam etti: **"Ey Yusuf! Sen bundan (olanları söylemekten) vazgeç! (Ey kadın!) Sen de günahının affını dile! Çünkü sen günahkârlardan oldun."**[4] Hz. Yusuf (a.s.) kendisine atılan iftiradan kurtulmuştu fakat vezirin yani Mısır azizinin karısı onun zindana atılmasını istiyor bunda da ısrar ediyordu. Vezirin sarayında yaşanan bu olay bütün şehirde duyuldu. Şehrin zengin ve ileri gelen kadınları, vezirin karısının dedikodusunu yapıyor, onunla alay ediyorlardı.

1. Yusuf suresi, 23-25. ayetler.
2. Yusuf suresi, 26-27. ayetler.
3. Yusuf suresi, 28. ayet.
4. Yusuf suresi, 29. ayet.

Vezirin karısı, **"...Onların dedikodusunu duyunca, onlara davetçi gönderdi; onlar için dayanacak yastıklar hazırladı. Her birine bir bıçak verdi. (Kadınlar meyveleri soyarken Yusuf'a): 'Çık karşılarına!' dedi. Kadınlar onu görünce onun büyüklüğünü anladılar. (Şaşkınlıklarından) ellerini kestiler ve dediler ki: Hâşâ Rabb'imiz! Bu bir beşer değil... Bu ancak üstün bir melektir!**

Kadın dedi ki: İşte hakkında beni kınadığınız şahıs budur. Ben onun nefsinden murat almak istedim. Fakat o, (bundan) şiddetle sakındı. Andolsun, eğer o kendisine emredeceğimi yapmazsa mutlaka zindana atılacak ve elbette sürünenlerden olacaktır!"[1]

Hz. Yusuf (a.s.) günah işlemekten korkuyor, çevresinde yaşanan gelişmelerden büyük üzüntü duyuyordu. **"...Rabb'im! Bana zindan, bunların benden istediklerinden daha iyidir! Eğer onların hilelerini benden çevirmezsen onlara meyleder ve cahillerden olurum!.."**[2] diyerek Allah'a (c.c.) dua etti. Mısır veziri ve arkadaşları, masum olduğu açıkça ortaya çıktığı hâlde halkın dedikodusunu kesmek için Hz. Yusuf'u (a.s.) zindana attılar.

Zindan Hayatı

Hz. Yusuf (a.s.) zindandaki günlerini Yüce Allah'a (c.c.) dua ve ibadet ederek değerlendiriyordu. Kendisini günaha düşmekten koruduğu için Rabb'ine şükrediyordu. Ayrıca zindanda bulunan, çeşitli sebeplerle hapse düşmüş kişilere faydalı olmak için uğraşıyordu. Onlarla sohbet ediyordu. Zindandaki kişilere, sadece Allah'a (c.c) inanıp ibadet etmek gerektiğini kavratmak için çalışıyordu. Hz. Yusuf (a.s.), zindandakilere şöyle diyordu: **"Atalarım İbrahim, İshak ve Yakup'un dinine uydum. Allah'a herhangi bir şeyi ortak koşmamız bize yaraşmaz. Bu, Allah'ın bize ve insanlara olan lütfundandır. Fakat insanların çoğu şükretmezler.**

Ey zindan arkadaşlarım! Çeşitli tanrılar mı daha iyi, yoksa gücüne karşı durulamaz olan bir tek Allah mı?"[3]

"Allah'ı bırakıp da taptıklarınız, sizin ve atalarınızın taktığı birtakım isimlerden başka bir şey değildir. Allah onlar hakkında herhangi bir delil indirmemiştir. Hüküm sadece Allah'a aittir. O size kendisinden başkasına ibadet etmemenizi emretmiştir. İşte dosdoğru din budur. Fakat insanların çoğu bilmezler."[4]

Hz. Yusuf'la (a.s.) birlikte iki kişi daha zindana atılmıştı. Aradan zaman geçmiş, bu kişiler bir gece ilginç bir rüya görmüşlerdi. Sabah olunca rüyalarını gelip Hz. Yusuf'a (a.s.) anlattılar. **"...Onlardan biri dedi ki: Ben (rüyada) şarap sıktığımı gördüm. Diğeri de: Ben de başımın üstünde kuşların yemekte olduğu bir ekmek taşıdığımı gördüm. Bunun yorumunu bize haber ver. Çünkü biz seni güzel davrananlardan görüyoruz, dedi.**

Görsel 1.13: *Hz. Yusuf (a.s.),kendisine atılan iftira sebebiyle yıllarca zindanda kalmıştır.*

1. Yusuf suresi, 31-32. ayetler.
2. Yusuf suresi, 33. ayet.
3. Yusuf suresi, 38-39. ayetler.
4. Yusuf suresi, 40. ayet.

(Yusuf) dedi ki: Size yedirilecek yemek gelmeden önce onun yorumunu mutlaka size haber vereceğim. Bu, Rabb'imin bana öğrettiklerindendir. Şüphesiz ben Allah'a inanmayan bir kavmin dininden uzaklaştım. Onlar ahireti inkâr edenlerin kendileridir."[1] Rüyalarını anlatan iki kişi, gördükleri rüyanın yorumunu sabırsızlıkla beklemeye başladılar. Onlardan her biri yemek vaktinin gelmesini iple çekiyordu. Derken yemek vakti geldi. Sofra kuruldu. Hz. Yusuf (a.s.), âlemlerin Rabb'i olan Yüce Allah'a (c.c.) inanıp ibadet etmenin önemi üzerine kısa bir konuşma yaptı. **"Ey zindan arkadaşlarım! Çeşitli tanrılar mı daha iyi, yoksa gücüne karşı durulamaz olan bir tek Allah mı?"**[2] diyerek eşi, benzeri olmayan Allah'a (c.c.) inanmanın önemini vurguladı. Daha sonra da kendisiyle aynı zamanda zindana giren iki kişinin rüyalarının yorumunu yapmaya başladı ve şöyle dedi: "**Ey zindan arkadaşlarım! (Rüyalarınıza gelince) biriniz (daha önce olduğu gibi) efendisine şarap içirecek; diğeri ise asılacak ve kuşlar onun başından (beynini) yiyecekler. Yorumunu sorduğunuz iş (bu şekilde) kesinleşmiştir. Onlardan, kurtulacağını bildiği kimseye dedi ki: Beni efendinin yanında an, (umulur ki beni çıkarır)..."**[3] Hz. Yusuf (a.s.) zindandan kurtulup kralın hizmetinde çalışacak kişiden yardım istedi. Masum olduğunun anlaşılmasını ve zindandan kurtulmayı bekliyordu fakat işler onun beklediği gibi gelişmedi.

Rüyaların yorumu tıpkı Hz. Yusuf'un (a.s.) söylediği gibi gerçekleşti. Zindandaki iki kişiden biri asılıp idam edildi. Diğer kişi de masum olduğu anlaşılınca kralın hizmetinde çalışmaya devam etti. Ancak Hz. Yusuf'un (a.s.) kendisine söylediği şeyi bir türlü hatırlamadı. Çünkü şeytan ona, efendisine, Hz. Yusuf'u (a.s.) anmayı unutturdu. Dolayısıyla Hz. Yusuf (a.s.), birkaç sene daha zindanda kaldı.

NOT EDELİM

Hz.Yusuf'un (a.s.) da içinde bulunduğu, insanların hep birlikte eğitim görüp manevi olarak kendilerini geliştirdiği, âdeta bir okul, bir medrese hâline dönüşen zindan; kültürümüzde "Medrese-i Yusufiyye" Yusuf Medresesi olarak adlandırılmıştır.

Mısır kralı bir gün çok ilginç bir rüya gördü. Rüya karmaşık, korkutucu ve kâbus gibiydi. Gördüğü rüyanın etkisinde kalarak kaygılı ve terlemiş bir şekilde uykudan uyandı. Danışmanlarını ve rüya yorumcularını etrafında toplayan **"Kral dedi ki: Ben (rüyada) yedi arık (zayıf) ineğin yediği yedi semiz inek gördüm. Ayrıca yedi yeşil başak ve diğerlerini de kuru gördüm. Ey ileri gelenler! Eğer rüya yorumluyorsanız benim rüyamı da bana yorumlayınız.**

1. Yusuf suresi, 36-37. ayetler.
2. Yusuf suresi, 39. ayet.
3. Yusuf suresi, 41-42. ayetler.

(Yorumcular) dediler ki: Bunlar karmakarışık düşlerdir. Biz böyle düşlerin yorumunu bilenlerden değiliz."[1] Falcılar, yıldızlara bakarak anlam çıkaranlar ve büyücüler ne kadar uğraştılarsa da kralın rüyasına doğru ve isabetli bir yorum getiremediler. Onların hepsi bu konuda âciz kaldı.

ETKİNLİK

- Zindandan kurtulan kişiye Hz. Yusuf (a.s.) ne demişti?
- Bu kişi, Hz. Yusuf'un (a.s.) söylediklerini niçin ve nasıl unutmuş olabilir?
- Acaba onun unutmasında ilahi bir sebep olabilir mi? Beyin fırtınası yapınız.

Sarayda yapılan tartışmaları izleyen, olup biteni gözlemleyen, kralın çaresiz kaldığını gören farklı birisi vardı. O da kralın hizmetinde çalışan, yıllar önce Hz. Yusuf'un (a.s.) rüyasını yorumladığı kişiydi. Olup biteni anlamaya çalışan, kralı telaş içinde gören bu kişi birden geçmişte yaşadıklarını ve Hz. Yusuf'un (a.s.) kendisine söylediklerini hatırladı. **"(Zindandaki) iki kişiden kurtulmuş olan, uzun bir zaman sonra (Yusuf'u) hatırlayarak dedi ki: Ben size onun yorumunu haber veririm, beni hemen (zindana) gönderin."**[2] Kral neredeyse meraktan çatlayacaktı. Böylesine gizemli, birbirine benzer ve bağlantılı görüntüler içeren bir rüyanın mutlaka bir anlamı olması gerekirdi. Ancak ülkenin en ünlü falcıları, büyücüleri rüyasını bir türlü yorumlayamamışlardı. Kral, hizmetinde çalışan kişiye hemen izin verdi. Sonunda, gördüğü ve etkisinden bir türlü kurtulamadığı bu rüyayı yorumlayacak birinin olma ihtimali onu çok heyecanlandırmıştı. Kralın hizmetinde çalışan kişi, özel bir izin ve yetkiyle **"(Yusuf'un yanına gelerek dedi ki:) Ey Yusuf, ey doğru sözlü kişi! (Rüyada görülen) yedi arık ineğin yediği yedi semiz inek ile yedi yeşil başak ve diğerleri de kuru olan (başaklar) hakkında bize yorum yap. Ümit ederim ki insanlara (isabetli yorumunla) dönerim de belki onlar da doğruyu öğrenirler.**

Yusuf dedi ki: Yedi sene âdetiniz üzere ekin ekersiniz. Sonra da yiyeceklerinizden az bir miktar hariç, biçtiklerinizi başağında (stok edip) bırakınız.

Sonra bunun ardından, saklayacaklarınızdan az bir miktar (tohumluk) hariç, o yıllar için biriktirdiklerinizi yeyip bitirecek, yedi kıtlık yılı gelecektir.

Sonra bunun ardından da bir yıl gelecek ki, o yılda insanlara (Allah tarafından) yardım olunacak ve o yılda (meyve suyu ve yağ) sıkacaklar."[3]

1. Yusuf suresi, 43-44. ayetler.
2. Yusuf suresi, 45. ayet.
3. Yusuf suresi, 46-49. ayetler.

Görsel 1.14: *Hz. Yusuf (a.s.), insanlara bolluk yıllarında elde edilen ürünleri depolamayı öğretmiştir.*

Kralın yanında bulunan, onun hizmetinde çalışan kişi, Hz. Yusuf'un (a.s.) anlattıklarını can kulağıyla ve dikkatle dinledi. Yaptığı yorum tamamlandıktan sonra adam Hz. Yusuf'a (a.s.) teşekkür ederek onun yanından ayrıldı. Hiç vakit kaybetmeden, hızla kralın yanına geldi. Hz. Yusuf'tan (a.s.) dinlediği yorumu tek kelimesini bile atlamadan krala bir bir anlattı. O anlattıkça kral hayretler içinde kalıyordu. Çünkü Hz. Yusuf'un (a.s.) yorumları, gördüğü rüyada geçen hususların her şeyin açıklamasını içeriyordu. Kral çok sevinmiş ve hayranlık duyguları içerisinde, olduğu yerde kalakalmıştı. Etrafındaki onlarca falcı, büyücü vb. kişiler hiçbir şey bilmezken, onun gördüğü rüyanın yorumunu zindanda bulunan, adı sanı duyulmamış bir kişi yapıyordu. Üstelik de gördüğü rüya ile yapılan yorum hiçbir şey atlamadan tam da birbirine denk düşüyordu. Ama durun biraz! Bir insan, bu kadar karmaşık, gizemli, içinde sayılar ve anlam verilmesi güç imgeler barındıran bir rüyayı nasıl bu kadar net ve anlaşılır şekilde yorumlayabilirdi ki?

Kral, rüyasının yorumunu öğrenmesine öğrenmişti. Ancak bu defa başka bir şeyi merak etmeye başladı. Kimdi bu Hz. Yusuf (a.s.)? Böyle karmaşık bir rüyayı kolayca ve hiçbir şüpheye yer kalmayacak şekilde nasıl yorumlayabilmişti? Kral hemen Hz. Yusuf'un (a.s.) saraya getirilmesini emretti. **"… Onu bana getirin!.. dedi. Elçi, Yusuf'a geldiği zaman (Yusuf) dedi ki: Efendine dön de ona: Ellerini kesen o kadınların zoru neydi? diye sor. Şüphesiz benim Rabb'im onların hilesini çok iyi bilir.**

(Kral kadınlara) dedi ki: Yusuf'un nefsinden murat almak istediğiniz zaman durumunuz neydi? Kadınlar, Hâşâ! Allah için, biz ondan hiçbir kötülük görmedik, dediler. Azizin karısı da dedi ki: Şimdi gerçek ortaya çıktı. Ben onun nefsinden murat almak istemiştim. Şüphesiz ki o doğru söyleyenlerdendir. (Yusuf dedi ki): Bu, azizin yokluğunda ona hainlik etmediğimi ve Allah'ın, hainlerin hilesini başarıya ulaştırmayacağını (herkesin) bilmesi içindir."[1] Böylece herkes, Hz. Yusuf'un (a.s.) masum olduğunu, onun, kadınların iftirasına uğradığını anladı.

1. Yusuf suresi, 50-52. ayetler.

Mısır kralı, Hz. Yusuf'un (a.s.) güzel ahlakına, zekâsına ve yaşanacak kuraklık tehlikesine dair çözüm önerilerine hayran kaldı. Fakat bunlar olup biterken Hz. Yusuf (a.s.) hâlâ zindandaydı. Kral adamlarına emir verdi. **"...Onu bana getirin, onu kendime özel danışman edineyim..."**[1] dedi. Adamları hemen zindana gidip Hz. Yusuf'u (a.s.) kralın yanına getirdiler. Fakat kral Hz. Yusuf'la (a.s.) konuşunca onun çok daha önemli bir göreve getirilmesi gerektiğini fark etti. Çünkü Hz. Yusuf (a.s.) düşündüğünden daha zeki, ileri görüşlü, merhametli, olgun ve anlayışlı biriydi. Ona, **"...Bugün sen yanımızda yüksek makam sahibi ve güvenilir birisin, dedi."**[2]

Hz. Yusuf (a.s.) sorumluluk sahibi, sevgi dolu ve son derece merhametli biriydi. İnsanların kuraklıktan dolayı sıkıntı çekmesini, açlık tehlikesiyle karşı karşıya kalmasını istemiyordu. Bu sebeple o, Mısır kralına şöyle dedi: **"Beni ülkenin hazinelerine tayin et! Çünkü ben (onları) çok iyi korurum ve bu işi bilirim" dedi.**[3] Mısır kralı, Hz. Yusuf'un (a.s.) teklifini memnuniyetle kabul etti. Onu Mısır hazinesinden sorumlu vezir olarak görevlendirdi. Hz. Yusuf (a.s.) verimli, bolluk yıllarında tahıl biriktirmek için gerekli tüm önlemleri aldı. Yağışlı ve verimli yıllarda bol bol buğday, arpa vb. tahıllardan biriktirildi. Bunlar ülkenin çeşitli yerlerinde yapılmış silolarda güvenli bir şekilde depolandı. Hz. Yusuf (a.s.) kısa sürede ülkenin en çok konuşulan devlet adamı hâline geldi. Çalışmaları, adaletli davranışı, güzel ahlaklı oluşu, onun herkes tarafından sevilmesini sağladı.

NOT EDELİM

Kardeşleri tarafından kıskanılan, horlanan, kuyuya atılan, ölüme terk edilen Hz. Yusuf (a.s.); Allah'ın (c.c.) lütfuyla sağ salim kurtulmuş, Mısır'da köle olarak satılmış, çocukluk ve gençlik yıllarının önemli bir bölümünü sarayda geçirmişti. Yine o, gençlik yıllarında saraydayken iftiraya uğramış, hapse atılmıştı. Allah (c.c.) Hz. Yusuf'a (a.s.) rüya yorumlama ilmini öğretmiş, onu peygamberlik göreviyle şereflendirmişti. Şimdi de o, yine Allah'ın (c.c.) yardımı ve izniyle Mısır'a vezir olmuş, kralın en çok sevdiği ve güvendiği adamlarından biri hâline gelmişti. Rabb'imiz (c.c.) bu konuda şöyle buyurmaktadır:

"Ve böylece Yusuf'a orada dilediği gibi hareket etmek üzere ülke içinde yetki verdik. Biz dilediğimiz kimseye rahmetimizi eriştiririz. Ve güzel davrananların mükâfatını zayi etmeyiz. İman edip de (kötülüklerden) sakınanlar için ahiret mükâfatı daha hayırlıdır."[4]

1. Yusuf suresi, 54. ayet.
2. Yusuf suresi, 54. ayet.
3. Yusuf suresi, 55. ayet.
4. Yusuf suresi, 56-57. ayetler.

Seneler hızla geçmiş, bolluk yılları sona ermiş, kuraklık başlamış, kıtlık yılları gelip çatmıştı. Ancak Mısır halkı bu dönemde herhangi bir sıkıntıyla karşılaşmadı. Halk, Hz. Yusuf'un (a.s.) aldığı önlemler sayesinde hiçbir sorun yaşamadan günlük hayatına devam etti. Ancak kuraklık, Mısır'ın komşusu olan toplulukları da etkilemeye başladı. İnsanlar Mısır'a gelip erzak ve gıda maddeleri talep ediyordu. Kuraklıktan etkilenen yerlerden biri de Hz. Yakup (a.s.) ve oğullarının yaşadığı yer olan Kenan bölgesiydi. Hz. Yakup (a.s.) bir miktar para denkleştirerek oğullarını Mısır'a erzak almaları için gönderdi. "**Yusuf'un kardeşleri gelip onun huzuruna girdiler, (Yusuf) onları tanıdı, onlar onu tanımıyorlardı.**

(Yusuf) onların yüklerini hazırlayınca dedi ki: Sizin, baba bir kardeşinizi de bana getirin. Görmüyor musunuz, ben ölçeği tam dolduruyorum ve ben misafirperverlerin en iyisiyim. Eğer onu bana getirmezseniz, artık benim yanımda size verilecek bir ölçek (erzak) yoktur, bana hiç yaklaşmayın! Dediler ki: Onu babasından istemeye çalışacağız, kuşkusuz bunu yapacağız."[1] Hz. Yusuf kardeşlerinin verdiği parayı da onlara iade etti. **"... Emrindeki gençlere dedi ki: Sermayelerini yüklerinin içine koyun. Olur ki ailelerine döndüklerinde bunun farkına varırlar da belki geri gelirler."**[2] Hz. Yakup'un (a.s.) oğulları, istedikleri kadar erzak almış olmanın sevinciyle yola çıktılar, hızla Kenan bölgesine, evlerine geri geldiler. Ödedikleri paranın, erzaklarının içinde çıkması da onları çok sevindirdi. Fakat aldıkları erzak kısa sürede tükendi. Mısır veziri Hz. Yusuf'un (a.s.) kendileri için koştuğu şartı hatırlayıp babaları Hz. Yakup'a (a.s.) şöyle dediler: **"... Ey babamız! Erzak bize yasaklandı. Kardeşimizi (Bünyamin'i) bizimle beraber gönder de (onun sayesinde) ölçüp alalım. Biz onu mutlaka koruyacağız.**[3]

Görsel 1.15: *Hz. Yusuf (a.s.) döneminde pek çok insan Mısır'a gıda maddeleri almaya gitmiştir. (Mısır'dan bir görünüm)*

"Yakup dedi ki: Daha önce kardeşi (Yusuf) hakkında size ne kadar güvendiysem bunun hakkında da size ancak o kadar güvenirim! (Ben onu sadece Allah'a emanet ediyorum.); Allah en hayırlı koruyucudur. O, acıyanların en merhametlisidir."[4] Hz. Yakup (a.s.) tıpkı küçük oğlu Hz. Yusuf (a.s.) gibi, Bünyamin'in de kaybolacağından endişeleniyor, içi sızlıyordu. İstemeye istemeye de olsa oğullarına, Bünyamin'i de yanlarında götürmeleri için izin verdi. Ancak onlara bir de şöyle bir şart koştu: **"...Kuşatılmanız (ve çaresiz kalma durumunuz) hariç, onu bana mutlaka getireceğinize dair Allah adına bana sağlam bir söz vermediğiniz takdirde onu sizinle beraber göndermem! Ona (istediği şekilde) teminatlarını verdiklerinde dedi ki: Söylediklerimize Allah şahittir."**[5]

1. Yusuf suresi, 58-61. ayetler.
2. Yusuf suresi, 62. ayet.
3. Yusuf suresi, 63. ayet.
4. Yusuf suresi, 64. ayet.
5. Yusuf suresi, 66. ayet.

"Sonra şöyle dedi: Oğullarım! (Şehre) hepiniz bir kapıdan girmeyin, ayrı ayrı kapılardan girin. Ama Allah'tan (gelecek) hiçbir şeyi sizden savamam. Hüküm Allah'tan başkasının değildir. (Onun için) ben yalnız O'na dayandım. Tevekkül edenler yalnız O'na dayansınlar.

Babalarının kendilerine emrettiği yerden (çeşitli kapılardan) girdiklerinde (onun emrini yerine getirdiler. Fakat bu tedbir) Allah'tan gelecek hiçbir şeyi onlardan savamazdı; ancak Yakup içindeki bir dileği açığa vurmuş oldu. Şüphesiz o, ilim sahibiydi, çünkü ona biz öğretmiştik. Fakat insanların çoğu bilmezler."[1]

Hz. Yakup'un (a.s.) oğulları günlerce yolculuk yaptıktan sonra Mısır'a ulaştılar. Mısır veziri Hz. Yusuf'tan yardım istediler. Hz. Yusuf (a.s.) kardeşlerini tanıyor fakat onlar, yıllarca önce kuyuya attıkları küçük çocuğun Mısır veziri olacağını akıllarının ucundan bile geçirmiyorlardı. Hz. Yusuf (a.s.) gizlice, öz kardeşi Bünyamin'i yanına aldı ve **"...Bilesin ki ben senin kardeşinim, onların yaptıklarına üzülme, dedi. Daha sonra da kardeşlerinin erzakını hayvanlarına yükletti. (Yusuf) onların yükünü hazırladığı zaman maşrabayı kardeşinin yükü içine koydu!.."**[2]

Kafile hareket ettikten kısa bir süre sonra onları yolda durdurdular. Bir tellal, Kralın su kabını arıyoruz, onu getirene bir deve yükü (bahşiş) var, dedi. Hz. Yakup'un (a.s.) oğulları neye uğradıklarını şaşırdılar. Israrla hırsız olmadıklarını, kralın kabını almadıklarını söylüyorlardı. **"Hz. Yusuf'un adamları dediler ki: Peki, siz yalancıysanız bunun cezası nedir?"**[3] Bunun üzerine onlar da şöyle cevap verdi: **"Kayıp eşya kimin yükünde bulunursa işte o (şahsa el koymak) onun cezasıdır. Biz zalimleri böyle cezalandırırız."**[4]

Yükler içerisinde kralın su kabı araştırılırken Hz. Yusuf (a.s.) da onlara katıldı. Yüce kitabımız Kur'an'da bu konuda şu bilgiler yer alır: **"Hz. Yusuf, kardeşinin yükünden önce onların yüklerini (aramaya) başladı. Sonra da onu, kardeşinin yükünden çıkarttı. İşte biz Yusuf'a böyle bir tedbir öğrettik, yoksa kralın kanununa göre kardeşini tutamayacaktı. Ancak Allah'ın dilemesi hariç. Biz kimi dilersek onu derecelerle yükseltiriz. Zira her ilim sahibinin üstünde daha iyi bilen birisi vardır."**[5]

Hz. Yakup'un (a.s.) oğulları, olanlar karşısında büyük bir şaşkınlık yaşadılar. Babalarına söz vermişlerdi fakat yeni gelişmeler, kardeşleri Bünyamin'in Mısır'da alıkonulmasını gerektiriyordu. Bünyamin'den çok, babalarına ne diyeceklerini düşünmeye başladılar. Şaşkınlık ve çaresizlik içerisinde Mısır vezirine dediler ki : **"...Ey aziz! Gerçekten onun çok yaşlı bir babası var. Onun yerine bizim birimizi alıkoy. Zira biz seni, iyilik edenlerden görüyoruz."**[6] Fakat onların bu teklifi kabul edilmedi. Hz. Yakup'un (a.s.) oğulları çaresizlik içerisinde yola devam ettiler. Bünyamin de vezirin yanında kaldı.

1. Yusuf suresi, 67-68. ayetler.
2. Yusuf suresi, 69-70. ayetler.
3. Yusuf suresi, 74. ayet.
4. Yusuf suresi, 75. ayet.
5. Yusuf suresi, 76 ayet.
6. Yusuf suresi, 78. ayet.

Hz. Yakup (a.s.), oğlu Hz. Yusuf'un (a.s.) başına gelenlerden dolayı yıllarca üzüldü, "Ah Yusuf'um ah!" diyerek ağladı. Ancak o, Yüce Allah'a (c.c.) dayanıp güvendi. Başına gelenlere de sabretti. Duyduğu üzüntü sebebiyle oğullarına da uzak durdu. Onlardan yüz çevirdi. Oğulları Hz. Yakup'a (a.s.), bu kadar üzülme, kendine zarar vereceksin, dedilerse de onları dinlemedi. Hz. Yusuf'tan (a.s.) sonra Bünyamin'den de ayrı kalmak Hz. Yakup'u (a.s.) çok üzmüştü. **"...Ah Yusuf'um ah! diye sızlandı ve kederini içine gömmesi yüzünden gözlerine boz geldi."**[1] Bütün bunlardan dolayı Hz. Yakup'un (a.s.) oğulları çaresizlik içerisinde kalmış, ne yapacaklarını şaşırmışlardı. Hz. Yusuf (a.s.) onlara şöyle dedi: **"Babanıza dönün ve deyin ki: Ey babamız! Şüphesiz oğlun hırsızlık etti. Biz, bildiğimizden başkasına şahitlik etmedik. Biz gaybın bekçileri değiliz."**[2] Oğulları Hz. Yakup'un (a.s.) yanına geldiler. Olanları tek tek babalarına anlattılar. Onları dinleyen Hz. Yakup (a.s.) bir kez daha hüzne boğuldu. Sanki geçmişte Yusuf'unu (a.s.) kaybettiği yetmiyormuş gibi şimdi de oğlu Bünyamin'den mahrum kalmıştı. Hz. Yakup (a.s.) bir süre sonra erzakları azalan oğullarını yanına çağırdı ve onlara şöyle dedi: **"Ey oğullarım! Gidin de Yusuf'u ve kardeşini iyice araştırın, Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Çünkü kâfirler topluluğundan başkası Allah'ın rahmetinden ümit kesmez."**[3] Bunun üzerine oğulları hazırlıklarını yapıp yola çıktılar ve Mısır'a geldiler. **"Yusuf'un yanına girdiklerinde dediler ki: Ey aziz! Bizi ve ailemizi kıtlık bastı ve biz değersiz bir sermaye ile geldik. Hakkımızı tam ölçerek ver. Ayrıca bize bağışta da bulun. Şüphesiz Allah sadaka verenleri mükâfatlandırır."**[4] Artık Hz. Yusuf'un (a.s.), kardeşlerine kendini tanıtma zamanı gelmişti. Zaten onlar da bu süreçte koskoca Mısır vezirinin kendilerine bu kadar yakın davranmasının sebebini merak ediyorlardı.

1. Yusuf suresi, 84. ayet.
2. Yusuf suresi, 81. ayet.
3. Yusuf suresi, 87. ayet.
4. Yusuf suresi, 88. ayet.

Hz. Yusuf (a.s.) kardeşlerini karşısına aldı ve onlara dedi ki: **"... Siz, cahilliğiniz yüzünden Yusuf ve kardeşine yaptıklarınızı biliyor musunuz?"**[1] Bu soru üzerine Hz. Yakup'un (a.s.) oğulları çok şaşırdılar. Geçmişte işledikleri suçu ve kardeşleri Hz. Yusuf'a (a.s.) yaptıklarını hatırlayarak korkuyla Mısır vezirine baktılar. Mahcubiyet, korku ve tedirginlik içerisinde Mısır vezirine bakıp suçlulara özgü ürkek bir ses tonuyla **"Yoksa sen, gerçekten Yusuf musun? dediler. O da: (Evet) ben Yusuf'um, bu da kardeşim. (Birbirimize kavuşmayı) Allah bize lütfetti. Çünkü kim (Allah'tan) korkar ve sabrederse şüphesiz Allah güzel davrananların mükâfatını zayi etmez, dedi."**[2] Kardeşler arasında şu konuşma geçti:

"(Kardeşleri) dediler ki: Allah'a andolsun, hakikaten Allah seni bize üstün kılmış. Gerçekten biz hataya düşmüşüz.

(Yusuf) dedi ki: Bugün sizi kınamak yok, Allah sizi affetsin! O, merhametlilerin en merhametlisidir.

Şu benim gömleğimi götürün de onu babamın yüzüne koyun, (gözleri) görecek duruma gelir. Ve bütün ailenizi bana getirin."[3] Oğulları Mısır'dan ayrılıp babalarının yanına geldiler. Yaşadıkları olayları babaları Hz. Yakup'a (a.s.) anlattılar. Geçmişte cahillik sebebiyle yaptıkları şeylerden pişmanlık duyup babalarına şöyle dediler: **"... Ey babamız! (Allah'tan) bizim günahlarımızın affını dile! Çünkü biz gerçekten günahkârlar idik."**[4] Bu sözler üzerine Hz. Yakup (a.s.) oğulları için üzüldü ve onlara şöyle dedi: **"... Sizin için Rabb'imden af dileyeceğim. Çünkü O çok bağışlayan, pek esirgeyendir..."**[5]

Kenan bölgesinde kuraklık hâlen devam ediyordu. Hz. Yusuf (a.s.) da babasını ve kardeşlerini hep birlikte Mısır'a davet etmişti. Bütün aile yaşadıkları yeri bırakıp hep birlikte Mısır'a gittiler. Görevliler onlara eşlik edip Mısır veziri Hz. Yusuf'un (a.s.) makamına götürdüler. Aile fertleri **(Hep beraber Mısır'a gidip) Yusuf'un yanına girdikleri zaman, ana-babasını kucakladı, güven içinde Allah'ın iradesiyle Mısır'a girin, dedi.**[6]

Sarayda çok önemli bir buluşma gerçekleşiyor, baba ve oğulları birbirine kavuşuyor, büyük bir mutluluk yaşanıyordu. Hz. Yusuf (a.s.) neredeyse mutluluktan uçacak gibiydi. **"Ana ve babasını tahtının üstüne çıkartıp oturttu ve hepsi onun için (ona kavuştukları için) secdeye kapandılar. (Yusuf) dedi ki: Ey babacığım! İşte bu, daha önce (gördüğüm) rüyanın yorumudur. Rabb'im onu gerçekleştirdi. Doğrusu Rabb'im bana (çok şey) lütfetti. Çünkü beni zindandan çıkardı ve şeytan benimle kardeşlerimin arasını bozduktan sonra sizi çölden getirdi. Şüphesiz ki Rabb'im dilediğine lütfedicidir. Kuşkusuz O çok iyi bilendir, hikmet sahibidir."**[7]

1. Yusuf suresi, 89. ayet.
2. Yusuf suresi, 90. ayet.
3. Yusuf suresi, 91-93. ayetler.
4. Yusuf suresi, 97. ayet.
5. Yusuf suresi, 98. ayet.
6. Yusuf suresi, 99. ayet.
7. Yusuf suresi, 100. ayet.

Hz. Yakup (a.s.) ve oğulları bundan sonraki hayatlarını Mısır'da hep bir arada mutluluk ve huzur içinde sürdürdüler. Böylece Yüce Allah'ın (c.c.), **"Onu götürüp de kuyunun dibine atmaya ittifakla karar verdikleri zaman, biz Yusuf'a: Andolsun ki sen onların bu işlerini onlar (işin) farkına varmadan kendilerine haber vereceksin, diye vahyettik."**[1] şeklindeki vaadi de gerçekleşmiş oldu.

Sonuç olarak Yüce Allah (c.c.), Hz. Yakup (a.s.) ve Hz. Yusuf (a.s.) peygamberle ilgili bu kıssayı bizlere, dikkatle ve inançla okuyup ibret almamız için anlatmıştır. Rabb'imiz (c.c.), Yusuf suresinin 7. ayetinde, **"Andolsun ki Yusuf ve kardeşlerinde, (almak) isteyenler için ibretler vardır."** buyurarak bu gerçeğe işaret etmiştir.

ETKİNLİK

Kıssadan hisse çıkaralım:

Hz.Yusuf (a.s.) kıssası bizlere;

- Merhametli olmayı,
- Kötülüklerden, haramlardan ve günahlardan uzak durmayı,
- Sadece Allah'a (c.c.) iman ve ibadet edip ona sığınmayı,
- Sevgi ve merhametin önemini,
- Aile fertlerini sevmeyi, onları gözetmeyi,
- Bağışlayıcı ve affedici olmayı,
- Namuslu ve iffetli olmayı, haramdan kaçınmayı,
- Çalışkan olmayı, sorumluluk üstlenmeyi,
- Zorluk ve sıkıntılara karşı sabırlı olmayı, önlem almayı,
- Sıkıntılar karşısında ümitsizliğe kapılmayıp dirayetli olmayı vb. ilkeleri öğretir.

- Siz yukarıdaki ilkelere başka neler eklemek isterdiniz?
- Bu ilkelerin günlük hayatımız açısından önemi nedir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. Yusuf suresi, 15. ayet.

2. Sureleri Tanıyorum: Hucurât Suresi

GÜDÜLEME

Bildiğiniz görgü kuralları nelerdir? Görgü kurallarına neden uyulmalıdır?

Hucurât suresi, yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'in 49. suresidir. Bu sure, adını dördüncü ayetinde geçen ve "odalar" anlamına gelen "hucurât" kelimesinden alır. Medine'de Mücadele suresinden sonra indirilmiştir. Toplam 18 ayetten oluşur. Surede geçen "hucurât" kelimesi, Sevgili Peygamberimizin (s.a.v.) Mescid-i Nebi'nin yanında bulunan ve evi olarak kullandığı odalara işaret etmektedir.

Hucurât suresinde genel olarak toplumsal ilişkilerde dikkat edilmesi gereken nezaket kuralları üzerinde durulmaktadır. Yüce Allah (c.c.), Hucurât suresinin ilk ayetinde şöyle buyurmaktadır: **"Ey iman edenler! Allah'ın ve Resulü'nün önüne geçmeyin, Allah'a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz Allah işitendir, bilendir."** Bu ayet Müslümanlara, Allah'a ve Resulü'ne saygılı olmayı emretmektedir. Buna göre her Müslüman Allah (c.c.) ve Resulü'ne (s.a.v.) saygısızlık olarak adlandırılabilecek her türlü nezaketsiz davranıştan kaçınmak zorundadır.

İslam'ın ilk dönemlerinde, Hz. Peygamber'e (s.a.v.) nasıl davranacağını, nasıl hitap edeceğini, Allah Resulü'nün (s.a.v.) evine gittiğinde ona nasıl sesleneceğini, başkalarıyla nasıl doğru bir şekilde iletişim kurulacağını bilmeyen kimseler vardı. Bu kimseler, Hz. Peygamber'le (s.a.v.) yüksek sesle bağıra çağıra konuşuyor, kaba davranışlar sergiliyorlardı. İşte Hucurât suresinin ikinci ayeti böylesi kimseleri şu şekilde uyarmaktadır: **"Ey iman edenler! Seslerinizi, Peygamber'in sesinin üstüne yükseltmeyin. Birbirinize bağırdığınız gibi Peygamber'e yüksek sesle bağırmayın, yoksa siz farkına varmadan işlediklerinizi boşa gider."** Ancak toplumda yaşayan herkes böyle değildir. Bazı Müslümanlar son derece kibar, anlayışlı ve nezaketlidir. Üçüncü ayette de Allah Resulü'yle (s.a.v.) güzel bir dille ve nezaketle konuşanlar övülmektedir: **"Allah'ın elçisinin huzurunda seslerini kısanlar, Allah'ın, gönüllerini takva (Allah'a karşı gelmekten sakınma) konusunda sınadığı kimselerdir. Onlar için bir bağışlanma ve büyük bir mükâfat vardır."**

Surenin 4 ve 5. ayetleri ise Hz. Peygamber'in (s.a.v.) evine gelip özel hayatın gizliliğine aykırı, kaba davranışlar sergileyen kimseleri açıkça kınamaktadır:

4. (Ey Muhammed!) Odaların arkasından sana bağıranların çoğu aklı ermeyen kimselerdir.

5. Onlar, sen yanlarına çıkıncaya kadar sabretselerdi elbette kendileri için daha iyi olurdu. Allah, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.

Hucurât suresinin 6. ayetinde, **"Ey iman edenler! Size bir fasık bir haber getirirse bilmeyerek bir topluluğa zarar verip yaptığınıza pişman olmamak için o haberin doğruluğunu araştırın."** buyurulmaktadır. Bu ayet bütün Müslümanlara, yani hepimize yönelik bir öğüt ve uyarı içermektedir. Buna göre Yüce Allah (c.c.) bizlere fasıkların; sözüne güvenilmez, yalancı kişilerin getirdiği haberlere güvenmemek gerektiğini hatırlatmaktadır. Ayrıca böylesi kişilerden duyduğumuz haberlerin doğruluğunu araştırmayı da öğütlemektedir. Aksi takdirde pişman olacağımız işler yapabileceğimiz konusunda bizleri açıkça uyarmaktadır.

Surenin 7 ve 8. ayetleri, Allah Resulü Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Müslümanlar için bir lütuf ve nimet olduğunu vurgulamaktadır. Ayrıca Müslümanların yaptığı işlerde Hz. Peygamber'in (s.a.v.) varlığının önemli bir denge unsuru olduğuna dikkat çekmektedir. Rabb'imiz (c.c.) bu ayetlerde şöyle buyurmaktadır:

7. Bilin ki aranızda Allah'ın elçisi bulunmaktadır. Eğer o, birçok işlerde size uysaydı sıkıntıya düşerdiniz. Fakat Allah, size imanı sevdirmiş ve onu gönüllerinize güzel göstermiş; inkârı, fasıklığı ve (İslam'ın emirlerine) karşı çıkmayı da çirkin göstermiştir. İşte bunlar doğru yolda olanların ta kendileridir.

8. Allah, kendi katından bir lütuf ve nimet olarak böyle yaptı. Allah hakkıyla bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.

Görsel 1.16: *Allah (c.c.) alîmdir, ilim ve hikmet sahibidir. Göklerde ve yerde olan her şeyi bilir.*

Bizleri yaratan, yaşatan Yüce Allah'tır (c.c.). O, bizler için nelerin iyi, nelerin kötü olduğunu en iyi bilendir. Dolayısıyla Rabb'imizin (c.c.) bizlere verdiği öğütler, hepimizin iyiliği içindir. Bizlere düşen, Allah'ın (c.c.) emir ve öğütlerine uymaktır. Her şeyi bütün hikmetleriyle ve en ince ayrıntısına kadar bilen sadece Allah'tır (c.c.). 8. ayetin son bölümünde geçen, **"... Allah alîmdir, hakîmdir."** ifadesi bu gerçeğe işaret etmektedir.

İslam dininde sevgiye, saygıya, barışa önem verilir. İnsanların kardeşçe, barış içerisinde, mutlu ve huzurlu bir şekilde yaşaması istenir. Saldırganlık edenlerin ise Allah'ın (c.c.) emri gereğince, güce karşı

güçle durdurulması istenir. Saldırgan taraf etkisiz hâle getirilince de dikkat edilmesi gereken bir husus vardır. O da adaletli davranmak ve kardeşlik hukukuna uymaktır. 9 ve 10. ayetlerde bu hususlara dikkat çekilerek şöyle buyrulur:

9. Eğer inananlardan iki grup birbirleriyle savaşırlarsa aralarını düzeltin. Eğer biri ötekine karşı haddi aşarsa Allah'ın buyruğuna dönünceye kadar haddi aşan tarafa karşı savaşın. Eğer (Allah'ın emrine) dönerse artık aralarını adaletle düzeltin ve (onlara) adaletli davranın. Çünkü Allah, adaletli davrananları sever.

10. Müminler ancak kardeştirler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin. Allah'a karşı gelmekten sakının ki size merhamet edilsin.

Hucurât suresinin 11 ve 12. ayetleri bizleri toplumsal ilişkileri bozacak bazı kötü davranışlardan kaçınma konusunda açıkça uyarmaktadır. Örneğin 11. ayette Rabb'imiz (c.c.), kimseyle alay etmememizi, insanlara kötü lakaplar takmamamızı emretmektedir. 12. ayette ise herhangi bir konuda, kesin bilgiye dayanmadan zan veya tahminle hareket etmenin kötü bir davranış olduğuna dikkat çekmektedir.

ETKİNLİK

"Ey iman edenler! Bir topluluk bir diğerini alaya almasın. Belki onlar kendilerinden daha iyidirler. Kadınlar da diğer kadınları alaya almasın. Belki onlar kendilerinden daha iyidirler. Birbirinizi karalamayın, birbirinizi (kötü) lakaplarla çağırmayın. İmandan sonra fasıklık ne kötü bir namdır! Kim de tövbe etmezse işte onlar zâlimlerin ta kendileridir.

Ey iman edenler! Zannın birçoğundan sakının. Çünkü zannın bir kısmı günahtır. Birbirinizin kusurlarını ve mahremiyetlerini araştırmayın. Birbirinizin gıybetini yapmayın. Herhangi biriniz ölü kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? İşte bundan tiksindiniz! Allah'a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz Allah tövbeyi çok kabul edendir, çok merhamet edendir."

Hucurât suresi, 11-12. ayetler.

Yukarıdaki ayetlere göre Müslüman nelerden kaçınmalı, nasıl davranmalıdır? Verilen örneği de dikkate alarak maddeler hâlinde yazınız.

Nelerden kaçınmalıyım?	Nasıl davranmalıyım?
• Başkalarıyla alay etmekten	• İnsanlara değer vermeliyim.
•	• .....
•	• .....
•	• .....
•	• .....

İslam'a göre her insan hata yapabilir. Bilerek veya bilmeden başkalarının kırılmasına, üzülmesine neden olabilir. İstemeden de olsa bir günah işlemiş olabilir. Ancak önemli olan hiç hata yapmamak veya hiç günah işlememek değildir. Bir günah işlendiğinde bundan pişmanlık duyup tövbe etmektir. Allah'tan (c.c.) bağışlanma dilemektir. İşte Hucurât suresinin 11. ayetinin son bölümünde, bu konuda hepimize yönelik, açık bir uyarı yer almaktadır. İşlediği günahlardan dolayı kim pişmanlık duyup **"...Tövbe etmezse işte onlar zalimlerdir."** O hâlde bizler Yüce Allah'ın (c.c.) zalim olarak nitelendirdiği kimselerden olmamak için dinimizin emir ve öğütlerine titizlikle uymalıyız. Gerektiğinde insanlardan özür dilemeli, helallik almalıyız. Herhangi bir günah işlediğimizde ise Rabb'imize (c.c.) sığınıp ondan bağışlanma dilemeli, tövbe etmeliyiz.

NOT EDELİM

İslam dini haset etmeyi, dedikodu yapmayı, insanları çekiştirmeyi yasaklar. Başkalarının dedikodusunu yapmayı, ölmüş kardeşinin etini yemek olarak nitelendirir. Bizleri bu çirkin, kötü ve tiksindirici davranıştan kaçınmaya yönlendirir. Hucurât suresinin 12. ayeti bu konularla ilgili olarak bizleri açıkça uyarır.

Surenin hem 11 hem de 12. ayetinin son bölümü tövbe kavramı üzerinde durmaktadır. Müslümanları tövbe etmeye, Allah'tan (c.c.) af dilemeye yönlendirmektedir. Bu durum dinimizde "tövbe" etmenin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

Surenin 13. ayeti bütün insanların ortak soydan, aynı atadan geldiğine, dolayısıyla yaratılış açısından kimsenin kimseye üstün olmadığına dikkat çekmektedir. Dinimize göre üstünlük ancak takvadadır. Takva ise Allah'ın (c.c.) emirlerine bağlılıkla ve ondan korkmakla olur. Her kim Allah'ın (c.c.) emirlerine sıkı sıkıya ve inançla bağlı kalır, ondan korkarsa takvaya uygun davranmış sayılır. Kimin daha takvalı olduğunu ise sadece Yüce Allah (c.c.) bilir. İşte Hucurât suresinin 13. ayetinde şöyle buyrulur:

13. "Ey insanlar! Şüphe yok ki biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık ve birbirinizi tanımanız için sizi boylara ve kabilelere ayırdık. Allah katında en değerli olanınız, O'na karşı gelmekten en çok sakınanınızdır. Şüphesiz Allah hakkıyla bilendir, hakkıyla haberdar olandır." buyrularak bu gerçeklere dikkat çekilir. Şüphesiz her şeyi bilen, her şeyden haberdar olan ancak Rabb'imizdir (c.c.). Onun ilmi her şeyi kuşatmıştır.

Hucurât suresinin 14-18. ayetleri genel olarak sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) döneminde yaşanan bazı olumsuz tavır ve davranışlara dikkat çekmektedir. Örneğin Peygamberimiz (s.a.v.) zamanında daha çok kırsal alanda yaşayan, toplumsal kurallardan habersiz, bu kuralları dikkate almayan bir kesim vardı. Bunlar kaba, nezaketsiz davranışlarıyla zaman zaman Peygamberimizin (s.a.v.) ve çevrelerinde

bulunan diğer Müslümanların kırılmasına neden oluyordu. Onların bu tavırları inançlarına da yansıyordu. Müslümanların sayısının artması, İslam'ın hızla yayılması bedevileri de etkiledi. Bedeviler bilinçli bir şekilde olmasa bile Müslüman olmak zorunda kaldılar. Ancak bu defa da "inandık, inandık" diyerek kibirleniyorlar, Peygamberimizi (s.a.v.) ve diğer Müslümanları minnet altında bırakmak istiyorlardı. İşte Hucurât suresinin 14. ayetinde; **"Bedeviler 'İman ettik' dediler. De ki: 'İman etmediniz. (Öyle ise "İman ettik." demeyin.) "Fakat boyun eğdik.' deyin. Henüz iman kalplerinize girmedi. Eğer Allah'a ve Peygamberine itaat ederseniz yaptıklarınızdan hiçbir şeyi eksiltmez. Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir."** buyrularak bedevilerin bu tavırlarına dikkat çekilmektedir.

Surenin 15. ayetinde ise içtenlikle inanan kimselerin özellikleri anlatılmaktadır. Bu ayette müminler hakkında şöyle buyrulmaktadır:

15. İman edenler ancak, Allah'a ve Peygamberine inanan, sonra şüpheye düşmeyen, Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla cihad edenlerdir. İşte onlar doğru kimselerin ta kendileridir.

Hucurât suresinin 16 ve 17. ayetleri de tıpkı 14. ayette olduğu gibi, inandıkları için Hz. Peygamber'i (s.a.v.) minnet altında bırakmak isteyen bedevilerin kaba, nezaketsiz tavırları üzerinde durmaktadır. Bu ayetlerde Rabb'imiz (c.c.) şöyle buyurmaktadır:

16. (Ey Muhammed!) De ki: Siz Allah'a dininizi mi öğretiyorsunuz? Oysa Allah, göklerdeki ve yerdeki her şeyi bilir. Allah, her şeyi hakkıyla bilendir.

17. Onlar İslam'a girdikleri için seni minnet altına sokuyorlar. De ki: Müslümanlığınızı benim başıma kakmayın. Eğer doğru kimselerseniz bilesiniz ki sizi imana erdirdiği için asıl Allah size lütufta bulunmuştur.

Yüce Allah'ın (c.c.) varlığına ve birliğine inanmak, ona kulluk etmek Rabb'imizin (c.c.) insanlara bir lütfudur. Müslüman olduğu için hiç kimse Allah Resulü'nü (s.a.v.) minnet altında bırakamaz. Aksine kişi Müslüman olma şerefine erdiği için Rabb'imize (c.c.) şükretmeli, Hz. Peygamber'e (s.a.v.) de minnet duymalıdır. Çünkü bizlere İslam'ı açıklayıp öğreten odur. Allah dilemeseydi, Hz. Peygamber (s.a.v.) olmasaydı İslam'ın nurundan mahrum kalır, cehalet ve karanlıklar içinde boğulurduk. İşte surenin 17. ayetinin son bölümünde, **"…Sizi imana erdirmesinden dolayı Allah size lütufta bulunmuş oluyor."** buyrularak bu gerçek açıkça ifade edilmiştir.

İnancımıza göre Yüce Allah (c.c.) her şeyin hâkimi, her şeyin yaratıcısıdır. Göklerin, yerin ve bütün kâinatın sahibi odur. Rabb'imiz (c.c.) sonsuz kudret ve ilim sahibidir. O, kullarının her yaptığını bilir. Göklerin ve yerin gizliliklerini bilen de ancak Allah'tır (c.c.). Bu konuda Hucurât suresinin 18. ayetinde şöyle buyrulur:

18. Şüphesiz Allah, göklerin ve yerin gaybını bilir. Allah yaptıklarınızı hakkıyla görendir.

Her şeyin en iyisini bilen, sözün en güzelini ve doğrusunu söyleyen Allah'tır (c.c.). Bu ayetlerden neyi kastettiğini en iyi bilen de yine Rabb'imizdir.

3. Kur'an'dan Dualar Öğreniyorum: Neml 19

GÜDÜLEME

"Rabb'iniz şöyle dedi: Bana dua edin, duanıza cevap vereyim. Bana kulluk etmeyi kibirlerine yediremeyenler aşağılanmış bir hâlde cehenneme gireceklerdir."

Mü'min suresi, 60. ayet.

Yukarıdaki ayetin vermek istediği mesaj üzerinde arkadaşlarınızla konuşunuz.

İslam dininde dua etmeye büyük önem verilir. Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'de, duayı konu alan birçok ayet bulunur. Örneğin A'râf suresinde yer alan bir ayette Rabb'imiz (c.c.) şöyle buyurur: **"En güzel isimler Allah'ındır. O'na o güzel isimleriyle dua edin ve O'nun isimleri hakkında gerçeği çarpıtanları bırakın…"**[1] Yine bizleri, Rabb'imize (c.c.) dua etmeye yönlendiren bir ayette de şöyle buyrulur: **"Rabb'inize alçak gönüllüce ve için için dua edin. Çünkü O, haddi aşanları sevmez."**[2]

Dua kelimesi sözlükte; çağırmak, dilemek, istemek, seslenmek gibi anlamlara gelir. Dua etmek aynı zamanda bir ibadettir. Furkân suresinde yer alan bir ayette, **"Onlar, Allah ile beraber başka bir ilaha kulluk etmeyen, haksız yere Allah'ın haram kıldığı cana kıymayan ve zina etmeyen kimselerdir. Kim bunları yaparsa ağır azaba uğrar."**[3] buyrularak bu hususa işaret edilir.

Dua; insanın, Allah'ın (c.c.) gücü, kudreti, yüceliği ve üstünlüğü karşısında kendi zayıflığını kavrayıp Rabb'ine (c.c.) yalvarması, şükretmesi ve onu övmesidir. İnsanın, Allah (c.c.) ile her an beraber olduğunun bir göstergesi olarak onunla iletişim kurmasıdır.[4] Rabb'imiz (c.c.) sonsuz güç ve kudret sahibidir. Kullarını duyar, onları görüp gözetir. Kendisine dua edenlerin duasına karşılık verir. Bu konuyla ilgili olarak bir ayette şöyle buyrulur: **"Kullarım beni senden sorarlarsa (bilsinler ki) gerçekten ben (onlara çok) yakınım. Bana dua edince dua edenin duasına cevap veririm. O hâlde doğru yolu bulmaları için benim davetime uysunlar, bana iman etsinler."**[5]

Görsel 1.17: *İnsan samimiyetle dua etmelidir.*

İslam'a göre kulun Allah'a (c.c.) yalvarması, yakarması, dua etmesi son derece önemli bir hususdur. Bu yüzden Kur'an-ı Kerim biz Müslümanları sık sık Yüce Allah'a (c.c.) dua etmeye yönlendirir. Ayrıca kutsal kitabımızda birçok peygamberin duasına da yer verilir. İnsanlık tarihi boyunca çok önemli bir rol üstlenmiş olan peygamberlerin Allah'a (c.c.) nasıl dua ettikleri hatırlatılır. İşte Kur'an'da, dualarından örnekler verilen peygamberlerden biri de Hz. Süleyman'dır (a.s.).

1. A'râf suresi, 180. ayet.
2. A'râf suresi, 55. ayet.
3. Furkân suresi, 68. ayet.
4. Dinî Terimler Sözlüğü, s. 60-61.
5. Bakara suresi, 186. ayet.

Hz. Süleyman'ın (a.s.) Neml suresinde geçen duası şöyledir: **"Süleyman, onun bu sözüne tebessüm ile gülerek dedi ki: Ey Rabb'im! Beni, bana ve ana-babama verdiğin nimetlere şükretmeye ve razı olacağın salih ameller işlemeye sevk et ve beni rahmetinle salih kullarının arasına kat!"**[1]

Görsel 1.18: *Neml suresi, 19. ayet.*

Bir keresinde Hz. Süleyman (a.s.), ordusunu bir bölgeden başka bir bölgeye sevk ediyordu. Ordunun geçiş yolu üzerinde de karınca yuvaları vardı. Ordu, yuvaların bulunduğu yere yaklaşınca karıncalardan biri şöyle dedi: **"...Ey karıncalar! Yuvalarınıza girin, Süleyman ve ordusu farkına varmadan sizi ezmesinler..."**[2] Karıncanın telaşlı bir şekilde diğer karıncaları uyardığını duyan Hz. Süleyman (a.s.) tebessüm etti. Yüce Allah'ın (c.c.) sadece kendisine verdiği, başka kimselere vermediği özelliklerini hatırladı. Büyük bir şükran ve minnet duygusuyla Yüce Allah'a (c.c.) dua etti.[3]

Görsel 1.19: *Hz. Süleyman'a (a.s.) kuşların ve karıncaların dili öğretilmişti.*

1. Neml suresi, 19. ayet.
2. Neml suresi, 18. ayet.
3. bk. Neml suresi, 19. ayet.

Hz. Süleyman (a.s.) Hz. Davud'un (a.s.) oğludur. O da tıpkı babası gibi hem hükümdar hem de peygamberdir. Yüce Allah (c.c.) Hz. Süleyman'a (a.s.) bazı özellikler vermiştir. Örneğin ona kuşların ve karıncaların dili öğretilmiştir. Rüzgâr ve cinler, Hz. Süleyman'ın (a.s.) emrine verilmiştir. Böylece Hz. Süleyman (a.s.), peygamberliği yanında güçlü bir hükümdar olarak da tanınmıştır.

Neml suresi, 19. ayete göre Hz. Süleyman (a.s.) Yüce Allah'tan (c.c.);

Salih kullar arasında olmayı,

Salih ameller işlemeyi,

Sahip olduğu nimetlerden dolayı Rabb'ine (c.c.) şükreden kullardan olmayı dilemektedir.

Süleyman peygamber (a.s.) Allah'ın (c.c.) kendisine verdiği maddi ve manevi her türlü nimet için Rabb'ine dua etmektedir. O hâlde bizler de bu güzel duayı iyi öğrenelim. Sık sık tıpkı Hz. Süleyman (a.s.) gibi Rabb'imize (c.c.) dua edelim. Rabb'im! Hem bana, hem anneme hem de babama verdiğin nimetler için sana şükrediyorum, diyelim. Allah'tan (c.c.), bizleri salih ameller işlemeye yönlendirmesini ve salih kulları arasına katmasını dileyelim. Seçkin kulları olan peygamberlerinin dilinden ve en güzel ifadelerle Yüce Rabb'imize (c.c.) samimiyetle dua edelim.

ETKİNLİK

- Günlük hayatta Allah'a (c.c.) dua etmenin yeri ve önemi nedir? Arkadaşlarınızla konuşunuz.
- Siz Yüce Allah'a (c.c.) nasıl dua edersiniz? Aşağıya, Neml suresinin 19. ayetinde geçen ifadelerin de içinde yer aldığı bir dua örneği yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Kur'an Kavramlarını Öğreniyorum: İslam, Takva, Sabır, Sulh

GÜDÜLEME

"Şüphesiz Allah katında din İslam'dır…"

Âl-i İmrân suresi, 19. ayet.

Yukarıdaki ayette verilmek istenen mesaj nedir?

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'de önemle üzerinde durulan bazı temel kavramlar vardır. İslam, takva, sabır ve sulh bu kavramlar arasında yer alır.

İslam

İslam kelimesi sözlükte; kurtuluşa erme, boyun eğme, itaat etme, teslim olma, sulh ve barış yapma gibi anlamlara gelir. Dinî bir terim olarak ise İslam; Yüce Allah (c.c.) tarafından, peygamberlerin sonuncusu olan Hz. Muhammed'e (s.a.v.) vahiy yoluyla bildirilen, bütün insanlığa gönderilen son ve hak dindir.[1] Bu din, Hz. Muhammed'e (s.a.v.) gelen son vahiyle tamamlanmıştır. Yüce Allah (c.c.) bu konuyla ilgili bir ayette şöyle buyurmuştur: **"…Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim. Size nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslam'ı seçtim..."**[2]

Hz. Âdem'den (a.s.) Hz. Muhammed'e (s.a.v.) kadar Yüce Allah (c.c.) tarafından gönderilmiş bütün ilahi dinlerin ortak adı İslam'dır. İslam'ın temeli tevhid inancıdır. Tevhid, kâinatın yaratıcısı olan Yüce Allah'ın (c.c.) varlığına ve birliğine şeksiz şüphesiz iman etmek demektir. Zaten Hz. Âdem'den (a.s.) bu yana gelip geçmiş bütün peygamberler de insanları sadece Yüce Allah'a (c.c.) inanıp ibadet etmeye, tevhid inancını benimsemeye çağırmışlardır. Bu konuyla ilgili bir ayette şöyle buyrulmuştur: **"İbrahim bunu kendi oğullarına da vasiyet etti, Yakup da öyle: 'Oğullarım! Allah sizin için bu dini (İslam'ı) seçti. Siz de ancak Müslümanlar olarak ölün.' dedi."**[3]

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'de açıkça bildirildiği üzere Allah (c.c.) katında geçerli tek din İslam'dır.[4] İslam, Yüce Allah'ın (c.c.) tek İlah olduğuna, ondan başka İlah olmadığına samimiyetle inanmak demektir. Bu sebeple Allah (c.c.) katında İslam'dan başka din yoktur. **"Kim İslam'dan başka bir din ararsa (bilsin ki o din) ondan kabul edilmeyecek ve o ahirette hüsrana uğrayanlardan olacaktır."**[5] mealindeki ayette bu gerçek açıkça ifade edilir.

1. Dinî Terimler Sözlüğü, s.176.
2. Mâide suresi, 3. ayet.
3. Bakara suresi, 132. ayet.
4. bk. Âl-i İmrân suresi, 19. ayet.
5. Âl-i İmrân suresi, 85. ayet.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) de bir hadisinde İslam'ı şöyle tarif etmiştir: **"İslam beş esas üzerine bina edilmiştir:**

- **Allah'tan başka İlah olmadığına ve Muhammed'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna şehadet etmek,**
- **Namaz kılmak,**
- **Zekât vermek,**
- **Haccetmek,**
- **Ramazan orucu tutmak."**[1]

Görsel 1.20: *Namaz kılmak İslam'ın şartlarından biridir.*

İslam, Yüce Allah (c.c.) tarafından, Hz. Muhammed'e (s.a.v.) vahiy yoluyla bildirilen ilahi ilkeleri içeren son dindir. Bu dine inanan kişi de "Müslüman" adını alır. Müslüman olmak için gönülden inanarak kelime-i şehadet getirmek gerekir. Buna göre kendi iradesiyle, içtenlikle inanarak **"Eşhedü enlâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve Resûlüh."** (Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur, yine şehadet ederim ki Hz. Muhammed onun kulu ve elçisidir.) diyen kişi Müslüman olur. Kelime-i şehadet İslam'ı kabul etmenin, Müslüman olmanın temel şartıdır.

Kur'an-ı Kerim'de yer alan ayetlerden anladığımız kadarıyla İslam kelimesinin çeşitli anlamları vardır. Bunlardan bazıları şöyle sıralanabilir:

1. İslam barış, güven ve esenlik demektir:

"Ey iman edenler! Hepiniz topluca barış ve güvenliğe (İslam'a) girin. Şeytanın adımlarını izlemeyin. Çünkü o, size apaçık bir düşmandır."

Bakara suresi, 208. ayet.

2. İslam, kalp ile inanmak, Allah'ın emirlerini yerine getirmek ve ona teslim olmak demektir:

"Rabb'i ona 'Teslim ol.' dediğinde 'Âlemlerin Rabb'ine teslim oldum.' demişti."

Bakara suresi, 131. ayet.

3. İslam boyun eğmek, sulh yapmak, İslam'ın gücünü ve otoritesini kabul etmek demektir:

"Bedeviler 'İman ettik.' dediler. De ki: 'İman etmediniz. (Öyle ise 'İman ettik.' demeyin.) Fakat 'Boyun eğdik.' deyin. Henüz iman kalplerinize girmedi. Eğer Allah'a ve Peygamberine itaat ederseniz yaptıklarınızdan hiçbir şeyi eksiltmez. Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir."

Hucurât suresi, 14. ayet.

1. Buhari, İman, 1.

4. İslam, son dini kabul etmek, Müslüman olmak, hidayete ulaşmak demektir:

"Seninle tartışmaya girişirlerse de ki: 'Ben, bana uyanlarla birlikte kendi özümü Allah'a teslim ettim.' Kendilerine kitap verilenlere ve ümmilere de ki: 'Siz de İslam'ı kabul ettiniz mi?' Eğer İslam'a girerlerse hidayete ermiş olurlar. Yok, eğer yüz çevirirlerse sana düşen şey ancak tebliğ etmektir. Allah kullarını hakkıyla görendir."

Âl-i İmrân suresi, 20. ayet.

Sonuç olarak Kur'an'a göre İslam, insanları dünya ve ahirette mutluluğa ulaştırmayı amaçlayan bir dindir. Allah'ı (c.c.) Rab olarak tanıyan, onun varlığına ve birliğine inanan, Kur'an'ın emirlerini yerine getirip yasaklarından kaçınan kişi kurtuluşa erer. Yüce Allah (c.c.) bir ayette, **"Ey ayetlerimize inanan ve Müslüman olan kullarım! Bugün size korku yoktur, siz üzülmeyeceksiniz de."**[1] buyurarak bu gerçeğe işaret etmiştir. O hâlde bizler de Allah'ın (c.c.) ayetlerine inanalım. Hz. Muhammed'in (s.a.v.), *"Müslüman, elinden ve dilinden diğer Müslümanların güvende olduğu kimsedir."*[2] hadisini kendimize ilke edinelim. Ailede, okulda, çalışma hayatında vb. her yerde kendisine güven duyulan bir Müslüman olalım.

Takva

Takva kelimesi sözlükte bir şeyi muhafaza etmek, sakınmak, dikkatli olmak, korkmak, korunmak, kaygılanmak, çekinmek, endişelenmek gibi anlamlara gelir. Yüce kitabımız Kur'an'da önemle üzerinde durulan temel kavramlardan biri takvadır. Dinî bir kavram olarak takva; Allah'ı (c.c.) görüyormuşçasına bir bilinç içerisinde farzları, vacipleri hakkıyla yerine getirmek, yine Allah'ın (c.c.) hoşnutluğunu kazanmak amacıyla da nafileleri yapmak ve sünnete uymak demektir. Haramları ve dinin kötü gördüğü şeyleri terk etmek, müminin Allah'a (c.c.) kulluk bilinciyle hareket ederek ona duyduğu sevgi ve saygıyı güçlendirmeye çalışması, bu sevgi ve saygıya zarar verecek davranışlardan kaçınması da takvadır.[3]

NOT EDELİM

"Allah, takva sahiplerini kurtuluşa erdirir. Onlara hiçbir fenalık dokunmaz. Onlar mahzun da olmazlar."

(Zümer suresi, 61. ayet.)

İslam dini, insanları Yüce Allah'ın (c.c.) yarattığı eşit varlıklar olarak görür. Yüce Allah'ın (c.c.) yarattığı bir varlık olarak hiçbir Müslüman'ın diğer bir Müslüman'a üstünlüğü yoktur. Kur'an-ı Kerim'de açıkça belirtildiğine göre üstünlük ancak takvadadır. Buna göre Müslümanlar içerisinde her kim samimiyetle Allah'a (c.c.) inanıp ibadet ediyorsa, dinî emir ve yasaklara titizlikle uyuyorsa, Hz. Peygamber'i (s.a.v.) kendine örnek alıyorsa, imanına ve Rabb'ine (c.c.) duyduğu sevgiye zarar verecek davranışlardan özenle kaçınıyorsa daha takvalı olan odur.

1. Zuhruf suresi, 68-69. ayetler.
2. Buhari, İman, 3.
3. Dinî Terimler Sözlüğü, s. 349.

Dinimize göre kimin daha takvalı olduğunu ancak Yüce Allah (c.c.) bilir. Bir ayette, **"Ey insanlar! Şüphe yok ki biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık ve birbirinizi tanımanız için sizi boylara ve kabilelere ayırdık. Allah katında en değerli olanınız, O'na karşı gelmekten en çok sakınanınızdır. Şüphesiz Allah hakkıyla bilendir, hakkıyla haberdar olandır."**[1] buyrularak bu gerçeğe işaret edilmiştir. Aynı konuyla ilgili olarak başka bir ayette de şöyle buyrulmuştur: **"Muhakkak ki Allah, takva sahipleri ve güzel iş yapanlarla beraberdir."**[2]

Görsel 1.21: *İnsan, derin bir bağlılık içerisinde Yüce Allah'a (c.c.) ibadet etmelidir.*

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim bizleri takvalı olmaya, Allah'a (c.c.) karşı gelmekten kaçınmaya çağırır. Bu konuyla ilgili bir ayette, **"Ey insanlar! Rabb'inize karşı gelmekten sakının. Hiçbir babanın çocuğuna hiçbir yarar sağlayamayacağı, hiçbir çocuğun da babasına hiçbir yarar sağlayamayacağı günden korkun! Şüphesiz Allah'ın vaadi gerçektir. Sakın dünya hayatı sizi aldatmasın. O aldatıcı şeytan da Allah hakkında sizi aldatmasın."**[3] buyrulur. Aynı konuyla ilgili olarak başka bir ayette ise Rabb'imiz (c.c.) şöyle buyurur: **"Ey iman edenler!.. İyilik ve takva (Allah'a karşı gelmekten sakınma) üzere yardımlaşın. Ama günah ve düşmanlık üzere yardımlaşmayın. Allah'a karşı gelmekten sakının. Çünkü Allah'ın cezası çok şiddetlidir."**[4] Böylece Yüce Allah (c.c.) bizleri takvalı olmaya, takva konusunda yarışmaya, yardımlaşmaya çağırır. Bizlere kötülük yapmaktan, günah işlemeye yöneltecek davranışlardan da kaçınmayı öğütler.

Dinimize göre takva sahibi bir Müslüman sadece açık ve kesin haramlardan değil, haram veya helal olup olmadığı net olarak belli olmayan şüpheli iş ve davranışlardan da kaçınmalıdır. Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) bir hadisinde, *"Ey Ebu Hureyre! Vera sahibi ol (Harama götürme şüphesi olan şeylerden de kaçın.) ki insanların Allah'a en iyi kulluk edeni olasın..."*[5] buyurarak bu gerçeğe işaret etmiştir. Peygamberimiz (s.a.v.), takvanın kalbe ait bir özellik olduğunu belirten bir hadisinde de şöyle buyurmuştur: *"Müslüman Müslüman'ın kardeşidir. Ona zulmetmez; onu yardımsız bırakmaz; onu tahkir etmez. Üç defa kalbine işaret ederek şöyle buyurdu. Takva şuradadır. Müslüman kardeşini hakir görmesi kişiye kötülük olarak yeter. Her Müslüman'ın namusu, kanı, malı ve onuru Müslüman'a haramdır."*[6]

1. Hucurât suresi, 13. ayet.
2. Nahl suresi, 128. ayet.
3. Lokman suresi, 33. ayet.
4. Mâide suresi, 2. ayet.
5. İbn-i Mâce, Zühd, 24.
6. Müslim, Birr, 32.

Kur'an'da takva sahibi kimselerin özellikleri şöyle anlatılır: **"O takva sahipleri ki bollukta da darlıkta da Allah için harcarlar; öfkelerini yutarlar ve insanları affederler. Allah da güzel davranışta bulunanları sever."**[1] **"(Allah'ın azabından korkup rahmetine sığınan) takva sahipleri, mutlaka cennetlerde ve pınar başlarında olacaklar."**[2] mealindeki ayette de takva sahibi kimselerin cennetle mükâfatlandırılacakları belirtilir. Buna göre her Müslüman, Allah'ın (c.c.) emirlerine uyma, Hz. Peygamber'in (s.a.v.) sünnetine bağlı kalma konusunda hassasiyet göstermelidir. Kötülüklerden kaçınıp daha takvalı olmak için çaba harcamayı kendine ilke edinmelidir.

ETKİNLİK

Takva ile ilgili bazı ayetler:

- Aşağıda verilen ayetlerde takva kavramının kullanımına dikkat ediniz. Bu ayetlerin vermek istediği mesaj üzerinde arkadaşlarınızla konuşunuz.

"(Resulüm!) De ki: Size bunlardan daha iyisini bildireyim mi? Takva sahipleri için Rableri yanında, içinden ırmaklar akan, ebediyen kalacakları cennetler, tertemiz eşler ve (hepsinin üstünde) Allah'ın hoşnutluğu vardır. Allah kullarını çok iyi görür."

(Âl-i İmrân suresi, 15. ayet.)

"Onlara, Âdem'in iki oğlunun haberini gerçek olarak anlat: Hani birer kurban takdim etmişlerdi de birisinden kabul edilmiş, diğerinden ise kabul edilmemişti. (Kurbanı kabul edilmeyen kardeş, kıskançlık yüzünden), 'Andolsun seni öldüreceğim.' dedi. Diğeri de 'Allah ancak takva sahiplerinden kabul eder.' dedi ."

(Mâide suresi, 27. ayet.)

"(O takva sahipleri ki) onlar, görmedikleri hâlde Rablerine candan saygı gösterirler. Yine onlar, kıyametten korkan kimselerdir."

(Enbiyâ suresi, 49. ayet.)

"Ey iman edenler! Aranızda gizli konuşacağınız zaman günahı, düşmanlığı ve Peygamber'e karşı gelmeyi fısıldamayın. İyilik ve takvayı konuşun. Huzuruna toplanacağınız Allah'tan korkun."

(Mücâdele suresi, 9. ayet.)

1. Âl-i İmrân suresi, 134. ayet.
2. Hicr suresi, 45. ayet.

Sabır

Kur'an-ı Kerim'de önemle üzerinde durulan temel kavramlardan biri sabırdır. Bu kavram sözlükte; tutma, engelleme, direnç gösterme, acılara katlanma, cesaretli olma, kararlılık, acele etmeme gibi anlamlara gelir. Dinî bir kavram olarak sabır; hoşa gitmeyen olaylara ve nefse ağır gelen şeylere karşı dünya ve ahiret faydalarını düşünerek, ruhsal dengeyi bozmamak için insanın kalbinde yer tutan sükûnet ve dayanma kuvvetidir.[1]

Genel olarak her insan rahat, sağlıklı, mutlu ve huzurlu bir şekilde yaşamak, yaşadığı sürece hiçbir zorluk ve sıkıntıyla karşılaşmamak ister. Ancak ne kadar isterse istesin yine de hayatta her şey, insanın istediği gibi olmaz. İnsan zaman zaman hastalık, felaket, ekonomik sıkıntı vb. olumsuzluklarla da karşılaşır. İşte kişinin, böylesi zor ve sıkıntılı zamanlarda yapması gereken şey sabretmektir. Başına gelen üzücü durumlara, zorluk ve sıkıntılara karşı direnç göstermektir. Böylesi durumlarda insana düşen en önemli sorumluluk hem her şeyin sahibi ve hâkimi olan Yüce Allah'a (c.c.) sığınmak hem de akıllıca tedbirler almaktır.

Kur'an-ı Kerim'de bolluk ve rahatlık kadar karşılaşılan zorluk ve sıkıntılar da hayatın gerçeği olarak gösterilir. Yüce Allah (c.c.) bu konuyla ilgili bir ayette şöyle buyurur: **"Andolsun ki sizi biraz korku ve açlıkla, bir de mallar, canlar ve ürünlerden eksilterek deneriz. Sabredenleri müjdele."**[2] Ayrıca daha birçok ayette Rabb'imiz (c.c.) bizleri sabırlı olmaya teşvik eder. Sabredenlerin mükâfatlandırılacağını belirtir. Örneğin bir ayette, **"Ey iman edenler! Sabır ve namaz ile Allah'tan yardım isteyin. Çünkü Allah muhakkak sabredenlerle beraberdir."**[3] buyrulur.

NOT EDELİM

Hûd suresinin 115. ayetinde ise Hz. Peygamber'in (s.a.v.) şahsında tüm inananlara hitaben şöyle buyrulur: **"(Ey Muhammed!) Sabırlı ol, çünkü Allah güzel iş yapanların mükâfatını zayi etmez."**

İnsan, üstün özellikleri olan akıl ve irade sahibi bir varlıktır. O, sahip olduğu özelliklerle pek çok şeyi başarabilir, birçok zorluğun üstesinden gelebilir. Ancak insan aynı zamanda bazı olumsuz özelliklere de sahiptir. İnsanın olumsuz özelliklerinden biri de hırs, acelecilik ve sabırsızlıktır. Yüce Allah (c.c.) Mearic suresinde, **"Gerçekten insan, pek hırslı (ve sabırsız) yaratılmıştır."**[4] buyurarak insanın bu yönüne dikkat çekmiştir. Ancak acelecilik, sabırsızlık, tamahkârlık, tahammülsüzlük insana fayda değil, zarar getirir. Bu sebeple insan sabretmeyi öğrenmelidir. Dünya hayatının kısa ve geçici olduğunu iyi kavramalı, sıkıntılara karşı sabırlı ve dirençli olmalıdır. Rabb'imiz (c.c.) bu konuda bizleri şöyle uyarır: **"Sizin yanınızdaki (dünya malı) tükenir, Allah katındakiler ise bakidir. Elbette sabırlı davrananlara yapmakta olduklarının en güzeliyle mükafatlarını vereceğiz."**[5]

1. Dinî Terimler Sözlüğü, s. 314.
2. Bakara suresi,155. ayet.
3. Bakara suresi,153. ayet.
4. Meâric suresi,19. ayet.
5. Nahl suresi, 96. ayet.

Sabır; zorluk ve sıkıntılar karşısında bir kenara çekilmek, âciz bir tavır sergilemek değildir. Aksine sabır; akıllı ve dirayetli olmak, yılgınlığa düşmemek, sıkıntılar karşısında gerekli önlemleri almak, aynı zamanda Allah'ın (c.c.) yardımına güvenerek güçlükleri aşmak için çaba göstermektir. Sıkıntı ve zorluklara karşı gerekli önlemleri alıp Allah'a (c.c.) dua etmektir. **"Calut ve askerleriyle savaşa tutuştuklarında: Ey Rabb'imiz! Üzerimize sabır yağdır. Bize cesaret ver ki tutunalım. Kâfir kavme karşı bize yardım et, dediler."**[1] mealindeki ayet bu konuda bizlere yol göstermektedir.

Tarih boyunca bütün peygamberler karşılaştıkları zorluk ve sıkıntılara sabretmişlerdir. Örneğin Hz. Yakup yıllarca oğlu Hz. Yusuf'tan (a.s.) ayrılmanın acısına sabretmiştir. Hz. Eyüp (a.s.) yakalandığı ağır bir hastalığa, bedenini saran yaralara ve zenginken fakir düşmenin getirdiği zorluklara sabırla katlanmıştır. Hz. Muhammed (s.a.v.) henüz küçük yaşlarda olan çocuklarının ölümüne ve peygamberlik hayatı boyunca karşılaştığı birçok sıkıntıya katlanmıştır.

Allah'ın (c.c.) gönderdiği peygamberler, çevrelerindeki kişilere de sabırlı olmayı tavsiye etmişlerdir. Mesela bir ayette Rabb'imiz (c.c.), **"Musa, kavmine, Allah'tan yardım isteyin ve sabredin. Şüphesiz yeryüzü Allah'ındır. Ona, kullarından dilediğini mirasçı kılar. Sonuç Allah'a karşı gelmekten sakınanlarındır, dedi."**[2] buyurmaktadır. Yine bu konuyla ilgili olarak başka bir ayette de şöyle buyrulmuştur: **"Sabah akşam Rablerine, onun rızasını dileyerek dua edenlerle birlikte ol. Dünya hayatının zînetini arzu edip de gözlerini onlardan ayırma. Kalbini bizi anmaktan gafil kıldığımız, boş arzularına uymuş ve işi hep aşırılık olmuş kimselere boyun eğme!"**[3]

Sabırla ilgili ayetlerden bazı örnekler:

"Sen sadece Rabb'imizin ayetleri bize geldiğinde onlara inandığımız için bizden intikam alıyorsun. Ey Rabb'imiz! Bize bol bol sabır ver, Müslüman olarak canımızı al, dediler."

A'râf suresi, 126. ayet.

"O göklerin, yerin ve ikisi arasındaki şeylerin Rabb'idir. Şu hâlde O'na kulluk et; O'na kulluk etmek için sabırlı ve metanetli ol. O'nun bir adaşı (benzeri) olduğunu biliyor musun? (Asla benzeri yoktur)."

Meryem suresi, 65. ayet.

"Ailene namazı emret; kendin de ona sabırla devam et. Senden rızık istemiyoruz; (aksine) biz seni rızıklandırıyoruz. Güzel sonuç, takva iledir."

Tâ-hâ suresi, 132. ayet.

"Sabır ve namaz ile Allah'tan yardım isteyin. Şüphesiz o (sabır ve namaz), Allah'a saygıdan kalbi ürperenler dışında herkese zor ve ağır gelen bir görevdir."

Bakara suresi, 45. ayet.

1. Bakara suresi, 250. ayet.
2. A'râf suresi,128. ayet.
3. Kehf suresi, 28. ayet.

Sulh

Sulh kelimesi sözlükte; barış, anlaşma, asayiş, iyi hâl üzere bulunma ve güven gibi anlamlara gelir. Kur'an'da yer alan temel kavramlardan biri olarak da sulh; taraflar arasında ortaya çıkan çekişmelerin, ihtilaf ve anlaşmazlıkların karşılıklı uzlaşma yoluyla çözüme kavuşturulmasıdır. Her iki tarafın da çıkarlarını gözeterek yaşanan soruna adil ve hakkaniyetli bir şekilde çözüm getirilmesidir. İslami ilimlerden biri olan fıkıh ilminde sulh kavramı; davalı tarafların aralarında uzlaşıp anlaşması, manasına gelir.[1]

Yüce dinimiz İslam sevgiye, barışa, dostluk ve kardeşliğe büyük önem verir. Ailede ve toplumda barış ve huzur ortamını bozacak öfke, kin, nefret, adaletsizlik, kıskançlık, bencillik, sorumsuzluk, içki, kumar vb. her türlü kötülüğü yasaklar. Kötülüklerin açığından ve gizlisinden uzak durulmasını, haramlardan kaçınılmasını ister. Bu konuyla ilgili bir ayette, **"Müminler ancak kardeştirler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin. Allah'a karşı gelmekten sakının ki size merhamet edilsin.**[2] buyrulur.

Görsel 1.22: *Kur'an-ı Kerim bizlerden kardeşçe yaşamamızı ister.*

İnsan ne kadar özen gösterirse göstersin yine de toplumsal hayatta bazı sıkıntılar yaşanır, çeşitli sorunlar ve anlaşmazlıklar ortaya çıkar. Burada önemli olan, ortaya çıkan anlaşmazlıkları herhangi bir kavga ve çatışmaya meydan vermeden sulh (barış) yoluyla çözüme kavuşturmaktır. İşte yüce kitabımız Kur'an böylesi durumlarda bizlere sulh yapmayı öğütler. Mesela aile içi anlaşmazlıkların sulh yoluyla çözümü konusunda Rabb'imiz (c.c.) şöyle buyurur: **"Eğer bir kadın kocasının geçimsizliğinden yahut kendisinden yüz çevirmesinden endişe ederse aralarında bir sulh yapmalarında onlara günah yoktur. Sulh (daima) hayırlıdır. Zaten nefisler kıskançlığa hazırdır. Eğer iyi geçinir ve Allah'tan korkarsanız şüphesiz Allah yaptıklarınızdan haberdardır."**[3] Bu ayette de açıkça ifade edildiği gibi sulh yapmak, sorunları barış yoluyla çözüme kavuşturmak daima hayırlıdır, faydalıdır.

1. bk. İslami Kavramlar, s. 639; Dinî Terimler Sözlüğü, s. 332.
2. Hucurât suresi, 10. ayet.
3. Nisâ suresi, 128. ayet.

Sulh, fertler ve aileler için olduğu kadar çeşitli toplum kesimleri ve devletler için de son derece önemlidir. Bu sebeple Yüce Allah (c.c.) Hucurât suresinde şöyle buyurur: **"Eğer inananlardan iki grup birbirleriyle savaşırlarsa aralarını düzeltin… Müminler ancak kardeştirler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin..."**[1] Kur'an-ı Kerim devletler arasında ortaya çıkan anlaşmazlıklarda da her zaman sulha, uzlaşmaya öncelik tanınmasını ister. Rabb'imiz (c.c.) bu konuyla ilgili olarak Enfâl suresinde şöyle buyurur: **"Eğer onlar barışa yanaşırlarsa sen de ona yanaş ve Allah'a tevekkül et. Çünkü O, hakkıyla işiten, hakkıyla bilendir."**[2]

Sonuç olarak Kur'an-ı Kerim bizleri her zaman ıslah edici olmaya, sorumluluklarımızı yerine getirmeye, yaşanan sorunlarda da öncelikle barış yolunu tercih etmeye yönlendirir. Yüce Allah (c.c.) bu hususta bizlere şöyle bir uyarıda bulunur: **"Bir kötülüğün karşılığı, onun gibi bir kötülüktür (Ona denk bir cezadır.). Ama kim affeder ve arayı düzeltirse onun mükâfatı Allah'a aittir. Şüphesiz O, zalimleri sevmez."**[3]

ETKİNLİK

- Gerek ailede ve toplumda gerekse devletler arası ilişkilerde sulhun önemi nedir?

- Affetmeye, uzlaşmaya ve sulha önem vermemek günlük hayatta ne gibi sorunlarla karşılaşmamıza neden olur? Aşağıdaki ayet ve hadislerin vermek istediği mesajları da dikkate alarak sınıfınızda beyin fırtınası yapınız.

"Ey iman edenler! Hepiniz topluca barış ve güvenliğe (İslam'a) girin. Şeytanın adımlarını izlemeyin. Çünkü o, size apaçık bir düşmandır."

(Bakara suresi, 208. ayet.)

"Bir Müslüman"ın din kardeşine üç günden fazla küs durması, (ve bu şekilde) karşılaştıklarında birbirlerinden yüz çevirmeleri helâl olmaz. Bunların en hayırlısı, önce selâm verendir."

(Buhârî, İsti"zân, 9.)

"Merhamet edenlere Allah da merhamet eder. Siz yeryüzündekilere merhamet edin ki göktekiler de size merhamet etsin."

(Ebû Dâvûd, Edeb, 58; Tirmizî, Birr, 16.)

1. Hucurât suresi, 9-10. ayetler.
2. Enfâl suresi, 61. ayet.
3. Şûrâ suresi, 40. ayet.

KENDİMİZİ SINAYALIM

A. Aşağıda verilen açık uçlu soruları cevaplayınız.

1. Yüce Allah (c.c.) Kur'an-ı Kerim'i niçin indirmiştir? Açıklayınız.

2. Kur'an-ı Kerim'de üzerinde durulan temel konular nelerdir? Örnekler veriniz.

3. Tevhid kavramı ne anlama gelir? Bilgi veriniz.

4. Kıssa ne demektir? Kur'an'da kıssalara yer verilmesinin amacı nedir? Anlatınız.

5. İslam ve barış arasında nasıl bir ilişki vardır? Açıklayınız.

6. Hz. Yusuf (a.s.) kıssasında verilmek istenen mesajlar nelerdir? Özetleyiniz.

7. **"Ey iman edenler!.. İyilik ve takva (Allah'a karşı gelmekten sakınma) üzere yardımlaşın. Ama günah ve düşmanlık üzere yardımlaşmayın. Allah'a karşı gelmekten sakının. Çünkü Allah'ın cezası çok şiddetlidir."** (Mâide suresi, 2. ayet.) ayetinde anlatılmak istenen husus nedir? Yorumlayınız.

8. Sabretmek neden önemlidir? Sabırsız bir insan başarıya ulaşabilir mi? Niçin? Düşüncelerinizi ifade ediniz.

B. Aşağıdaki sorularda doğru seçeneği bulup işaretleyiniz.

1. .....: Bir şeyi muhafaza etmek, sakınmak, dikkatli olmak, korkmak, korunmak, kaygılanmak, çekinmek, endişelenmek gibi anlamlara gelir.

Yukarıda, kelime anlamları verilen kavram hangisidir?

A) Sulh B) Tevekkül

C) Risalet D) Takva

2. **"Ey iman edenler! Hepiniz topluca barış ve güvenliğe (İslam'a) girin. Şeytanın adımlarını izlemeyin. Çünkü o, size apaçık bir düşmandır."**

(Bakara suresi, 208. ayet.)

Yukarıdaki ayet müminleri neye teşvik etmektedir?

A) İbadet etmeye B) Sabretmeye

C) Sulh yapmaya D) Ahirete inanmaya

3. Sabır konusunda aşağıda verilen bilgilerden hangisi hatalıdır?

A) Sabretmek Allah'a (c.c.) sığınmaktır.

B) Sabretmek insana özgü bir özelliktir.

C) Sabretmek başarıya ulaştırır.

D) Sabretmek pasif bir bekleyiştir.

4. I. İslamiyet son ilahi dindir.

II. Allah (c.c.) katında hak din İslam'dır.

III. İslamiyet sadece Araplara gönderilmiştir.

IV. Allah (c.c.) kullarından, İslam'dan başka din kabul etmeyecektir.

İslamiyetle ilgili yukarıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV

C. Aşağıda verilen bilgilerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına ise "Y" yazınız.

( ) Kur'an-ı Kerim'e göre İslam, bütün ilahi dinlerin ortak adıdır.

( ) Kur'an-ı Kerim'in ilk suresi Hucurât suresidir.

( ) Yıllarca evladından ayrı kalmanın acısını yaşayan peygamber, Hz. Eyüp'tür (a.s.).

( ) Hz. Yusuf (a.s.) Mısır'da doğmuştur.

( ) Hz. Yusuf'un (a.s.) babası Hz. İbrahim'dir (a.s.).

( ) Kur'an-ı Kerim'in en uzun suresi Bakara suresidir.

( ) Hz. Yusuf (a.s.), Mısır'a ulaşır ulaşmaz orada vezir olarak görevlendirilmiştir.

( ) Allah'a (c.c.) şirk koşanlar tevhid inancına aykırı davranmış olurlar.

( ) Kur'an-ı Kerim'e göre sulha önem verenler, Allah (c.c.) tarafından mükâfatlandırılacaktır.

2. ÜNİTE

KUR'AN-I KERİM'İ GÜZEL OKUMA

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Kur'an-ı Kerim'i güzel okumakla ilgili bir ayet ve bir hadis bularak defterinize yazınız.

2. Cuma suresinin mealini Kur'an-ı Kerim'den okuyunuz. Bu surede, üzerinde durulan temel konular hangileridir? Belirlemeye çalışınız.

3. İdgam kavramı hakkında bir araştırma yapınız.

4. Secde ayeti ne demektir? Araştırıp öğreniniz.

KUR'AN-I KERİM'İ GÜZEL OKUMA

Kur'an-ı Kerim, Yüce Allah (c.c.) tarafından gönderilen son ilahi kitaptır. O, kalplere şifa, gönüllere nurdur. Kur'an bütün insanlığın mutluluk ve huzurunu amaçlayan bir hidayet kaynağıdır. Bu mübarek kitabın indirilişi, âlemlerin Rabb'i olan Yüce Allah (c.c.) tarafındandır.[1]

Güneş'i, Ay'ı, yıldızları, dünyayı ve bütün kâinatı yaratan Yüce Allah'tır (c.c.). Her şeyi mükemmel bir şekilde yaratıp düzenleyen Rabb'imiz (c.c.) Kur'an'la sözlerin de en güzelini söylemiştir. **"Allah sözün en güzelini; âyetleri, (güzellikte) birbirine benzeyen ve (hükümleri, öğütleri, kıssaları) tekrarlanan bir kitap olarak indirmiştir. Rablerinden korkanların derileri (vücutları) ondan dolayı gerginleşir. Sonra derileri de (vücutları da) kalpleri de Allah'ın zikrine karşı yumuşar. İşte bu Kur'an, Allah'ın hidayet rehberidir…"**[2] mealindeki ayet bu gerçeği ifade etmektedir.

Allah'ın (c.c.) kelamı olan Kur'an-ı Kerim hem bir hidayet rehberi hem de sözlerin en güzelidir. O hâlde bizler de Rabb'imizin (c.c.) mübarek sözlerini içeren bu yüce kitabı doğru ve güzel okumaya önem vermeliyiz. Zaten Yüce Allah (c.c.) da bizlerden bunu istemiştir. Rabb'imiz (c.c.) bu konuyla ilgili bir ayette, **"...Kur'an'ı ağır ağır, tane tane oku."**[3] buyurmuştur. Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) de bir hadisinde şöyle buyurmuştur: *"Kur'an'ı seslerinizle güzelleştirin. Zira güzel ses, Kur'an'ın güzelliğini artırır."*[4]

Görsel 2.1: *Kur'an'ı güzel okumak insana huzur verir.*

ETKİNLİK

"Kur'an'ı okumak için gayret eden ve ancak kekeleyerek zorlukla okuyan kimseye iki kat sevap vardır. Kur'an'ı güzel okuyan kimse, vahiy getiren şerefli ve itaatkâr meleklerle beraberdir."

Müslim, Müsâfirîn, 249.

- Yukarıdaki hadisten ne gibi dersler çıkarabiliriz? Arkadaşlarınızla konuşunuz.

Kur'an'ı güzel okumak için öncelikle onun harflerini, kelimelerini, ayetlerini eksiksiz, düzgün telaffuzla ve doğru bir şekilde okumaya çalışmalıyız. Tecvit kurallarını iyi bilmeli, her gün düzenli olarak Kur'an okumaya da gayret etmeliyiz. Böylece zamanla yüce kitabımızı daha düzgün ve akıcı bir şekilde okuyabiliriz.

1. bk. Secde suresi, 2. ayet.
2. Zümer suresi, 23. ayet.
3. Müzzemmil suresi, 4. ayet.
4. Buhari, Tevhid, 252.

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ٣١ حَدَآئِقَ وَأَعْنَابًا ٣٢ وَكَوَاعِبَ أَتْرَابًا ٣٣ وَكَأْسًا
دِهَاقًا ٣٤ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِذَّابًا ٣٥ جَزَآءً مِنْ رَبِّكَ
عَطَآءً حِسَابًا ٣٦ رَبِّ السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمٰنِ
لَا يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابًا ٣٧ يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلٰٓئِكَةُ صَفًّا
لَا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمٰنُ وَقَالَ صَوَابًا ٣٨ ذٰلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ
فَمَنْ شَآءَ اتَّخَذَ إِلٰى رَبِّهِ مَآبًا ٣٩ إِنَّآ أَنْذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ
يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا ٤٠

Görsel 2.2: *"Allah bize yeter, o ne güzel vekildir." anlamına gelen ifadenin Arapça yazılışı*

5. Nebe Suresi

Nebe suresi Kur'an-ı Kerim'in 78. suresidir ve toplam 40 ayettir. Nebe suresi Mekke Dönemi'nde nazil olmuştur. Bu sure adını, 2. ayetinde geçen ve "haber" anlamına gelen "nebe" kelimesinden almıştır.

اَلْجُزْءُ الثَّلَاثُونَ ٥٨١

سُورَةُ النَّبَإِ مَكِّيَّةٌ
وَهِيَ اَرْبَعُونَ اٰيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

عَمَّ يَتَسَآءَلُونَ ۝١ عَنِ النَّبَإِ الْعَظِيمِ ۝٢ اَلَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ ۝٣
كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ۝٤ ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ۝٥ اَلَمْ نَجْعَلِ الْاَرْضَ مِهَادًا ۝٦
وَالْجِبَالَ اَوْتَادًا ۝٧ وَخَلَقْنَاكُمْ اَزْوَاجًا ۝٨ وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا ۝٩
وَجَعَلْنَا الَّيْلَ لِبَاسًا ۝١٠ وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ۝١١ وَبَنَيْنَا فَوْقَكُمْ
سَبْعًا شِدَادًا ۝١٢ وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا ۝١٣ وَاَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ
مَآءً ثَجَّاجًا ۝١٤ لِنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا ۝١٥ وَجَنَّاتٍ اَلْفَافًا ۝١٦ اِنَّ يَوْمَ
الْفَصْلِ كَانَ مِيقَاتًا ۝١٧ يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَتَاْتُونَ اَفْوَاجًا ۝١٨
وَفُتِحَتِ السَّمَآءُ فَكَانَتْ اَبْوَابًا ۝١٩ وَسُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا ۝٢٠
اِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا ۝٢١ لِلطَّاغِينَ مَاٰبًا ۝٢٢ لَابِثِينَ فِيهَآ اَحْقَابًا ۝٢٣
لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا ۝٢٤ اِلَّا حَمِيمًا وَغَسَّاقًا ۝٢٥ جَزَآءً وِفَاقًا ۝٢٦
اِنَّهُمْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ حِسَابًا ۝٢٧ وَكَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا كِذَّابًا ۝٢٨
وَكُلَّ شَيْءٍ اَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا ۝٢٩ فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَكُمْ اِلَّا عَذَابًا ۝٣٠

يَآ اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوٓا اِذَا نُودِىَ لِلصَّلٰوةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا اِلٰى ذِكْرِ
اللّٰهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ۭ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝٩ فَاِذَا قُضِيَتِ
الصَّلٰوةُ فَانْتَشِرُوا فِى الْاَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللّٰهِ وَاذْكُرُوا اللّٰهَ كَثِيرًا
لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ۝١٠ وَاِذَا رَاَوْا تِجَارَةً اَوْ لَهْوًا انْفَضُّٓوا اِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَآئِمًا ۭ
قُلْ مَا عِنْدَ اللّٰهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهْوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ ۭ وَاللّٰهُ خَيْرُ الرّٰزِقِينَ ۝١١

Görsel 2.3: *"Allah" isminin Arapça yazılışı*

4. Cuma Suresi

Cuma suresi Kur'an-ı Kerim'in 62. suresidir ve toplam 11 ayettir. Medine Dönemi'nde nazil olmuştur. Bu sure adını, 9. ayetinde geçen "cuma" kelimesinden almıştır.

سُورَةُ الْجُمُعَةِ مَدَنِيَّةٌ وَهِيَ
إِحْدٰى عَشْرَةَ اٰيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يُسَبِّحُ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ
الْحَكِيمِ ١ هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْاُمِّيّٖنَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ
اٰيَاتِهٖ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ ۗ وَاِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ
لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ۙ ٢ وَاٰخَرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ ۭ وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ٣ ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَآءُ ۭ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ٤
مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرٰيةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ
اَسْفَارًا ۭ بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِ اللّٰهِ ۭ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الظّٰلِمِينَ ٥ قُلْ يٰٓاَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوٓا اِنْ زَعَمْتُمْ اَنَّكُمْ
اَوْلِيَآءُ لِلّٰهِ مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِينَ ٦
وَلَا يَتَمَنَّوْنَهٗٓ اَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيهِمْ ۭ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ بِالظّٰلِمِينَ ٧
قُلْ اِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَاِنَّهٗ مُلٰقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ
اِلٰى عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۧ ٨

يٰٓاَيُّهَا

Görsel 2.4: *Arapça "vav" harfinin yazılışı*

يُعْرَفُ الْمُجْرِمُونَ بِسِيمٰيهُمْ فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِى وَالْاَقْدَامِ ۚ ٤١
فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ٤٢ هٰذِهٖ جَهَنَّمُ الَّتِى يُكَذِّبُ
بِهَا الْمُجْرِمُونَ ۙ ٤٣ يَطُوفُونَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ حَمِيمٍ اٰنٍ ۚ ٤٤ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۚ ٤٥ وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهٖ جَنَّتَانِ ۚ ٤٦ فَبِاَيِّ
اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۙ ٤٧ ذَوَاتَآ اَفْنَانٍ ۚ ٤٨ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ٤٩ فِيهِمَا عَيْنَانِ تَجْرِيَانِ ۚ ٥٠ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ٥١ فِيهِمَا مِنْ كُلِّ فَاكِهَةٍ زَوْجَانِ ۚ ٥٢ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ٥٣ مُتَّكِـِٕينَ عَلٰى فُرُشٍ بَطَآئِنُهَا مِنْ اِسْتَبْرَقٍ ۭ وَجَنَا
الْجَنَّتَيْنِ دَانٍ ۚ ٥٤ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ٥٥ فِيهِنَّ قَاصِرَاتُ
الطَّرْفِ ۙ لَمْ يَطْمِثْهُنَّ اِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَآنٌّ ۚ ٥٦ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ۚ ٥٧ كَاَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ ۚ ٥٨ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ٥٩ هَلْ جَزَآءُ الْاِحْسَانِ اِلَّا الْاِحْسَانُ ۚ ٦٠ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ٦١ وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّتَانِ ۚ ٦٢ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ۙ ٦٣ مُدْهَآمَّتَانِ ۚ ٦٤ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۚ ٦٥
فِيهِمَا عَيْنَانِ نَضَّاخَتَانِ ۚ ٦٦ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۚ ٦٧

فِيهِمَا

رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ﴿١٧﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٨﴾
مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ﴿١٩﴾ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ ﴿٢٠﴾ فَبِاَيِّ
اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢١﴾ يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ ﴿٢٢﴾
فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٣﴾ وَلَهُ الْجَوَارِ الْمُنْشَاٰتُ فِي الْبَحْرِ
كَالْاَعْلَامِ ﴿٢٤﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٥﴾ كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا
فَانٍ ﴿٢٦﴾ وَيَبْقٰى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ ﴿٢٧﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٨﴾ يَسْـَٔلُهُ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ
هُوَ فِي شَاْنٍ ﴿٢٩﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٠﴾ سَنَفْرُغُ لَكُمْ
اَيُّهَ الثَّقَلَانِ ﴿٣١﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٢﴾ يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ
وَالْاِنْسِ اِنِ اسْتَطَعْتُمْ اَنْ تَنْفُذُوا مِنْ اَقْطَارِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ
فَانْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ اِلَّا بِسُلْطَانٍ ﴿٣٣﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٤﴾
يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِنْ نَارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا تَنْتَصِرَانِ ﴿٣٥﴾ فَبِاَيِّ
اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٦﴾ فَاِذَا انْشَقَّتِ السَّمَآءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً
كَالدِّهَانِ ﴿٣٧﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٨﴾ فَيَوْمَئِذٍ لَا يُسْـَٔلُ
عَنْ ذَنْبِهٖٓ اِنْسٌ وَلَا جَآنٌّ ﴿٣٩﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٠﴾

3. Rahman Suresi

Kur'an-ı Kerim'in 55. suresidir ve toplam 78 ayettir. Tamamının Mekke'de veya bir kısmının Medine'de indiği şeklinde görüşler vardır. Dolayısıyla bu sure kısmen Mekki, kısmen de Medeni olarak kabul edilir. Bu sure adını birinci ayetinde geçen ve Allah'ın (c.c.) güzel isimlerinden biri olan "Rahman" kelimesinden almıştır.

يَآ اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِنَ الظَّنِّ ز اِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ
اِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبْ بَعْضُكُمْ بَعْضًا ط اَيُحِبُّ اَحَدُكُمْ
اَنْ يَّاْكُلَ لَحْمَ اَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ ط وَاتَّقُوا اللّٰهَ ط اِنَّ اللّٰهَ
تَوَّابٌ رَحِيمٌ ﴿١٢﴾ يَآ اَيُّهَا النَّاسُ اِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَّاُنْثٰى
وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَّقَبَآئِلَ لِتَعَارَفُوا ط اِنَّ اَكْرَمَكُمْ عِنْدَ
اللّٰهِ اَتْقٰيكُمْ ط اِنَّ اللّٰهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٣﴾ قَالَتِ الْاَعْرَابُ اٰمَنَّا ط قُلْ
لَّمْ تُؤْمِنُوا وَلٰكِنْ قُولُٓوا اَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْاِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ ط
وَاِنْ تُطِيعُوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُ لَا يَلِتْكُمْ مِنْ اَعْمَالِكُمْ شَيْـًٔا ط اِنَّ
اللّٰهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٤﴾ اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ اٰمَنُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ
ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ ط اُولٰٓئِكَ
هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿١٥﴾ قُلْ اَتُعَلِّمُونَ اللّٰهَ بِدِينِكُمْ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ
مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ط وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٦﴾ يَمُنُّونَ
عَلَيْكَ اَنْ اَسْلَمُوا ط قُلْ لَّا تَمُنُّوا عَلَيَّ اِسْلَامَكُمْ ج بَلِ اللّٰهُ يَمُنُّ
عَلَيْكُمْ اَنْ هَدٰيكُمْ لِلْاِيمَانِ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٧﴾ اِنَّ اللّٰهَ
يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ط وَاللّٰهُ بَصِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

وَلَوْ اَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتّٰى تَخْرُجَ اِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ
رَّحِيْمٌ ۝٥ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِنْ جَآءَكُمْ فَاسِقٌۢ بِنَبَاٍ فَتَبَيَّنُوْٓا اَنْ
تُصِيْبُوْا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوْا عَلٰى مَا فَعَلْتُمْ نٰدِمِيْنَ ۝٦ وَاعْلَمُوْٓا
اَنَّ فِيْكُمْ رَسُوْلَ اللّٰهِ ؕ لَوْ يُطِيْعُكُمْ فِيْ كَثِيْرٍ مِّنَ الْاَمْرِ لَعَنِتُّمْ
وَلٰكِنَّ اللّٰهَ حَبَّبَ اِلَيْكُمُ الْاِيْمَانَ وَزَيَّنَهٗ فِيْ قُلُوْبِكُمْ وَكَرَّهَ
اِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوْقَ وَالْعِصْيَانَ ؕ اُولٰٓئِكَ هُمُ الرّٰشِدُوْنَ ۙ ۝٧
فَضْلًا مِّنَ اللّٰهِ وَنِعْمَةً ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ۝٨ وَاِنْ طَآئِفَتٰنِ
مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ اقْتَتَلُوْا فَاَصْلِحُوْا بَيْنَهُمَا ۚ فَاِنْۢ بَغَتْ اِحْدٰىهُمَا
عَلَى الْاُخْرٰى فَقَاتِلُوا الَّتِيْ تَبْغِيْ حَتّٰى تَفِيْٓءَ اِلٰٓى اَمْرِ اللّٰهِ ۚ فَاِنْ فَآءَتْ
فَاَصْلِحُوْا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَاَقْسِطُوْا ؕ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِيْنَ ۝٩
اِنَّمَا الْمُؤْمِنُوْنَ اِخْوَةٌ فَاَصْلِحُوْا بَيْنَ اَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُوْنَ ۚ ۝١٠ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِّنْ قَوْمٍ عَسٰٓى اَنْ
يَّكُوْنُوْا خَيْرًا مِّنْهُمْ وَلَا نِسَآءٌ مِّنْ نِّسَآءٍ عَسٰٓى اَنْ يَّكُنَّ خَيْرًا
مِّنْهُنَّ ۚ وَلَا تَلْمِزُوْٓا اَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوْا بِالْاَلْقَابِ ؕ بِئْسَ الِاسْمُ
الْفُسُوْقُ بَعْدَ الْاِيْمَانِ ۚ وَمَنْ لَّمْ يَتُبْ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ۝١١

2. Hucurât Suresi

Hucurât suresi Kur'an-ı Kerim'in 49. suresidir ve toplam 18 ayettir. Hucurât suresi Medine Dönemi'nde nazil olmuştur. Bu sure adını "odalar" anlamına gelen "hucurât" kelimesinden almıştır.

سُورَةُ الْحُجُرَاتِ ٥١٤

سُورَةُ الْحُجُرَاتِ مَدَنِيَّةٌ
وَهِيَ ثَمَانِيَ عَشْرَةَ اٰيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَآ اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا لَا تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللّٰهِ وَرَسُولِهٖ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ
سَمِيعٌ عَلِيمٌ ۝١ يٰٓاَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا لَا تَرْفَعُٓوا اَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ
وَلَا تَجْهَرُوا لَهٗ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ اَنْ تَحْبَطَ اَعْمَالُكُمْ
وَاَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ۝٢ اِنَّ الَّذِينَ يَغُضُّونَ اَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللّٰهِ
اُولٰٓئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللّٰهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوٰى ؕ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَاَجْرٌ عَظِيمٌ ۝٣ قصر
اِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنْ وَرَآءِ الْحُجُرَاتِ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ۝٤

وَلَوْ اَنَّهُمْ

Görsel 2.5: *Kelime-i tevhidin Arapça yazılışı*

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ
الَّتِى حَرَّمَ اللّٰهُ اِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ ۚ وَمَنْ يَفْعَلْ ذٰلِكَ
يَلْقَ اَثَامًا ۙ ٦٨ يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَ يَخْلُدْ فِيهِ
مُهَانًا ۖ ٦٩ اِلَّا مَنْ تَابَ وَاٰمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَاُولٰٓئِكَ
يُبَدِّلُ اللّٰهُ سَيِّـَٔاتِهِمْ حَسَنَاتٍ ۗ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُورًا رَحِيمًا ٧٠
وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَاِنَّهُ يَتُوبُ اِلَى اللّٰهِ مَتَابًا ٧١ وَالَّذِينَ
لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ ۙ وَاِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا ٧٢ وَالَّذِينَ
اِذَا ذُكِّرُوا بِاٰيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا ٧٣
وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ اَزْوَاجِنَا وَذُرِّيّٰتِنَا قُرَّةَ
اَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ اِمَامًا ٧٤ اُولٰٓئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ
بِمَا صَبَرُوا وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا تَحِيَّةً وَسَلٰمًا ۙ ٧٥ خَالِدِينَ فِيهَا ۗ
حَسُنَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ٧٦ قُلْ مَا يَعْبَؤُا بِكُمْ رَبِّى
لَوْلَا دُعَآؤُكُمْ ۚ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا ٧٧

وَمَآ اَرْسَلْنَاكَ اِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٥٦﴾ قُلْ مَآ اَسْـَٔلُكُمْ
عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ اِلَّا مَنْ شَآءَ اَنْ يَتَّخِذَ اِلٰى رَبِّهٖ سَبِيلًا ﴿٥٧﴾
وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِى لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِهٖ ؕ وَكَفٰى بِهٖ
بِذُنُوبِ عِبَادِهٖ خَبِيرًا ۚ ﴿٥٨﴾ اَلَّذِى خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ
وَمَا بَيْنَهُمَا فِى سِتَّةِ اَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ ۚ اَلرَّحْمٰنُ
فَسْـَٔلْ بِهٖ خَبِيرًا ﴿٥٩﴾ وَاِذَا قِيلَ لَهُمُ اسْجُدُوا لِلرَّحْمٰنِ قَالُوا
وَمَا الرَّحْمٰنُ ۗ اَنَسْجُدُ لِمَا تَاْمُرُنَا وَزَادَهُمْ نُفُورًا ۛ ﴿٦٠﴾ تَبَارَكَ
الَّذِى جَعَلَ فِى السَّمَآءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا وَقَمَرًا
مُنِيرًا ﴿٦١﴾ وَهُوَ الَّذِى جَعَلَ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِمَنْ اَرَادَ
اَنْ يَذَّكَّرَ اَوْ اَرَادَ شُكُورًا ﴿٦٢﴾ وَعِبَادُ الرَّحْمٰنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ
عَلَى الْاَرْضِ هَوْنًا وَاِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ﴿٦٣﴾
وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا ﴿٦٤﴾ وَالَّذِينَ يَقُولُونَ
رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ ۖ اِنَّ عَذَابَهَا كَانَ
غَرَامًا ۖ ﴿٦٥﴾ اِنَّهَا سَآءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٦٦﴾ وَالَّذِينَ اِذَآ
اَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذٰلِكَ قَوَامًا ﴿٦٧﴾

سجدة

اَمْ تَحْسَبُ اَنَّ اَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ اَوْ يَعْقِلُونَ ؕ اِنْ هُمْ اِلَّا
كَالْاَنْعَامِ بَلْ هُمْ اَضَلُّ سَبِيلًا ۧ ٤٤ اَلَمْ تَرَ اِلٰى رَبِّكَ كَيْفَ
مَدَّ الظِّلَّ ۚ وَلَوْ شَآءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ۚ ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ
دَلِيلًا ۙ ٤٥ ثُمَّ قَبَضْنَاهُ اِلَيْنَا قَبْضًا يَسِيرًا ٤٦ وَهُوَ الَّذِى جَعَلَ
لَكُمُ الَّيْلَ لِبَاسًا وَالنَّوْمَ سُبَاتًا وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا ٤٧
وَهُوَ الَّذِى اَرْسَلَ الرِّيَاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَىْ رَحْمَتِهٖ ۚ وَاَنْزَلْنَا
مِنَ السَّمَآءِ مَآءً طَهُورًا ۙ ٤٨ لِنُحْيِيَ بِهٖ بَلْدَةً مَيْتًا وَنُسْقِيَهُ
مِمَّا خَلَقْنَآ اَنْعَامًا وَاَنَاسِيَّ كَثِيرًا ٤٩ وَلَقَدْ صَرَّفْنَاهُ بَيْنَهُمْ
لِيَذَّكَّرُوا ۡ فَاَبٰٓى اَكْثَرُ النَّاسِ اِلَّا كُفُورًا ٥٠ وَلَوْ شِئْنَا لَبَعَثْنَا
فِى كُلِّ قَرْيَةٍ نَذِيرًا ۡ ٥١ فَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَجَاهِدْهُمْ بِهٖ
جِهَادًا كَبِيرًا ٥٢ وَهُوَ الَّذِى مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هٰذَا عَذْبٌ
فُرَاتٌ وَهٰذَا مِلْحٌ اُجَاجٌ ۚ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا
مَحْجُورًا ٥٣ وَهُوَ الَّذِى خَلَقَ مِنَ الْمَآءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا
وَصِهْرًا ؕ وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ٥٤ وَ يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ
مَالَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ ؕ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلٰى رَبِّهٖ ظَهِيرًا ٥٥

وَلَا يَاْتُونَكَ بِمَثَلٍ اِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَاَحْسَنَ تَفْسِيرًا ۳۳
اَلَّذِينَ يُحْشَرُونَ عَلٰى وُجُوهِهِمْ اِلٰى جَهَنَّمَ اُولٰٓئِكَ شَرٌّ
مَكَانًا وَاَضَلُّ سَبِيلًا ۳٤ وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ
وَجَعَلْنَا مَعَهٗٓ اَخَاهُ هٰرُونَ وَزِيرًا ۳۵ فَقُلْنَا اذْهَبَآ
اِلَى الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا فَدَمَّرْنَاهُمْ تَدْمِيرًا ۳٦
وَقَوْمَ نُوحٍ لَمَّا كَذَّبُوا الرُّسُلَ اَغْرَقْنَاهُمْ وَجَعَلْنَاهُمْ
لِلنَّاسِ اٰيَةً وَاَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ عَذَابًا اَلِيمًا ۳۷ وَعَادًا
وَثَمُودَا وَاَصْحَابَ الرَّسِّ وَقُرُونًا بَيْنَ ذٰلِكَ كَثِيرًا ۳۸
وَكُلًّا ضَرَبْنَا لَهُ الْاَمْثَالَ وَكُلًّا تَبَّرْنَا تَتْبِيرًا ۳۹ وَلَقَدْ اَتَوْا
عَلَى الْقَرْيَةِ الَّتِٓى اُمْطِرَتْ مَطَرَ السَّوْءِ اَفَلَمْ يَكُونُوا
يَرَوْنَهَا بَلْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ نُشُورًا ٤۰ وَاِذَا رَاَوْكَ
اِنْ يَتَّخِذُونَكَ اِلَّا هُزُوًا اَهٰذَا الَّذِى بَعَثَ اللّٰهُ رَسُولًا ٤۱
اِنْ كَادَ لَيُضِلُّنَا عَنْ اٰلِهَتِنَا لَوْلَآ اَنْ صَبَرْنَا عَلَيْهَا وَسَوْفَ
يَعْلَمُونَ حِينَ يَرَوْنَ الْعَذَابَ مَنْ اَضَلُّ سَبِيلًا ٤۲ اَرَاَيْتَ
مَنِ اتَّخَذَ اِلٰهَهٗ هَوٰيهُ اَفَاَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا ٤۳

وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَآءَنَا لَوْلَآ اُنْزِلَ عَلَيْنَا الْمَلٰٓئِكَةُ
اَوْ نَرٰى رَبَّنَا ؕ لَقَدِ اسْتَكْبَرُوا فِيْٓ اَنْفُسِهِمْ وَعَتَوْ عُتُوًّا كَبِيرًا ﴿٢١﴾
يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلٰٓئِكَةَ لَا بُشْرٰى يَوْمَئِذٍ لِّلْمُجْرِمِينَ وَيَقُولُونَ
حِجْرًا مَّحْجُورًا ﴿٢٢﴾ وَقَدِمْنَآ اِلٰى مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنٰهُ
هَبَآءً مَّنْثُورًا ﴿٢٣﴾ اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُّسْتَقَرًّا
وَّاَحْسَنُ مَقِيلًا ﴿٢٤﴾ وَيَوْمَ تَشَقَّقُ السَّمَآءُ بِالْغَمَامِ وَنُزِّلَ
الْمَلٰٓئِكَةُ تَنْزِيلًا ﴿٢٥﴾ اَلْمُلْكُ يَوْمَئِذِ ِۨالْحَقُّ لِلرَّحْمٰنِ ؕ وَكَانَ يَوْمًا
عَلَى الْكٰفِرِينَ عَسِيرًا ﴿٢٦﴾ وَيَوْمَ يَعَضُّ الظَّالِمُ عَلٰى يَدَيْهِ
يَقُولُ يٰلَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا ﴿٢٧﴾ يٰوَيْلَتٰى
لَيْتَنِي لَمْ اَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا ﴿٢٨﴾ لَقَدْ اَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ
اِذْ جَآءَنِي ؕ وَكَانَ الشَّيْطٰنُ لِلْاِنْسَانِ خَذُولًا ﴿٢٩﴾ وَقَالَ الرَّسُولُ
يٰرَبِّ اِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هٰذَا الْقُرْاٰنَ مَهْجُورًا ﴿٣٠﴾ وَكَذٰلِكَ
جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِّنَ الْمُجْرِمِينَ ؕ وَكَفٰى بِرَبِّكَ هَادِيًا
وَّنَصِيرًا ﴿٣١﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْاٰنُ
جُمْلَةً وَّاحِدَةً ۚ كَذٰلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهٖ فُؤَادَكَ وَرَتَّلْنٰهُ تَرْتِيلًا ﴿٣٢﴾

اِذَا رَاَتْهُمْ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا تَغَيُّظًا وَزَفِيرًا ﴿١٢﴾
وَاِذَآ اُلْقُوا مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مُقَرَّنِينَ دَعَوْا هُنَالِكَ
ثُبُورًا ﴿١٣﴾ لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَاحِدًا وَادْعُوا ثُبُورًا
كَثِيرًا ﴿١٤﴾ قُلْ اَذٰلِكَ خَيْرٌ اَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِى وُعِدَ الْمُتَّقُونَ
كَانَتْ لَهُمْ جَزَآءً وَمَصِيرًا ﴿١٥﴾ لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَآؤُنَ
خَالِدِينَ كَانَ عَلٰى رَبِّكَ وَعْدًا مَسْؤُلًا ﴿١٦﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ
وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ فَيَقُولُ ءَاَنْتُمْ اَضْلَلْتُمْ
عِبَادِى هٰٓؤُلَآءِ اَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَ ﴿١٧﴾ قَالُوا سُبْحَانَكَ
مَا كَانَ يَنْبَغِى لَنَآ اَنْ نَتَّخِذَ مِنْ دُونِكَ مِنْ اَوْلِيَآءَ
وَلٰكِنْ مَتَّعْتَهُمْ وَاٰبَآءَهُمْ حَتّٰى نَسُوا الذِّكْرَ ۚ وَكَانُوا قَوْمًا
بُورًا ﴿١٨﴾ فَقَدْ كَذَّبُوكُمْ بِمَا تَقُولُونَ ۙ فَمَا تَسْتَطِيعُونَ
صَرْفًا وَلَا نَصْرًا ۚ وَمَنْ يَظْلِمْ مِنْكُمْ نُذِقْهُ عَذَابًا
كَبِيرًا ﴿١٩﴾ وَمَآ اَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ اِلَّآ اِنَّهُمْ
لَيَاْكُلُونَ الطَّعَامَ وَيَمْشُونَ فِى الْاَسْوَاقِ ۗ وَجَعَلْنَا
بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ فِتْنَةً ۗ اَتَصْبِرُونَ ۚ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ۚ ﴿٢٠﴾

وَقَالَ

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِهٖٓ اٰلِهَةً لَا يَخْلُقُونَ شَيْـًٔا وَّهُمْ يُخْلَقُونَ
وَلَا يَمْلِكُونَ لِاَنْفُسِهِمْ ضَرًّا وَّلَا نَفْعًا وَّلَا يَمْلِكُونَ
مَوْتًا وَّلَا حَيٰوةً وَّلَا نُشُورًا ٣ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوٓا
اِنْ هٰذَآ اِلَّآ اِفْكٌ ِۨافْتَرٰىهُ وَاَعَانَهٗ عَلَيْهِ قَوْمٌ اٰخَرُونَ ۚ فَقَدْ جَآءُ
ظُلْمًا وَّزُورًا ۚ ٤ وَقَالُوٓا اَسَاطِيرُ الْاَوَّلِينَ اكْتَتَبَهَا فَهِيَ
تُمْلٰى عَلَيْهِ بُكْرَةً وَّاَصِيلًا ٥ قُلْ اَنْزَلَهُ الَّذِى يَعْلَمُ السِّرَّ
فِى السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۭ اِنَّهٗ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا ٦ وَقَالُوا
مَالِ هٰذَا الرَّسُولِ يَاْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمْشِى فِى الْاَسْوَاقِ ۭ
لَوْلَآ اُنْزِلَ اِلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُونَ مَعَهٗ نَذِيرًا ۙ ٧ اَوْ يُلْقٰٓى اِلَيْهِ
كَنْزٌ اَوْ تَكُونُ لَهٗ جَنَّةٌ يَّاْكُلُ مِنْهَا ۭ وَقَالَ الظّٰلِمُونَ
اِنْ تَتَّبِعُونَ اِلَّا رَجُلًا مَّسْحُورًا ٨ اُنْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا
لَكَ الْاَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ۧ ٩ تَبٰرَكَ
الَّذِىٓ اِنْ شَآءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِّنْ ذٰلِكَ جَنّٰتٍ تَجْرِى
مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ۙ وَيَجْعَلْ لَّكَ قُصُورًا ١٠ بَلْ كَذَّبُوا
بِالسَّاعَةِ وَاَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا ۚ ١١

I. OKUNACAK SURE VE AYETLER

1. Furkân Suresi

Furkân suresi Kur'an-ı Kerim'in 25. suresidir ve toplam 77 ayettir. Mekke Dönemi'nde nazil olmuştur. 68-70. ayetlerin Medine Dönemi'nde indiği de rivayet edilir. Bu sure, adını 1. ayetinde geçen "furkân" kelimesinden almıştır. Furkân, hakkı batıldan ayıran demektir.

Görsel 2.6: *"O" anlamına gelen "hüve" kelimesinin Arapça yazılışı*

II. TECVİT BİLGİSİ

Sözlükte bir şeyi güzel yapmak ve süslemek anlamına gelen tecvit, Yüce Allah'ın (c.c.) kitabı olan Kur'an-ı Kerim'in güzel ve usulüne uygun bir şekilde okunmasını amaçlayan bir ilim dalıdır.[1]

Görsel 2.7: *Kur'an-ı Kerim'i doğru ve güzel okumak için tecvit kurallarını öğrenmek gerekir.*

Tecvit ilminin amacı, Kur'an'ın her türlü hatadan uzak ve indirildiği şekliyle okunmasını sağlamaktır. Müzzemmil suresinde yer alan, **"... Kur'an'ı tertil üzere (ağır ağır ve tane tane), oku!"**[2] ayeti de bu gerçeğe dikkat çekmektedir. Yüce Allah (c.c.), bu ayetle Peygamberimize (s.a.v.) ve bütün Müslümanlara Kur'an'ı doğru okuma sorumluluğunu yüklemiştir. Kur'an-ı Kerim'i doğru okumak içinse tecvit kurallarını bilmemiz gerekir. Biz de tecvit ilmini öğrenmeye ve Kur'an-ı Kerim'i bu kurallara uygun olarak okumaya gayret etmeliyiz.

1. İdgamlar

İdgam sözlükte bir şeyi diğerine katmak, dâhil etmek gibi anlamlara gelmektedir. Tecvit ilminde ise idgam, sakin bir harfi kendisinden sonra gelen harekeli harfe doğrudan veya çevirip katarak okumaya denir. İdgam art arda gelen iki harften öncekini, sonra gelende gizlemek suretiyle yapılır. İdgam yapılan iki harf şeddeli bir harfmiş gibi okunur. İdgamın meydana gelebilmesi için ilk harfin cezimli (sakin) sonra gelen harfin ise harekeli olması gerekir. İdgam, okuyuşta kolaylık sağlamak maksadıyla yapılır.

1.1. İdgam-ı Meal-Gunne

Gunneli idgam demektir. Tenvin veya sakin nundan sonra (ی م ن و) harflerinden biri gelirse "idgam-ı meal-gunne" olur. Gunne, genizden gelen ses demektir. Gunneli okuyuşta ses, genizden getirilerek (ی م ن و) harfleri bir buçuk elif miktarı tutulur.[3]

Örnek: وَمَنْ يَعْمَلْ

Yukarıda yer alan örnekte birinci kelimenin sonunda sakin "nun" vardır. Sakin «nun»dan sonra «ya» (ی) harfi gelmiştir. Mesela وَمَيَّعْمَلْ örneğinde de görüleceği gibi idgam-ı meal-gunne olur. "Nun" harfi «ya» harfine katılarak şeddeli olarak okunur. Ses, genizden getirilerek "ya" harfi bir buçuk elif miktarı kadar tutulur.

1. bk. Mehmet Ali Sarı, Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Tekniği ve Kuralları, s. 41; Sıtkı Gülle, Açıklamalı Örnekleriyle Tecvid İlmi, s. 9.
2. Müzzemmil suresi, 4. ayet.
3. Sıtkı Gülle, Açıklamalı Örnekleriyle Tecvid İlmi, s. 333.

Örnekler:

مَنْ يَقُولُ	مِنْ وَلِيٍّ	مِنْ وَرَآئِهِمْ	مَنْ يُشْرِكْ
مِنْ نُوحٍ وَ عَادٍ	وَمَنْ نُعَمِّرْهُ	لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ	حَمِيدٌ مَجِيدٌ
يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ	فَضْلاً مِنَ اللّٰهِ	فِى كِتَابٍ مُبِينٍ	عَذَابٌ مُهِينٌ

ETKİNLİK

Aşağıda verilen ifadeleri okuyunuz. İdgam-ı meal-gunnenin oluştuğu harflerin altını çiziniz.

فِى عَمَدٍ مُمَدَّدَةٍ	مِنْ نَارٍ	مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ
اِرْجِعِى اِلٰى رَبِّكِ رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً	غِشَاوَةٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ	خَيْرًا يَرَهُ

NOT EDELİM

Sakin "nun", kendisinden sonra gelen "vav" (و) veya "ya" (ى) harfi ile aynı kelime içerisinde bulunursa idgam yapılmaz. Bu durumda söz konusu harfler yazıldığı gibi açık olarak (izharla) okunur.

بُنْيَانٌ	اَلدُّنْيَا	قِنْوَانٌ	صِنْوَانٌ

ETKİNLİK

Aşağıda verilen Yâsin suresinin 42-46. ayetlerinde bulunan idgam-ı meal-gunneleri belirleyerek idgamın oluştuğu harflerin altını çiziniz.

وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ ﴿٤٢﴾ وَإِنْ نَشَأْ نُغْرِقْهُمْ فَلَا صَرِيخَ
لَهُمْ وَلَا هُمْ يُنْقَذُونَ ﴿٤٣﴾ إِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا إِلَى حِينٍ ﴿٤٤﴾ وَإِذَا
قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٤٥﴾ وَمَا
تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٤٦﴾

1.2. İdgam-ı Bila-Gunne

Gunnesiz idgam demektir. Sakin "nun" veya tenvinden sonra "lam" (ل) veya "ra" (ر) harflerinden biri gelirse "idgam-ı bila-gunne" olur. Sakin "nun" veya tenvinli harf kendisinden sonra gelen bu harfe katılarak okunur. "Lam" (ل) veya "ra" (ر) harflerinde gunne sıfatı olmadığından ses genizden getirilmeksizin idgam yapılır.[1] Bu durumda idgam yapılan "lam" (ل) ve "ra" (ر) harfleri tutulmaz.

Örnek: مِنْ لَدُنْكَ örneğinde birinci kelimenin sonunda sakin "nun" (ن) vardır. Sakin "nun"dan sonra lam (ل) harfi gelmiştir. Bu durumda idgam-ı bila-gunne olur. Verilen örnekte, sakin "nun", lam harfine katılarak şeddeli olarak okunur.

Örnekler:

مِنْ رِزْقٍ	مِنْ رَبِّهِمْ	خَيْرٌ لَهُمْ	اٰلِهَةً لَعَلَّهُمْ
عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ	غَفُورٌ رَحِيمٌ	هُدًى لِلْمُتَّقِينَ	رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ

1. bk. Sıtkı Gülle, Açıklamalı Örnekleriyle Tecvid İlmi, s. 339; Demirhan Ünlü, Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi, s. 106-107.

ETKİNLİK

Aşağıda verilen ayetlerdeki idgam-ı bila-gunneleri belirleyerek idgamın oluştuğu harflerin altını çiziniz.

هُدًى وَرَحْمَةً لِلْمُحْسِنِينَ ۙ ﴿٣﴾

Lokman suresi 3. ayet.

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢﴾ اَمْ يَقُولُونَ افْتَرٰيهُ ۚ
بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ لِتُنْذِرَ قَوْماً مَّا اَتٰيهُمْ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ
يَهْتَدُونَ ﴿٣﴾

Secde suresi 2-3. ayetler.

وَاتَّبِعْ مَا يُوحٰى اِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ ۭ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيراً ۙ ﴿٢﴾

Ahzab suresi 2. ayet.

2. Sakin Mim'in Okunuş Şekilleri

Dudak harflerinden biri olan sakin mim içinde bulunduğu kelimeden hiçbir şekilde düşmeyen, hangi durumda olursa olsun mutlaka okunan bir harftir.[1]

Kendisinden sonra gelen harfin özelliğine göre sakin mimin üç türlü okunuş şekli vardır.

a. İdgam-ı Misleyn Meal-Gunne: Sakin mimden sonra harekeli bir mim harfi gelince, idgam-ı misleyn meal-gunne olur. Bu durumda sakin mim, şeddeli olarak ve bir buçuk elif miktarı tutularak gunne ile okunur.[2] Bu konuyla ilgili olarak aşağıda verilen örnekleri okuyunuz.

Örnekler:

كَمْ مِنْ فِئَةٍ	وَلَهُمْ مَا يَدَّعُونَ	اَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ
اِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِمَّا يَعْلَمُونَ	اِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُؤْصَدَةٌ	كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُشْرِكِينَ

1. Sıtkı Gülle, Açıklamalı Örnekleriyle Tecvid İlmi, s. 405.
2. bk.Sıtkı Gülle, Açıklamalı Örnekleriyle Tecvid İlmi, s. 406-407; Mehmet Ali Sarı, Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Tekniği ve Kuralları, s. 91

ETKİNLİK

Bakara suresinin 200-201. ayetlerini İdgam misleyn meal-gunne örneklerine dikkat ederek okuyunuz.

فَاِذَا قَضَيْتُمْ مَنَاسِكَكُمْ فَاذْكُرُوا اللّٰهَ كَذِكْرِكُمْ اٰبَآءَكُمْ اَوْ اَشَدَّ ذِكْرًاۗ
فَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُوْلُ رَبَّنَآ اٰتِنَا فِى الدُّنْيَا وَمَا لَهٗ فِى الْاٰخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ
﴿٢٠٠﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُوْلُ رَبَّنَآ اٰتِنَا فِى الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِى الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً
وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿٢٠١﴾

b. Dudak İhfası (İhfa-i Şefevi): Sakin mim harfinden sonra harekeli bir be (ب) harfi gelirse dudak ihfası olur. Sakin mim bir buçuk elif miktarı tutularak okunur. Mim, dudak harfi olduğu ve gizlenmesi de dudakta yapıldığı için bu isim verilmiştir.[1]

Örnekler:

تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ	كَلْبُهُمْ بَاسِطٌ	رَبُّهُمْ بِذَنْبِهِمْ
وَمَا قَوْمُ لُوطٍ مِنْكُمْ بِبَعِيدٍ	فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ اَلِيمٍ	لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيْطِرٍ

c. Sakin Mimin İzharı (İzhar-ı Şefevi): Sakin mimden sonra mim (م) ve ba (ب) dışındaki harflerden birisi gelecek olursa izhar olur. Bu durumda sakin mim kendisinden sonra gelen harfe katılmaksızın açık olarak okunur. Bu okuyuşta mim sesinde tutma yapılmaz.[2]

1. Sıtkı Gülle, Açıklamalı Örnekleriyle Tecvid İlmi, s. 408.
2. Sıtkı Gülle, Açıklamalı Örnekleriyle Tecvid İlmi, s. 408-409.

Örnekler:

هُمْ فِيهِ	اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ	لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ
لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ	لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ	اَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ

ETKİNLİK

Aşağıda verilen Tevbe suresinin 76 ve 78. ayetlerinde ve Fil suresinin 4. ayetinde yer alan "sakin mim"in okunuşu ile ilgili durumları belirleyiniz. Bu durumları "sakin mim"in okunuş şekilleri açısından sınıflandırınız.

فَلَمَّآ اٰتٰىهُمْ مِنْ فَضْلِهٖ بَخِلُوا بِهٖ وَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٧٦﴾

اَلَمْ يَعْلَمُوٓا اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوٰىهُمْ وَاَنَّ اللّٰهَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿٧٨﴾

تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ ﴿٤﴾

3. Râ'nın Hükümleri

Râ'nın hükümleri, "râ" (ر) harfinin okunuş şekilleri demektir. Râ harfinin okunuşunda kalın okunuş esas olmakla beraber diğer harflerden farklı bir yönü vardır. Râ harfi, bulunduğu yere göre ince, kalın veya hem ince hem de kalın okunabilir. Râ harfi beş yerde kalın, dört yerde ince, üç yerde de hem ince hem kalın okunur. Şimdi bunları sırasıyla görelim.[1]

"Ra" harfinin kalın okunduğu durumlar:

1. "Râ" harfi üstün veya ötreli olursa kalın okunur.

Örnekler:

رَبُّ	رَزَقَ	فِرَاشاً	اَرَاَيْتَ
نَصْرٌ	وَالرُّوحُ	كَافِرُونَ	رُوَيْدَى

1. bk. Sıtkı Gülle, Açıklamalı Örnekleriyle Tecvid İlmi, s. 381-402; Demirhan Ünlü, Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi, s. 125-128; Mehmet Ali Sarı, Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Tekniği ve Kuralları, s. 100-101.

2. “Râ” harfi sakin, kendinden önceki harfin harekesi üstün veya ötre olursa kalın okunur.

Örnekler:

فَانْظُرْ	مَرْيَمُ	قَرْيَةٌ	بَرْقٌ
اَلْقُرْاٰنَ	مُرْسَلٌ	اَرْسَلْنَا	مُرْتَابٌ

3. “Râ” harfi ve önceki harf sakin, daha önceki harf üstün veya ötreli olursa kalın okunur.

Örnekler:

اَمْرْ	وَارْكَعِى	اَلْقَدْرْ	فِى الصُّدُورْ

4. “Râ” harfi sakin, kendinden önceki harfin harekesi geçici kesre (sabit olmayan, arizi) olursa bu durumda “râ” kalın okunur.

Örnekler:

اِرْجِعِى	اِرْتَابُوا	اِرْتَبْتُمْ

5.“Râ” harfi sakin, kendinden önceki harfin harekesi kesre olur ve “râ”dan sonra kalın (istilâ) harflerden biri gelirse “râ” kalın okunur. İstilâ harfleri şunlardır:

(ط), (ظ), (غ), (ص), (ض), (خ) , (ق)

Örnekler:

فِرْقَةٌ	مِرْصَادًا	قِرْطَاسٍ

NOT EDELİM

Üstün veya ötre ile harekeli olan "râ" harfi kalın okunur. Aynı şekilde kalın okunan sakin "râ" da da bu kalın okuyuşu göstermeye dikkat etmek gerekir.

ETKİNLİK

Aşağıda verilen Yâsin suresinin 10-12. ayetlerindeki kalın okunan "râ" harflerini belirleyerek bunların niçin kalın okunması gerektiğini söyleyiniz.

وَسَوَآءٌ عَلَيْهِمْ ءَاَنْذَرْتَهُمْ اَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾ اِنَّمَا تُنْذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ

وَخَشِيَ الرَّحْمٰنَ بِالْغَيْبِ ۚ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَاَجْرٍ كَرِيمٍ ﴿١١﴾ اِنَّا نَحْنُ نُحْيِ

الْمَوْتٰى وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَاٰثَارَهُمْ ۗ وَكُلَّ شَيْءٍ اَحْصَيْنَاهُ فِيٓ اِمَامٍ مُبِينٍ ﴿١٢﴾

"Râ" harfinin ince okunduğu durumlar:

1. Râ harfi esreli olursa ince okunur.

Örnekler:

نَارٍ	اَمْرٍ	شَرٍّ	خَيْرٍ
رِجَالٌ	رِيَاضٍ	مُنْذِرِينَ	كَافِرِينَ

2. Râ harfi sakin, kendinden önceki harf esreli olursa “râ” ince okunur.

Örnekler:

اَنْذِرْ	فَاصْبِرْ	يَسِّرْ	مِرْيَةٌ
وَاغْفِرْلَنَا	وَبَشِّرْهُمْ	فِى مِرْيَةٍ	وَاسْتَغْفِرْهُ

3. Râ harfi ve önceki harf sakin, daha önceki harf esreli olursa “râ” ince okunur. Bu durum genellikle ayet veya kelime sonlarında durulduğu zaman olur.

Örnekler:

قَدِيرُ	كَبِيرُ	بَصِيرُ
خَبِيرُ	لِذِكْرِ	حِجْرٍ

4. Râ harfi sakin, kendinden önceki harf de “lin” harfi olan “ya” olursa bu durumda “râ” harfi ince okunur. Bu durum ayet veya kelime sonlarında durulduğu zaman olur.

Örnekler:

خَيْرْ	سَيْرْ	طَيْرْ

NOT EDELİM

Esre harekeli olan "râ"yı ince olarak okumak gerektiği gibi ince okunacak sakin "râ"da da bu ince okuyuşu göstermeye dikkat etmek gerekir.

ETKİNLİK

Aşağıda verilen Mâide suresinin 1-2. ayetlerinde geçen kalın ve ince okunan "râ" harflerini belirleyerek altını çiziniz. Bunların kalın ve ince okunma nedenlerini söyleyiniz.

يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوٓا اَوْفُوا بِالْعُقُودِ ۚ اُحِلَّتْ لَكُمْ بَهِيمَةُ الْاَنْعَامِ اِلَّا مَا يُتْلٰى
عَلَيْكُمْ غَيْرَ مُحِلِّى الصَّيْدِ وَاَنْتُمْ حُرُمٌ ۗ اِنَّ اللّٰهَ يَحْكُمُ مَا يُرِيدُ ﴿١﴾ يَا
اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا لَا تُحِلُّوا شَعَآئِرَ اللّٰهِ وَلَا الشَّهْرَ الْحَرَامَ وَلَا الْهَدْىَ وَلَا
الْقَلَآئِدَ وَلَآ آٰمِّينَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ يَبْتَغُونَ فَضْلاً مِنْ رَبِّهِمْ وَرِضْوَاناً ۚ وَاِذَا
حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا ۚ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ اَنْ صَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ اَنْ تَعْتَدُوا ۘ وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوٰى ۖ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْاِثْمِ
وَالْعُدْوَانِ ۖ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ۚ اِنَّ اللّٰهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢﴾

“Râ” harfinin hem kalın hem de ince okunabileceği durumlar:

1. “Râ” harfi sakin, kendinden önceki harfin harekesi kesre olur ve “râ”dan sonra kalın (istilâ) harflerden biri kesreli olarak gelirse bu durumda “râ” ince de kalın da okunabilir. Bu durumun Kur’an-ı Kerim’de tek bir örneği, Şuarâ suresinin 63. ayetinde yer alır.

كُلُّ فِرْقٍ

2. “Râ” sakin olur, kendinden önce “sad” veya “tı” harflerinden biri sakin olarak gelir ve bunların öncesi kesreli olursa bu durumda “râ” hem ince hem de kalın okunabilir. Bu durum, kelime sonunda durulduğunda (vakf) meydana gelir.

مِنْ مِصْرَ	عَيْنَ الْقِطْرِ

3. “Râ” harfi ve önceki harf sakin, daha önceki harf üstün olursa “râ” (kelimenin aslına işaret etmek için) ince ve (kelime üzerinde durulacaksa) kalın okunabilir.

يَسْرِ	فَاَسْرِ	وَالْفَجْرِ	وَلَيَالٍ عَشْرٍ

NOT EDELİM

“Râ” harfi, şeddeli veya idgamlı olduğunda harekeli olan ikinci “râ”nın okunuşu dikkate alınır. İkinci “râ” kalın okunuyorsa sakin olan birinci “râ” da kalın, ikinci “râ” ince okunuyorsa birinci “râ” da ince okunur.

Örnek: “ شَرِّ ” kelimesinde her ikisi de ince, “ يَفِرُّ ” kelimesinde her ikisi de kalın okunur.

4. Vakf, İbtida, Vasl ve İşaretleri

A. VAKF

Vakf kelimesi durmak, ara vermek, duraklamak vb. anlamlara gelir. Tecvit ilmine ait bir kavram olarak ise vakf; Kur'an-ı Kerim'i okurken bir kelime üzerinde belirli bir süre durup nefes alarak dinlenmektir.[1]

Kutsal kitabımızda hiç duraklamadan okunabilecek kadar kısa ayetler olduğu gibi tek nefeste okunamayacak kadar uzun ayetler de bulunmaktadır. Bu yüzden Kur'an okurken ayet aralarında veya sonlarında durup nefes almaya ihtiyaç duyarız. Ancak her istediğimiz yerde durmamız uygun olmayabilir. İşte Kur'an-ı Kerim okurken doğru yerde durmanın ve okumaya, manayı bozmayacak şekilde doğru yerden başlamanın büyük önemi vardır. Bu sebeple Kur'an-ı Kerim'i okuyacak kişinin vakfla ilgili kuralları iyi öğrenmesi gerekir.

1. Vakfla İlgili Belli Başlı Kurallar

Kur'an okuyacak kişinin vakfla ilgili olarak bilmesi gereken belli başlı kurallar şunlardır:[2]

a. Vakf esnasında hareke üzerinde durmak doğru değildir. Vakf yapılırken hareke belli edilmez ve kelimenin son harfi cezimli okunur.

Örnekler:

وَاَنْزَلَ التَّوْرٰيةَ وَالْاِنْجِيلَ	هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
اِنَّ اللّٰهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ	فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ

b. Vakf yapılırken kelimelerin sonunda bulunan iki sükun (cezim) yan yana gelebilir.

Örnekler:

فَقَدْ جَآءَكُمُ الْفَتْحُ	لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ
مِنْ قَبْلُ وَمِنْ بَعْدُ	اَنَّمَا تَدْعُونَنِى اِلَيْهِ

1. Demirhan Ünlü, Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi, s. 144.
2. bk. Demirhan Ünlü, Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi, s. 144-150; Mehmet Ali Sarı, Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Tekniği ve Kuralları, s. 106-110.

c. Vakf yapılan kelimenin sonunda (iki esre veya iki ötre olan) tenvin varsa bu durumda tenvin düşer ve yerini sükun alır.

Örnekler:

وَاَنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ عَلِيمْ	لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمْ
وَاللّٰهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطْ	فَاِنَّ اللّٰهَ عَزِيزٌ حَكِيمْ

Eğer kelimenin sonundaki tenvinli harf iki üstünden meydana gelmiş ise bu durumda vakf yapıldığında kelimenin son harfi sükun olmaz. Üstünlü tenvinlerdeki tenvin elife çevrilir ve son harf üzerinde med-i tabîî yapılarak durulur.

Örnekler:

اٰتَيْنَاهُ حُكْماً وَعِلْمًا	مِنَ الَّيْلِ مُظْلِمًا
اِذْ يُرِيكَهُمُ اللّٰهُ فِى مَنَامِكَ قَلِيلاً	اَللّٰهُ اَمْرًا كَانَ مَفْعُولاً

ç. Aslı iki kelime olduğu hâlde birleşerek tek kelime hâlinde yazılan sözcüklerin, birinci kelimesinde durmak uygun (caiz) olmaz. Bu kelimelerin sonunda bile durmak tecvit kuralları açısından hoş görülmez.

Örnekler:

كُلَّمَا	إِنَّمَا	فِيمَا
اِلَيْهِنَّ	اِنَّكُمْ	اَنَّهُمْ

d. Vasl (geçiş) hâlinde iki sakinin bir araya gelmesi sebebiyle okunmayan ve lafız bakımından hazfedilen (kaldırılan) elif, vav ve yâ harfleri vakf yapıldığında (durulduğunda) varmış gibi okunur.

Örnekler:

فَاتَّقُوا ifadesindeki فَاتَّقُوا üzerinde durulursa	فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِى
وَقُودُهَا ifadesindeki وَقُودُهَا üzerinde durulursa	وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ

e. Vasl (geçiş) hâlinde hareke ile okunan harflerin, vakf durumunda harekeleri düşer, sakin olarak okunur.

Örnekler:

وَلَا يَنْقُضُونَ الْمِيثَاقَ	لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ
لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ	اَمْ بِظَاهِرٍ مِنَ الْقَوْلِ

f. Vakf yapılan kelimenin sonunda harekeli (و) veya (ى) harfi bulunur, kendilerinden önceki harfin harekesi "vav"da ötre, yâ"da esre olursa "vav" ve "yâ"nın üzerindeki harekeler düşer ve bunlar med harfi olur.

Örnekler:

لَنْ نَدْعُوَا	وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِىَ
لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ	فَقُلْ اَسْلَمْتُ وَجْهِىَ

g. Sonu şedde ile biten kelimelerin üzerinde vakf yapılması durumunda, harfin şeddesi belli edilerek okunur.

Örnekler:

مَالَيْسَ بِحَقِّ	يَوْمَئِذٍ اَيْنَ الْمَفَرُّ
اِلٰى رَبِّكَ يَوْمَئِذِ الْمُسْتَقَرُّ	تَبَّتْ يَدَآ اَبِى لَهَبٍ وَتَبَّ

h. Sonu açık “te” ile biten kelimelerin üzerinde vakf yapıldığında te harfi cezim ile okunur.

Örnekler:

وَاُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ	يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ
وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمٰوَاتِ	يُحْيِ وَيُمِيتُ

ı. Sonu kapalı (yuvarlak) te ile biten kelimelerin üzerinde vakf yapılması durumunda “te” harfi sakin “he” şeklinde okunur.

Örnekler:

مَا الْحَآقَّةُ	اَلْقَارِعَةُ
فَاُهْلِكُوا بِالطَّاغِيَةِ	فَهَلْ تَرٰى لَهُمْ مِنْ بَاقِيَةٍ

ı. Kelime sonunda yer alan "he" harfi, gerek zamir gerek işaret ismi gerekse de kelimenin aslından olsun üzerinde vakf yapıldığında cezimli olarak ve harf belli edilecek şekilde okunur.

Örnekler:

بِاِذْنِهْ	وُجُوهٌ	وَقَلْبُهُ	عَنْهُ

NOT EDELİM

Kur'an-ı Kerim okunurken vakf yapılmaması gereken bazı yerler şunlardır.

1. Kelimeyi ortadan ikiye bölecek şekilde vakf yapılmaması gerekir.

Örnek

a. " اَنْفُسَكُمْ " kelimesini okurken " اَنْفُ "

b. " مَوَالِىَ " kelimesini okurken " مَوَا " şeklinde vakf yapılmamalıdır. Bu tarz vakf yapılması durumunda ayetin anlamının bozulabileceği unutulmamalıdır.

2. Harf-i cerlerin ve edatların üzerinde vakf yapılmamalıdır. (فِى عَلٰى اِلٰى اِذْ مِنْ مَا قَدْ لَوْ)

3. Arapçada isim tamlamasının iki unsuru vardır. Bunların ilki muzaaf (tamlanan) ikincisi muzaafun ileyh (tamlayan)tir. İsim tamlamasının ögeleri ayrıldığında muzaaf üzerinde vakf yapılmaz.

Örneğin " مَالِكِ يَوْمِ الدِّيْنِ " ayetini okurken " مَالِكِ " diyerek isim tamlamasının muzaafı (tamlanan) üzerinde durulmaz. Çünkü bu durumda tamlanan, tamlayandan ayrılmış olur.

2. Vakf İşaretleri ve Anlamları

Kur'an-ı Kerim'de, bazı kelimelerin sonunda ve üst tarafında tek başına yazılmış durumda bulunan harfler vardır. Bu harfler vakf işaretleridir ve her bir harfin vakf konusunda bir anlamı ve karşılığı vardır. Büyük kıraat âlimi İmam Muhammed Secavendi (öl. 1165) tarafından belirlendiği için bu harflere Secavend harfleri denilmiştir. İmam Muhammed Secavendi'nin "vakf ve ibtida" konusunda yazmış olduğu eser günümüzde de önemini korumaktadır. Secavendi'nin vakf konusunda belirlediği esaslar günümüzde de Kur'an okunuşunda uygulanmaya devam edilmektedir. Kur'an-ı Kerim'de yer alan vakf işaretleri ve anlamları şöyle sıralanır:

(م) Vakfın mutlaka yapılması gerektiğini, vakf yapılmadığında kastedilen mananın bozulacağını belirtir.

(ط) Anlatılan konunun tamamlandığı yerlerde bulunur. Bu yüzden durmak, geçmekten daha iyidir.

(ج) Vakf yapmanın da geçmenin de caiz olduğu yerlerde bulunur. Ancak vakf yapmak daha iyidir.

(ز) Vakf yapmak caiz olmakla birlikte geçmek daha iyidir.

(ص) Okunan bölümün uzun olması sebebiyle nefesin yetmemesi durumunda, vakf yapılmasına izin verilir. Vakf yapılınca geriden almaya lüzum yoktur.

(ق) Vakf yapmamak daha iyidir. Vakf yapılırsa geriden almaya gerek yoktur. Durulan yerden okunmaya devam edilir.

(قِـفْ) Vakf yapılmasının faydalı görüldüğü durumlarda tercih edilir. Bu işaretin olduğu yerde vakf yapmak veya yapmamak mümkündür. Ancak vakf yapmak daha uygundur.

(لا) Vakf yapmaya uygun yer değildir. "Burada durma!" anlamına gelen bir işarettir. Mecburi olarak bu işaretin olduğu yerde vakf yapılırsa okumaya işaret öncesindeki uygun bir yerden başlamak gerekir. Şayet bu işaret ayet sonunda ise geriden almaya gerek yoktur.

(ع) Ayet sonlarında bulunan bu işaret, anlatılan konunun tamamlandığını belirtir. Namaz esnasında bu işaretin olduğu yerde rükûya gitmek uygun görülmüştür.

(ك) Kendisinden önce hangi vakf işareti varsa onun hükmüne tabidir.

(∴ ـــــ ∴) Birbirini takip eden benzer kelimelere konulan bu üç noktalardan birinde vakf yapılırsa diğerinde yapılmaz. Bu işaretlerin ikisinde birden vakf yapılamadığı gibi, ikisini birden geçmek de uygun değildir.[1]

1. Sıtkı Gülle, Açıklamalı Örnekleriyle Tecvid İlmi, s. 436-437; Demirhan Ünlü, Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi, s. 157-158.

B. VASL

Vasl sözlükte geçmek, ulamak, katmak, kavuşturmak, birleştirmek, bir şeyi bir şeye bitiştirmek gibi manalara gelir. Tecvit ilminde ise Kur'an okurken ayetlerin kelimelerini arka arkaya, vakf yapmadan, bir kelimeyi kendisinden sonra gelen kelimeye ekleyerek okumaya vasl denir. Vakfın zıddı olan vaslda, esas olan harekedir. Vasl ile okunması gereken kelimeyi vakf ile okumak caiz değildir.[1]

Vaslın bazı kurallarını şöylece sıralayabiliriz:[2]

a. Vasl yapılacak yerde, harflerden her ikisi de harekeli ise harfler kendi harekeleri ile okunur.

Örnekler:

وَاَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْراً اَبَابِيلَ	قُلْ اَرَاَيْتُمْ اِنْ اَهْلَكَنِيَ اللّٰهُ
وَاَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولاً	بَطَآئِنُهَا مِنْ اِسْتَبْرَقٍ

b. Vasl yapılacak yerde, harflerden biri harekeli diğeri sakin ise harekeli harfin harekesi sakin harfe birleştirilerek okunur.

Örnekler:

مِنَ الرَّحْمٰنِ	هُمُ الْغَالِبُونَ
مَا هٰذِهِ التَّمَاثِيلُ	وَاَقِيمُوا الصَّلٰوةَ

c. Vasl yapılan yerde, harflerden ikisi de sakin ve bunların birincisi med harflerinden ise bu durumda med harfi okunmaz.

Örnekler:

عَلَى الْبَاطِلُ	مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ
اَلَّذِى اسْتَوْقَدَ	وَجَنَى الْجَنَّتَيْنِ

1. Demirhan Ünlü, Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi, s. 140; Sıtkı Gülle, Açıklamalı Örnekleriyle Tecvid İlmi, s. 441.
2. Demirhan Ünlü, Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi, s. 140-143; Sıtkı Gülle, Açıklamalı Örnekleriyle Tecvid İlmi, s. 440-446.

ç. Vasl yapılan yerdeki iki sakinden birincisi, med harfi değilse sakin olan bu harf hareke ile okunur.

Örnekler:

خُذِ الْكِتَابَ	لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ
قَالَتِ الْاَعْرَابُ	مِنَ الشَّيْطَانِ

d. Vasl yapılan yerde, harflerden ikisi de sakin ve bunların birincisi tenvinli ise tenvinin sakin nunu, kesre ile harekelenerek okunur.

Örnekler:

خَيْرٌ اطْمَئِنَّ	يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ
وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ	اِفْكٌ افْتَرٰيهُ

e. Vasl yapılan yerde, harflerden ikisi de sakin ve bunların birincisi mütekellim zamiri olan ya ise bu durumda ya harfi üstün okunur.

Örnekler:

نِعْمَتِيَ الَّتِى	عَنْ اٰيَاتِيَ الَّذِينَ
قَالَ نَبَّاَنِيَ الْعَلِيمُ	لَمَّا جَآءَنِيَ الْبَيِّنَاتُ

C. İBTİDA

İbtida, sözlükte başlamak anlamına gelir. Tecvit ilminde ise Kur'an okumaya başlamaya veya okurken vakf yapıldıktan sonra Kur'an okumaya tekrar başlamaya denir.

Kur'an-ı Kerim, Yüce Allah'ın (c.c.) biz insanlara gönderdiği ilahi bir kitaptır. Bu kitap hem dinimizin temel kaynağı hem de bize yol gösteren bir rehberdir. Kur'an, Yüce Allah'ın (c.c.) sözlerinden oluşan, okunmak, anlaşılmak ve kendisiyle amel edilmek üzere gönderilmiş ilahi bir kitaptır. Bu konu Kur'an-ı Kerim'de şöyle belirtilmektedir: **"Anlayasınız diye biz onu Arapça bir Kur'an olarak indirdik."**[1]

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'in kolay anlaşılabilmesi için harflerin mahreç ve sıfatlarına dikkat edilerek düzgün okunması ve okumaya başlama yerlerinin (ibtida) doğru olarak belirlenmesi gerekir. Edebi bir eseri okurken başlanacak ve durulacak yerlere dikkat etmediğimizde, okuduğumuz metin anlaşılmaz hâle gelmektedir. Kur'an'ın kolayca anlaşılabilmesi için ibtida kurallarını öğrenmemiz ve bunları uygulamamız gerekir.

Kur'an-ı Kerim'de Tevbe suresi dışındaki bütün surelerin başında besmele bulunur ve Kur'an okumaya besmele çekilerek başlanır. Kur'an-ı Kerim okumaya surelerin başından başlayabileceğimiz gibi yüce kitabımızın herhangi bir yerinden de başlayabiliriz. Burada dikkat etmemiz gereken konu, Kur'an okumaya başlayacağımız yerin anlam yönünden uygun olmasıdır.

Sure başları, surelerde yer alan kıssaların başladığı bölümler, يَا - يَاأَيُّهَا gibi "Nida Harfleri" ile başlayan ayetler mana itibarı ile Kur'an okumaya başlamanın uygun olduğu yerlerdir.

Kur'an okumaya başlamada (ibtida) dikkat edilmesi gerekli en önemli özellik, başlanacak bölümün konu bütünlüğü açısından öncesi ile bağlantısının olmasıdır. Ayrıca surede işlenen konu anlam ve lafız yönünden de tamamlanmalıdır.

Kur'an-ı Kerim okurken vakf yapıldığında, tekrar Kur'an okumaya başlanacak en uygun kelime ve harfler şunlardır: إِنَّ أَنَّ كَأَنَّ لَكِنَّ لَيْتَ لَعَلَّ

هٰذَا gibi işaret sıfatlarından sonra durulduğunda, tekrar okumaya bu işaret sıfatları okunarak başlanmalıdır.

1. Yusuf suresi, 2. ayet.

Kur'an okurken vakf yapıldığında, tekrar okumaya isimlerin başında bulunan بِ , مِنْ, عَلٰى, لِ , كَ, اِلٰى, عَنْ gibi harfi cerlerden başlanılmamalıdır. Aynı şekilde harfi cerlerden sonra gelen kelime üzerinde vakf yapıldığında tekrar okumaya bu kelimeden başlanılmaz. Mesela; فِى الْاَرضِ diye durulduğunda الْاَرضِ kelimesi ile tekrar okumaya başlanılmamalıdır.

Sıfat veya isim tamlamaları üzerinde vakf yapıldığında sadece tamlayan okunarak tekrar okumaya devam edilmez. Mesela مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ ifadesinde durulduğunda يَوْمِ الدِّينِ kelimesinden başlanılmaz.

İsmi mevsullerden sonra gelen kelime üzerinde durulduğunda, ismi mevsulden başlanarak tekrar okumaya devam edilmelidir. Mesela اِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا ibaresinde durulduğunda كَفَرُوا kelimesinden başlanılmamalı ismi mevsul okunarak tekrar okumaya devam edilmelidir.

İstisna harfi olan اِلَّا üzerinde durulduğunda bu harften veya sonrasındaki kelimeden başlanılmamalı daha öncesindeki uygun bir yerden okumaya başlanılmalıdır.

Cümlede fail (özne) görevinde bulunan kelimeyi, mefullerinden ayıracak şekilde tekrar okumaya başlanılmamalıdır.

Tekrar okumaya başlarken sıfat ve mevsufun birbirinden ayrılmamasına dikkat edilmelidir.

Kur'an okurken durulduğunda, tekrar okumaya اَلْ , مَا , اِنْ , لَا gibi harflerden başlamak da uygun değildir.

NOT EDELİM

Kur'an-ı Kerim okuyan her Müslümanın Arapçanın kurallarını bilmesi beklenemez. Dolayısıyla Kur'an okurken nerede durulacağı ve tekrar okumaya nereden başlanacağı konusunda okuyucunun hata yapması mümkündür. Vakf ve ibtida konusunda hata yapmaktan kaçınmak için Kur'an okurken vakf işaretlerine dikkat edilmesi gerekir.

5. Secde Ayetleri ve İşareti

GÜDÜLEME

"Ey iman edenler! Rükû edin; secdeye kapanın; Rabb'inize ibadet edin; hayır isteyin ki kurtuluşa eresiniz."

Hac suresi, 77. ayet.

Yukarıdaki ayet, secde etmenin anlam ve önemi konusunda sizlere neler düşündürmektedir?

Secde kelimesi sözlükte; boyun bükme, eğilme, itaat etme, emrine uyma gibi anlamlara gelir. Dinî bir terim olarak secde; namazda alnı, burnu, elleri, dizleri ve ayak parmaklarını yere koyup orada Allah'ı (c.c.) yüceltmek, Hz. Peygamber'in (s.a.v.) öğrettiği duaları okumak[1] demektir.

İslam dininde emredilen temel ibadetlerden biri namazdır. Namaz ibadetini oluşturan en önemli unsurlardan biri ise secdedir. Çünkü cenaze namazı hariç diğer bütün namazlarda secde edilir. Günlük namazlar, cuma namazı, bayram namazı vb. her namazın her rekâtında mutlaka iki kez secde yapılır. Âlemlerin Rabb'i olan Yüce Allah'ın (c.c.) huzurunda eğilip yere kapanılır, Hz. Peygamber'in (s.a.v.) öğrettiği şekilde Allah'ın (c.c.) yüceliği ifade edilir. Ancak Allah'ın (c.c.) yüceliğini ifade etmek amacıyla yaptığımız secdeler sadece namaz secdesinden ibaret değildir. Bunun dışında Kur'an okurken yapılması şart olan secde de vardır. Buna tilavet secdesi denir. Tilavet okumak, Kur'an-ı Kerim'i usulüne uygun olarak okumak anlamına gelir. Kur'an-ı Kerim'deki secde ayetlerinden birisini okuyan veya dinleyen Müslümanların yapması gereken secdeye "tilavet secdesi" denir. Tilavet secdesi tek secdeden oluşur. İmam-ı Âzam Ebu Hanife'ye göre Kur'an okuyan ve dinleyenlerin tilavet secdesi yapması vaciptir.[2] Yüce kitabımız Kur'an'da on dört yerde secde ayeti vardır.

Görsel 2.8: *Secde, Allah'ın (c.c.) huzurunda saygıyla yere kapanmaktır.*

1. MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 324; İslami Kavramlar, s. 624.
2. İslami Kavramlar, s. 703.

İmam Şafii, İmam Malik ve İmam Ahmet bin Hanbel'e göre tilavet secdesi yapmak çok güçlü bir sünnet yani "sünnet-i müekkede"dir. Tilavet secdesi yapacak Müslüman "Niyet ettim Allah rızası için tilavet secdesi yapmaya" der. Daha sonra "Allahü ekber" deyip tekbir aldıktan sonra secdeye kapanır. Tekbir getirildikten sonra eller kulaklara götürülmez. Doğrudan secde edilir. Secdede üç kez "Sübhâne Rabbiyel a'lâ" denir. Daha sonra "Allahü ekber" denilerek ayağa kalkılır. Böylece tilavet secdesi yapılmış olur. Tilavet secdesi yapıldıktan sonra, genellikle Bakara suresinin, 285. ayetinin son bölümünü oluşturan,

سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا ... وَاِلَيْكَ الْمَصِيرُ

cümlesi söylenir. Ayetin bu cümlesinin anlamı şöyledir: **"...İşittik, itaat ettik, ey Rabb'imiz! Senden bağışlama dileriz. Sonunda dönüş sanadır."**

اَلْجُزْءُ الثَّلَاثُونَ ٥٩٧

إِلَّا الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ اَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ۝٦

فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالدِّينِ ۝٧ اَلَيْسَ اللّٰهُ بِاَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ ۝٨

سُورَةُ الْعَلَقِ مَكِّيَّةٌ
وَهِيَ تِسْعَ عَشْرَةَ اٰيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِقْرَاْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ۝١ خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۝٢

اِقْرَاْ وَرَبُّكَ الْاَكْرَمُ ۝٣ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۝٤ عَلَّمَ الْاِنْسَانَ

مَا لَمْ يَعْلَمْ ۝٥ كَلَّآ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَيَطْغٰى ۝٦ اَنْ رَاٰهُ اسْتَغْنٰى ۝٧

اِنَّ اِلٰى رَبِّكَ الرُّجْعٰى ۝٨ اَرَاَيْتَ الَّذِي يَنْهٰى ۝٩ عَبْدًا اِذَا صَلّٰى ۝١٠

اَرَاَيْتَ اِنْ كَانَ عَلَى الْهُدٰى ۝١١ اَوْ اَمَرَ بِالتَّقْوٰى ۝١٢ اَرَاَيْتَ

اِنْ كَذَّبَ وَتَوَلّٰى ۝١٣ اَلَمْ يَعْلَمْ بِاَنَّ اللّٰهَ يَرٰى ۝١٤ كَلَّا لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ

لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ ۝١٥ نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ۝١٦ فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ ۝١٧

سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ ۝١٨ كَلَّا لَا تُطِعْهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِبْ ۝١٩

سُورَةُ الْقَدْرِ مَكِّيَّةٌ
وَهِيَ خَمْسُ اٰيَاتٍ

Görsel 2.9: *Kur'an'da secde ayetlerinin olduğu sayfalarda secde gülü resmi bulunur.*

NOT EDELİM

Herhangi bir secde ayeti aynı zaman ve mekânda birden fazla okunmuşsa tek secde yapmak yeterlidir. Farklı secde ayetleri aynı zaman ve mekânda okunursa her bir secde ayeti için ayrı tilavet secdesi yapmak gerekir.

Secde ayeti namaz içinde okunmuşsa o ayetten sonra üçten fazla ayet okumadan secdeye gitmek gerekir. [1]

Namazda tilavet secdesi gerektiren ayetten sonra üçten fazla ayet okunacaksa bu durumda hemen secde yapmak gerekir. Secde yapıldıktan sonra da ayağa kalkılıp olduğu gibi namaza devam edilir.

Yüce Allah'ın (c.c.) emrine uymak, inkârcılara muhalefet etmek için her secde ayeti okunduğunda tilavet secdesi yapılır.

1. bk. TDV İlmihâli, C 1, s. 353-354; DİB Dinî Kavramlar Sözlüğü, s. 663.

ETKİNLİK

"Allah'a secde eden insan bedensel olarak eğilir ama manevi olarak yücelir." Niçin? Arkadaşlarınızla değerlendiriniz.

Yüce kitabımız Kur'an'da geçen on dört secde ayeti vardır. Bu ayetler şöyledir:

A'râf suresi, 206. ayet

إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيُسَبِّحُونَهُ وَلَهُ يَسْجُدُونَ

Anlamı

"Kuşkusuz Rabb'in katındakiler O'na kulluk etmekten kibirlenmezler, O'nu tesbih eder ve yalnız O'na secde ederler."

İnşikak suresi, 21. ayet

وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُونَ ۩

Anlamı

"Onlar kendilerine Kur'an okununca secde de etmezler."

Ra'd suresi, 15. ayet

وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَظِلَالُهُمْ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ

Anlamı

"Göklerde ve yerde bulunanlar da onların gölgeleri de sabah akşam ister istemez sadece Allah'a secde ederler."

Nahl suresi, 49. ayet

وَلِلّٰهِ يَسْجُدُ مَا فِى السَّمٰوَاتِ وَمَا فِيالْاَرْضِ مِنْ دَآبَّةٍ وَالْمَلٰٓئِكَةُ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ

Anlamı

"Göklerde bulunanlar, yerdeki canlılar ve bütün melekler, büyüklük taslamadan Allah'a secde ederler."

İsrâ suresi, 107. ayet

قُلْ اٰمِنُوا بِهٖٓ اَوْ لَا تُؤْمِنُوا ۭ اِنَّ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهٖٓ اِذَا يُتْلٰى عَلَيْهِمْ يَخِرُّوْنَ لِلْاَذْقَانِ سُجَّدًا ۙ

Anlamı

"De ki: Siz ona ister inanın, ister inanmayın; şu bir gerçek ki, bundan önce kendilerine ilim verilen kimselere o (Kur'an) okununca, derhal yüzüstü secdeye kapanırlar."

Meryem suresi, 58. ayet

اُولٰۗىِٕكَ الَّذِيْنَ اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيّٖنَ مِنْ ذُرِّيَّةِ اٰدَمَ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوْحٍ ۡ وَّمِنْ ذُرِّيَّةِ اِبْرٰهِيْمَ وَاِسْرَاۗءِيْلَ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَا ۭ اِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيٰتُ الرَّحْمٰنِ خَرُّوْا سُجَّدًا وَّبُكِيًّا

Anlamı

"İşte bunlar, Allah'ın kendilerine nimetler verdiği peygamberlerden, Âdem'in soyundan, Nuh ile birlikte (gemide) taşıdıklarımızdan, İbrahim ve İsrail'in (Yakub'un) soyundan, doğruya ulaştırdığımız ve seçkin kıldığımız kimselerdendir. Onlara, çok merhametli olan Allah'ın ayetleri okunduğunda ağlayarak secdeye kapanırlardı."

Furkân suresi, 60. ayet

وَاِذَا قِيلَ لَهُمُ اسْجُدُوا لِلرَّحْمٰنِ قَالُوا وَمَا الرَّحْمٰنُ اَنَسْجُدُ لِمَا تَأْمُرُنَا وَزَادَهُمْ نُفُوراً ۛ

Anlamı

"Onlara: Rahmân'a secde edin, denildiği zaman 'Rahmân da neymiş! Bize emrettiğin şeye secde eder miyiz hiç!' derler ve bu emir onların nefretini arttırır."

Hac suresi, 18. ayet

اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِى السَّمٰوَاتِ وَمَنْ فِى الْاَرْضِ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالدَّوَآبُّ وَكَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ ؕ وَكَثِيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ ؕ وَمَنْ يُهِنِ اللّٰهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُكْرِمٍ ؕ اِنَّ اللّٰهَ يَفْعَلُ مَا يَشَآءُ

Anlamı

"Görmez misin ki, göklerde olanlar ve yerde olanlar, Güneş, Ay, yıldızlar, dağlar, ağaçlar, hayvanlar ve insanların birçoğu Allah'a secde ediyor; birçoğunun üzerine de azap hak olmuştur. Allah kimi hor ve hakir kılarsa, artık onu değerli kılacak bir kimse yoktur. Şüphesiz Allah dilediğini yapar."

Alâk suresi, 19. ayet

كَلَّا ؕ لَا تُطِعْهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِبْ

Anlamı

"Hayır! Ona uyma! Allah'a secde et ve (yalnızca ona) yaklaş!"

Neml suresi, 25. ayet

اَلَّا يَسْجُدُوا لِلّٰهِ الَّذِى يُخْرِجُ الْخَبْءَ فِى السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ

Anlamı

"(Şeytan böyle yapmış ki) göklerde ve yerde gizleneni açığa çıkaran, gizlediğinizi ve açıkladığınızı bilen Allah'a secde etmesinler."

Secde suresi, 15. ayet

اِنَّمَا يُؤْمِنُ بِاٰيَاتِنَا الَّذِينَ اِذَا ذُكِّرُوا بِهَا خَرُّوا سُجَّداً وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ

Anlamı

"Bizim ayetlerimize ancak o kimseler inanırlar ki bunlarla kendilerine öğüt verildiğinde, büyüklük taslamadan secdeye kapanırlar ve Rablerini hamd ile tesbih ederler."

Fussilet suresi, 37. ayet

وَمِنْ اٰيَاتِهِ الَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ۜ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلّٰهِ الَّذِى خَلَقَهُنَّ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُونَ

Anlamı

"Gece ve gündüz, Güneş ve Ay O'nun ayetlerindendir. Eğer Allah'a ibadet etmek istiyorsanız Güneş'e de Ay'a da secde etmeyin. Onları yaratan Allah'a secde edin!"

Sâd suresi, 24. ayet

قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَعْجَتِكَ اِلٰى نِعَاجِهٖ ۜ وَاِنَّ كَثِيراً مِنَ الْخُلَطَآءِ لَيَبْغِى
بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ اِلَّا الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَقَلِيلٌ مَا هُمْ ۗ وَظَنَّ
دَاوُدُ اَنَّمَا فَتَنَّاهُ فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعاً وَاَنَابَ

Anlamı

"Davud: Andolsun ki senin koyununu kendi koyunlarına katmak istemekle sana haksızlıkta bulunmuştur. Doğrusu ortakçıların çoğu, birbirlerinin haklarına tecavüz ederler. Yalnız iman edip de iyi işler yapanlar müstesna. Bunlar da ne kadar az, dedi. Davud, kendisini denediğimizi sandı ve Rabb'inden mağfiret dileyerek eğilip secdeye kapandı, tevbe edip Allah'a yöneldi."

Necm suresi, 62. ayet

فَاسْجُدُوا لِلّٰهِ وَاعْبُدُوا

Anlamı

"Haydi Allah'a secde edip O'na kulluk edin!"

Görsel 2.10: *Secde ayetlerinden birini okuduğumuzda veya dinlediğimizde hemen secde etmeliyiz.*

III. EZBERLENECEK DUALAR, SURELER VE ANLAMLARI

1. Asr Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

Toplam üç ayetten oluşan Asr suresi, İnşirah suresinden sonra Mekke'de indirilmiştir. Bu surede Yüce Allah (c.c.) asra (ikindi vakti, asır-yüzyıl) yemin etmekte, insanların hüsranda olduğunu, iman edip salih amel işleyenlerin ve sabredenlerin kurtuluşa ereceğini vurgulamaktadır.

ASR SURESİ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَصْرِ ﴿١﴾ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَفِى خُسْرٍ ﴿٢﴾ اِلَّا الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا

الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ﴿٣﴾

Anlamı

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

"1-2. Andolsun zamana ki insan gerçekten ziyan içindedir. 3. Ancak, iman edip de salih ameller işleyenler, birbirlerine hakkı tavsiye edenler, birbirlerine sabrı tavsiye edenler başka (Onlar ziyanda değillerdir.)."

Hayatta her başarı düzenli bir şekilde, çok çalışarak ve sabırla elde edilir. Kararlı, sabırlı bir şekilde çalışmayan insanların başarılı olması mümkün değildir. Dolayısıyla günlük hayatımızda sabretmenin, güzel davranışlarda bulunmanın vazgeçilmez bir önemi vardır.

ETKİNLİK

Sabırlı olmanın önemi nedir? Tartışınız.

Asr suresinden günlük hayatımızla ilgili ne gibi ilkeler çıkarabiliriz? Arkadaşlarınızla konuşunuz.

2. Kadir Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

Kadir suresi, beş ayetten oluşur. Bu sure, Hz. Peygamber'in (s.a.v.) Mekke Dönemi'nde nazil olmuştur. Sure adını ilk ayetinde geçen "Kadir Gecesi"nden almıştır. Genel olarak bu surede, Kadir Gecesi'nin öneminden bahsedilmektedir. Kadir Gecesi'nin Allah (c.c.) katında bin aydan daha hayırlı olduğu vurgulanmaktadır.

KADİR SURESİ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِنَّآ اَنْزَلْنَاهُ فِى لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۚ ﴿١﴾ وَمَآ اَدْرٰيكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ﴿٢﴾ لَيْلَةُ الْقَدْرِ

خَيْرٌ مِنْ اَلْفِ شَهْرٍ ﴿٣﴾ تَنَزَّلُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِاِذْنِ رَبِّهِمْ ۚ مِنْ كُلِّ اَمْرٍ ۙ

سَلَامٌ ۛ هِىَ حَتّٰى مَطْلَعِ الْفَجْرِ ﴿٥﴾ ﴿٤﴾

Anlamı

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

"1. Şüphesiz, biz onu (Kur'an'ı) Kadir Gecesi'nde indirdik. 2. Kadir Gecesi'nin ne olduğunu sen ne bileceksin! 3. Kadir Gecesi bin aydan daha hayırlıdır. 4. Melekler ve Ruh (Cebrail) o gecede, Rablerinin izniyle her türlü iş için iner de iner. 5. O gece, tan yerinin ağarmasına kadar bir esenliktir."

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim, Kadir Gecesi'nde indirilmeye başlanmıştır. Kadir Gecesi dinî açıdan son derece önemli bir gecedir. Ramazan ayının son haftasında yer alan bu mübarek gece bütün Müslümanlar tarafından her yıl sevinçle karşılanır. Müslümanlar Kadir Gecesi'ni dua ederek, namaz kılarak, Kur'an okuyarak en güzel şekilde değerlendirmeye önem verir. Ayrıca Yüce Rabb'imizin de bildirdiği gibi Kadir Gecesi'nde melekler ve Ruh (Cebrail (a.s.)) yeryüzüne inerler. İnsanların iyiliği için güzel işler yaparlar. Gün doğana, gece bitene kadar bu güzellikler devam eder.

ETKİNLİK

Kadir suresinden ne gibi sonuçlar çıkarılabilir? Maddeler hâlinde yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Ayetü'l-Kürsi ve Anlamını Öğreniyorum

Ayetü'l-Kürsi, Bakara suresinin 255. ayetidir. İçerisinde ilahi hükümranlık, ilahi ilim ve kudret anlamındaki "kürsi" kelimesi geçtiği için bu ayete "Ayetü'l-Kürsi" denilmiştir. Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.) bir hadisinde, *"Her şeyin bir zirvesi vardır. Kur'an'ın zirvesi ve doruğu da Bakara suresidir. Bu surede bir ayet vardır ki Kur'an ayetlerinin efendisidir. O ayet, Ayetü'l-Kürsi'dir."*[1] buyurarak Ayetü'l-Kürsi'nin Kur'an-ı Kerim'deki önemine dikkat çekmiştir. O hâlde bizler de bu ayeti en doğru telaffuzla ve güzel bir şekilde okuyup ezberleyelim. Sadece namazlardan sonra değil, diğer zamanlarda da sık sık "Ayetü'l-Kürsi"yi okuyalım. Rabb'imizin gücünü, kudretini hatırlayalım. Yüce Allah'a (c.c.) sığınalım, ondan yardım isteyelim.

AYETÜ'L-KÜRSİ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَللّٰهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ اَلْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِى السَّمٰوَاتِ

وَمَا فِى الْاَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِى يَشْفَعُ عِنْدَهُ اِلَّا بِاِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ اَيْدِيهِمْ وَمَا

خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَىْءٍ مِنْ عِلْمِهِ اِلَّا بِمَا شَآءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمٰوَاتِ

وَالْاَرْضَ وَلَا يَؤُدُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

Anlamı

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

"Allah kendisinden başka hiçbir ilah olmayandır. Diridir, kayyumdur. O'nu ne bir uyuklama tutabilir ne de bir uyku. Göklerdeki her şey, yerdeki her şey O'nundur. İzni olmaksızın O'nun katında şefaatte bulunacak kimdir? O, kulların önlerindekileri ve arkalarındakileri (yaptıklarını ve yapacaklarını) bilir. Onlar O'nun ilminden, kendisinin dilediği kadarından başka bir şey kavrayamazlar. O'nun kürsüsü bütün gökleri ve yeri kaplayıp kuşatmıştır (O, göklere, yere, bütün evrene hükmetmektedir.). Gökleri ve yeri koruyup gözetmek O'na güç gelmez. O, yücedir, büyüktür."

1. Tirmizi, Fedâilü'l Kur'an, 2.

NOT EDELİM

Ayetü'l-Kürsi'de;

- Allah'ın (c.c.) birliği,
- Varlıklar üzerindeki hâkimiyeti,
- Allah'ın (c.c.) ilminin sonsuz olduğu,
- Tüm varlıkları koruyup gözettiği,
- Varlıkları denetim altında tuttuğu,
- Allah'ın (c.c.) her türlü eksiklikten uzak olduğu anlatılmaktadır.

ETKİNLİK

Ayetü'l-Kürsi'de verilmek istenen mesaj nedir? Düşüncelerinizi yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

KENDİMİZİ SINAYALIM

A. Aşağıdaki sorularda doğru seçeneği bulup işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi idgam-ı meal gunne harflerinden biri **olamaz**?

A. ط B. م C. و D. ى

2. Aşağıda verilen kelimelerden hangisinde "ر" harfi ince okunur?

A. ضَرَبَ B. شَرِفَ

C. رَبُّهُمْ D. نَظَرَ

3. Aşağıda yer alan örneklerden hangisinde "ر" harfi hem ince hem de kalın okunabilir?

A. كُلِّ أَمْرٍ B. مِنْ مِصْرَ

C. شَرِّ D. نَارٍ

4. Kur'an alfabesinde "Durma!" لَاتَقِفْ anlamına gelen işaret aşağıdakilerden hangisidir?

A. ع B. ر C. ط D. لا

5 Kur'an okurken aşağıdaki işaretlerden hangisini gördüğümüzde mutlaka durmamız gerekir?

A. م B. ص C. ع D. ز

B. Aşağıda verilen açık uçlu soruları cevaplayınız.

1. Asr suresinde verilmek istenen mesaj nedir? Söyleyiniz.

2. Kadir suresini ezbere okuyunuz.

3. Kadir suresinde hangi konu üzerinde durulmaktadır? Bilgi veriniz.

C. Ünitemizde geçen bazı önemli kelime ve kavramlar aşağıdaki bulmacada gizlenmiştir. Bunları bulmacadan bulup işaretleyiniz.

C	K	U	R	A	N	I	K	E	R	İ	M
T	B	V	U	A	S	R	S	B	P	H	F
R	A	H	M	A	N	U	K	G	Ç	E	U
C	H	O	R	E	T	E	C	V	İ	T	R
U	F	B	K	S	T	Ü	K	S	U	P	K
M	F	G	Ğ	İ	D	G	A	M	V	D	A
A	L	B	I	O	C	D	M	R	N	H	N
O	V	A	K	I	F	K	P	Ş	F	Y	Ş
N	U	İ	E	Ü	T	K	V	A	S	L	I
E	U	S	E	C	D	E	A	Y	E	T	İ
B	E	Ç	V	B	I	D	H	I	V	P	E
E	L	G	C	S	Ş	K	A	D	İ	R	R
Y	U	İ	B	T	İ	D	A	Z	A	Ö	V

- KUR'AN-I KERİM
- FURKÂN
- RAHMAN
- CUMA
- NEBE
- TECVİT
- İDGAM
- VAKF
- İBTİDA
- VASL
- SECDE AYETİ
- ASR
- KADİR

SÖZLÜK

– A –

amel: 1. Yapılan iş, eylem, fiil. 2. Çalışma, didinme, davranış, uygulama. 3. Bir kural veya dinî emrin yerine getirilmesi. 4. Dünya ve ahirette ceza veya mükâfat konusu olan her türlü davranış. 5. Bir niyete ve amaca bağlı olarak yapılan iş.

azap: 1. Ceza, elem, işkence, şiddetli acı hissi, bedensel ve ruhsal sıkıntı, çile, eziyet. 2. Allah'ı (c.c.) tanımayan veya Rabb'imizin (c.c.) emirlerine karşı gelenlere dünyada ve ahirette verilecek olan ilahî ceza.

– B –

baki: "Kalıcı, ölümsüz, devamlı, ebedî, sürekli, bütün varlıklar yok olduktan sonra da zatıyla var olacak olan tek varlık." anlamında Allahü Teâlâ'nın (c.c.) esmâ-i hüsnâsından biri.

batıl: 1. Yok olup giden, gerçek ve doğru olmayan, esassız, boş şey, boşa giden, hükümsüz, gerçeğe aykırı, hikmetsiz, temelsiz. 2. Allah'ın (c.c.), peygamberleri aracılığıyla bildirmiş olduğu dine uymayan her türlü inanç, fikir, duygu, kanaat, tutum, davranış. 3. Kur'an-ı Kerim'de geçersiz sayılan amel ve ibadet, çirkin, faydasız ve gayesiz iş, Allah'ın (c.c.) dışında ilah diye tapınılan put, gerçeği örten perde, gerçek bilgiye dayanmayan delil, küfür, haksızlık.

bedevi: 1. Çölde, çayırda yaşayan göçebe. 2. Böyle bir hayat sürdüren kimse.

beşer: İnsanoğlu, insan.

– C –

cins: 1. Tür, çeşit. 2. Soy, kök. 3. Pek çok ortak özellikleri bulunan türler topluluğu.

– D –

-

– E –

ebediyen: 1. Sonsuz olarak, sonsuzluğa kadar. 2. Hiçbir zaman.

elem: Üzüntü, dert, keder, hüzün.

esmâ-i hüsnâ: Yüce Allah'ın (c.c.) doksan dokuz güzel ismi.

– F –

fazilet: 1. Olgunluk, erdemlilik, üstünlük, değer, kıymet. 2. İffet, namus, güzel ahlak. 3. İnsanın doğuştan sahip olduğu ve sonradan çalışma yoluyla geliştirip zenginleştirdiği güzel nitelikler.

felaket: 1. Büyük zarar, üzüntü ve sıkıntılara yol açan olay veya durum, yıkım, bela. 2. Çok kötü.

– G –

-

– H –

halel: Bozma, bozukluk, zarar.

haşr: Diriliş, ahirette yeniden dirilip mahşerde toplanma.

hidayet: 1. Doğru yolu gösterme, doğru yolu bulma, rehberlik yapma, irşat etme. 2. Allah'ın (c.c.) insanlara kendi yolunda gidebilecek akıl, düşünme, öğrenme, hatırlama gibi yetenekler vermesi ve insanların da bunları kullanarak doğru yolu bulması. 3. Allah'ın (c.c.), kişiye dünya ve ahirette huzurun kaynağı olan ve onu sürekli mutlu edecek yolu göstermesi. 4. Günahlarla iç içe olan bir kimsenin dindar hâle gelmesi, günahlarını terk ederek İslam dinine uygun ahlak, ibadet ve davranışlar kazanması.

hikmet: 1. Bilgelik, felsefe. 2. Allah'ı (c.c.) gereği gibi bilme bilgisi. 3. İnsanın, varlıkların hakikatini, gerçek yüzünü, gücü oranında bilip ona göre hareket etmesi. 4. Kur'an ve sünneti doğru bir şekilde anlayabilme ve amel etme yeteneği. 5. Hüküm vermede doğru karar verme yeteneği. 6. İslam dinindeki hükümlerin konuluş amaçları.

– I –

ırk: 1. Kalıtımsal olarak ortak fiziksel ve fizyolojik özelliklere sahip insanlar. 2. Soy. 3. Bir canlı türünde aynı karakteri taşıyan canlıların oluşturduğu alt bölüm.

ıslah: 1. İyi ve yararlı olma, düzeltme, daha iyi hâle getirme. 2. Dinî değerleri, inanç ve yaşama biçimini yeniden canlandırmayı, bozulan değer yargılarını düzeltmeyi hedefleyen düşünce ve faaliyetler.

– İ –

iffet: 1. Haramdan uzak durma, kötü söz ve işlerden kaçınma. 2.Yeme, içme ve diğer bedeni hazlar konusunda ölçülü olma, aşırı istekleri bastırıp dinin ve aklın buyruğu altına sokmak suretiyle kazanılan erdem. 3. Cinsel konularda ahlak kurallarına bağlı kalarak insanın namusunu, şerefini ve haysiyetini koruması.

ihlas: 1. Samimiyet, içtenlik, kalbî ve karşılıksız sevgi ve yürekten bağlılık, doğruluk, temizlik, saflık, gösterişsizlik. 2. İnsanın bütün sözlerinde, davranışlarında, ibadetlerinde sadece Allah'ın (c.c.) rızasını gözetmesi.

ilah: 1. Hak olsun, batıl olsun, tapınılan her türlü varlık. 2. Tapınılan, yüceliği karşısında hayranlık duyulan, gönülden bağlanılıp sığınılan, duyularla idrak edilemeyen varlık. 3. Hayatın tüm alanlarındaki kuralları belirleme yetkisini elinde bulunduran, sevgi, saygı ve yüceltmede eşsiz kabul edilen mutlak varlık, Allah (c.c.).

imge: 1. Zihinde tasarlanan ve gerçekleşmesi özlenen şey, düş, hayal, hülya. 2. Genel görünüş, izlenim, imaj.

– K –

kabile: Ortak bir atadan türediklerine inanılan toplumsal ve ekonomik ilişkilerinde anaerkil, ataerkil anlayışı uygulayan geleneksel topluluk, klan.

kâfi: Yeter, tamam, tamamlama.

kâfir: İnkâr eden, tanımayan, reddeden. 2. Gördüğü iyiliği unutan, iyilik bilmeyen, şükretmeyen, nankör, Hakk'ı tanımayan. 3. Allah'ın (c.c.) varlığını ve birliğini inkâr eden, yaratmada, emretmede, isimlerinde ve sıfatlarında Allah'ı (c.c.) tek ve eşsiz kabul etmeyen; yaratıcı olarak Allah'ı (c.c.) kabul etse bile onun göndermiş olduğu elçilerin hepsine ayrı ayrı inanmayan, elçilerin getirmiş olduğu ilkeleri inkâr eden.

kavim: Aralarında töre, dil ve kültür ortaklığı bulunan, boy ve soy bakımından da birbirine bağlı insan topluluğu, budun.

Kayyum: "Varlığının başlangıcı ve sonu olmayıp varlığı kendinden olan, tüm evrenin varlığını sürdürmesi onun varlığına bağlı bulunan, bütün yaratılmışları dilediği gibi idare eden, her şeyin gözetimini üzerine alan, yok olmayan" anlamında, Allah'ın (c.c.) esmâ-i hüsnâsından biri. "Allah'tan (c.c.) başka hiçbir ilah yoktur. O Hay ve Kayyum'dur."

kelam: 1. Söz. 2. Söz söyleme. 3. "Dilediği varlıkla kendine has biçimde konuşması" anlamında Allah'ın (c.c.) ezelî sıfatlarından biri. 4. İslam dininin inanç esaslarını konu edinen ilim.

kibir: 1. Büyüklenme, büyüklük taslama, kendini üstün görme. 2. Kişinin yaratılış amacını, varlığının özünü kavrayamayarak kendini büyük görüp başkalarını küçük görmesi.

– L –

layık: 1. Nitelikleri, özü, hareketleri, davranışlarıyla bir şeyi elde etmeye hak kazanmış olan. 2. Bir kimseye uygun olan, yaraşan.

lütuf: 1. Bağış, iyilik etme, yardımda bulunma. 2. Kulu, Allah'ın (c.c.) af ve merhametine yaklaştıran, günahlara düşmekten uzaklaştıran her türlü yardım.

– M –

mağfiret: 1. Örtme, gizleme, bağışlama, af. 2. Allah'ın (c.c.), kendisine içtenlikle tövbe eden ve hatasını kabul edip bir daha işlememe konusunda söz veren kullarının günahlarını bağışlaması, affetmesi.

mahsus: 1. Özgü. 2. Biri veya bir şey için ayrılmış. 3. Özel. 4. Özellikle.

mahşer: Kıyamet günü ikinci kez sûra üflendikten sonra bütün insanların diriltilerek mezarlarından kalkıp dünyada iken yaptıkları her şeyin hesabını vermek üzere toplanacakları yer.

merhamet: Bir kimsenin veya bir başka canlının karşılaştığı kötü durumdan dolayı duyulan üzüntü, acıma.

minnet: Yapılan bir iyiliğe karşı kendini borçlu sayma, gönül borcu.

mizan: 1. Ölçü aleti, tartı, terazi. 2. Doğru ve yanlışın, hak ve batılın, zulüm ve adaletin, iyilik ve kötülüğün farkını bildiren hüküm.

mucize: 1. İnsanın, benzerini yapmaktan âciz kaldığı, alışılagelmiş şeylere aykırı olan. 2. Peygamberlerin, kendilerine inanmayan insanlara peygamberliklerini ispat etmek amacıyla gösterdikleri olağanüstü olaylar.

münezzeh: 1. Temiz, arı. 2. Uzak.

müstesna: 1. Bir bütünün veya kuralın dışında olan. 2. Dışında, ayrı, hariç tutularak. 3. Kural dışı.

müşrik: 1. Allah'a (c.c.) yardımcı, eş ve ortak koşan kimse. 2. Allah'a (c.c.) inandığını söylediği hâlde birçok tabiat olayının yaratılmasını ve idaresini Allah'ın (c.c.) dışında birtakım güçlere bağlayan ve bu güçleri kutsallaştırarak Allah'a (c.c.) ortak koşan kimse.

– N –

nazil olmak: 1. İndirilmek. 2. Kur'an ayetlerinin Allah (c.c.) tarafından peygamberlere indirilmesi, gönderilmesi, vahyedilmesi.

nimet: 1. İyilik, mutluluk, bağış, ihsan. 2. Hayırlı mal, evlat, servet, sağlık, yiyecek, içecek gibi şeyler. 3. Ekmek. 4. Allah (c.c.) tarafından insanlara iman başta olmak üzere her çeşit iyiliğin verilmesi ve her çeşit zararın insandan uzaklaştırılması.

– Ö –

-

– P –

put: Kendisine tapılmak, ibadet edilmek üzere taş, ağaç, maden, toprak vb. şeylerden yapılmış olan heykel, resim ve oymalar.

– R –

Rahîm: Bağışlayıcı, sevdiklerine ve müminlere merhamet eden, onları koruyan, onlara acıyan anlamında Yüce Allah'ın (c.c.) esmâ-i hüsnâsından biri.

Rahman: "Dünyada bütün canlılara şefkat gösteren, mümin-kâfir ayrımı yapmaksızın insanlara merhamet eden, her türlü nimeti sürekli veren, rahmeti sonsuz olan." anlamında Allah'ın (c.c.) esmâ-i hüsnâsından biri.

rahmet: 1. İncelik, sevgi, şefkat, merhamet. 2. Birinin suçunu bağışlama, affetme. 3. Sevap, lütuf ve ihsan. 4. Bütün varlıkların iyiliğini arzu edip onlara her türlü yardımda bulunma isteği.

rıza: Razı olma, hoşnut olma durumu.

– S –

sabır: 1. Tutma, engelleme, direnç gösterme, kararlılık, cesaretli olma, acele etmeme. 2. Hoşa gitmeyen olaylar, nefse ağır gelen şeyler ve insanı zorlayan durumlar karşısında ruhsal dengeyi bozmamak için dünya ve ahiret yararlarını düşünerek insanın kalbinde yer tutan sükûnet ve dayanma kuvveti.

sabiî: 1. Önceleri Hz. İbrahim'in (a.s.) getirdiği dini benimsemişken sonraları yıldızlara tapmaya yönelen kimseler.

salih: 1. İyi, güzel, düzgün, faydalı, hayırlı. 2. Dinin emir ve yasaklarına uygun hareket eden, sorumluluk bilinci taşıyan, inancı ile amelleri arasında uygunluk bulunan samimi mümin.

salih amel: 1. İyi, güzel, yararlı iş ve davranış. 2. Dayanaklarını Kur'an ve sünnetten alan, insanın imanını güçlendirmek için iyi niyetli olarak yapılan tüm güzel davranışlar, inançlar, ibadetler ve insanlığın faydasına yapılan işler.

– Ş –

şeksiz: Şüphesiz.

şer: 1. Kötü, fena, kötü iş, bela. 2. Günah. 3. Bu dünyada hukuki yaptırımları ve kınamayı, ahirette de cehennem azabını ve Allah'ın (c.c.) gazabını gerektiren kötü sözler, inançlar, davranışlar.

şerik: Ortak

şirk: 1. Denklik, ortaklık, ortak olma, ortak koşma. 2. Allah'a (c.c.) inanmakla birlikte başka varlıkları da tanrı kabul etme. 3. Zatında, sıfatlarında, fiillerinde, yaratma ve emretme konusunda Allah'a (c.c.) başka bir varlığı denk görme.

şükür: Kulun, Allah'ın (c.c.) vermiş olduğu sayısız nimetlerin, onun sonsuz iyilik ve bağışının sonucu olduğunu fark ederek kalbinin teşekkür duygusuyla dolması ve bunu diliyle ifade etmesi; tutum ve davranışlarıyla haramlardan kaçınarak ve farzları yerine getirerek Allah'a (c.c.) bağlanması.

– T –

tağut: 1. Haddi aşan, azgın, ileri giden, ölçüsüz, zorba. 2. Şeytan. 3. Sihirbaz, kâhin. 4. Allah'a (c.c.) isyan ederek insanların tek hâkimi ve sahibi olduğunu iddia eden ve onları kendine kulluk yapmaya zorlayan kimse veya kurum.

tebliğ etmek: 1. Ulaştırma, duyurma, açıklama. 2. Peygamberlerin, Allah'tan (c.c.) aldıkları vahyi insanlara eksiksiz olarak bildirmesi. 3. Açıklanması gereken bir dinî hükmü, yerine göre örnekler vererek, yerine göre nasihat ederek sözlü ve yazılı biçimde eksiksiz olarak anlatma, etkileyici bir dille insanlara duyurma.

tefsir: 1. Yorumlama. 2. Yorum. 3. Kur'an'ın surelerini açıklayarak görüşler ileri sürme ve bunları yazma, yorumlama bilimi. 4. Kur'an'ın surelerini açıklayan eser.

tellal: 1. Herhangi bir şeyi, olayı veya bir şeyin satılacağını halka duyurmak için çarşıda, pazarda yüksek sesle bağıran kimse, çağırtmaç. 2. Satışlarda aracılık eden kimse.

tertil: 1. Bir şeyi düzene koyup, açık açık hakkını vererek okuma, sözü yerinde, düzenli ve güzel söyleme, bir metni tane tane, acele etmeden okuma. 2. Kur'an-ı Kerim'i tecvit kurallarına uygun biçimde okuma.

tevhid: 1. Birleme, bir şeyin bir olduğuna karar verme, tek kılma. 2. Allah'ı (c.c.) zatında, sıfatlarında ve fiillerinde birleme, tek ve eşsiz olduğuna inanma.

– U –

-

– Ü –

ümmet: 1. Topluluk, cemaat, millet. 2. Din ve inanç birliği temelinde bir araya gelen ve aynı peygambere bağlanan insanlar topluluğu, bir din üzerinde birleşen millet.

– V –

vahiy: 1. Gizli konuşma, fısıldama, ilham etme, ima ve işaret etme, ortaya çıkarma. 2. Peygamberler aracılığıyla insanlara, hayatın hangi ilkelere göre yönlendirilmesi ve nelere uyulup nelerden sakınılması gerektiğini bildiren ilahi bilgi, bu bilginin gönderiliş tarzı.

– Y –

yegâne: Tek, biricik.

– Z –

zerre: Çok küçük parçacık.

zikir: 1. Adını söylemek, sözünü söylemek, anmak. 2. Okunması âdet olan duaları ve Kur'an ayetlerini sürekli tekrarlamak. 3. Allah'ın (c.c.) bazı isimlerini, anlamlarını düşünerek belli sayıda ve belli miktarlarda okumak.

zulüm: 1. Baskı, şiddet, eziyet, işkence, haksızlık etme, haddi aşma. 2. Allah'a (c.c.) ortak koşma, sapıklık, dalalet, Allah'ın (c.c.) birliğini inkâr etme. 3. Kendisine tanınan hukuki sınırı geçme, başkasının hakkını alma.

zül-Celâl: İzzet, azamet ve üstünlük sahibi (Yüce Allah).

KAYNAKÇA

BUHÂRÎ, Muhammed bin İsmail. **el-Edebü'l-Müfred**. Tercüme: Hanifi AKIN. İstanbul: Çelik Yayınları, 2013.

Dinî Kavramlar Sözlüğü. Haz., Fikret KARAMAN , İsmail KARAGÖZ , İbrahim PAÇACI , Mehmet CANBULAT , Ahmet GELİŞGEN ve İbrahim URAL. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2006

Dinî Terimler Sözlüğü. Haz., Ahmet Nedim SERİNSU, Mehmet SÜRMELİ, Arif ALKAN, Ömer AKYÜREK, Bilal DELİSER, Ayhan BAŞTÜRK, Ali ÇINAR, Yusuf MAVİLİ ve Recep TOPARLI. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, 2010.

Ebu Davud. **Sünen**, İstanbul: Çağrı Yayınları, 2001.

GÜLLE, Sıtkı. **Açıklamalı Örnekleriyle Tecvid İlmi**. İstanbul: Huzur Yayınları, 2005.

İbn-i Mâce, Muhammed b. Yezid. **es-Sünen**. İstanbul: Çağrı Yayınları, 1992.

İlmihâl. Haz., Hayreddin KARAMAN, Ali BARDAKOĞLU, H. Yunus APAYDIN, İbrahim Kâfi DÖNMEZ, Mehmet ERKAL, Ömer Faruk KARAMAN, Ahmet Saim KILAVUZ, Süleymen ULUDAĞ ve İrfan YÜCEL. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2010.

İslami Kavramlar. Haz., Kemal ATİK, Ali BARDAKOĞLU, Celal KIRCA, Selahattin POLAT ve Ali TOKSARI. Ankara: Sema Yazar Gençlik Vakfı Yayınları, 1997.

KÖKSAL, M. Âsım. **Peygamberler Tarihi**. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2005.

Kur'an-ı Kerim Meali. Haz., Halil ALTINTAŞ ve Muzaffer ŞAHİN. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2005.

Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meali. Haz., Hayreddin KARAMAN, Mustafa ÇAĞRICI, İbrahim Kâfi DÖNMEZ, Sadrettin GÜMÜŞ, Ali ÖZEK ve Ali TURGUT. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2000.

MÜSLİM, bin Haccac el-Kuşeyri. **Sahih**. Kahire: 1989.

Ortaokul, İmam-Hatip Ortaokulu Kur'an-ı Kerim Dersi (5-8) Öğretim Programı. Ankara: 2012.

SARI, Mehmet Ali. **Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Tekniği ve Kuralları**. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, 2011.

Tirmizî, Muhammed b. İsa. **es-Sünen**. İstanbul: Çağrı Yayınları, 2011.

ÜNLÜ, Demirhan. **Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi**. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2013.

GÖRSEL KAYNAKÇA

Kitapta kullanılan tüm görseller,

Yayınevi arşivi: 10, 12, 13, 16, 18, 19, 21, 23, 26, 27, 29, 32, 33, 34, 37, 39, 41, 45, 50, 53, 55, 59, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 105, 106, 111.

www.shutterstock.com (Telif hakkı ödenerek satın alınmıştır.)

Sayfa No	www.shutterstock.com	Erişim Tarihi
9.	184048898	12.05.2015
26.	1424795	14.05.2015
39.	283861820	05.04.2021
49.	191936861	15.05.2015
63.	311055743	16.05.2015